

Jaarstukken 2023

Registratienummer: 2024-022071

Foto: Walter Sietinga

gemeente **Overbetuwe**

INHOUDSOPGAVE

Jaarstukken 2023	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding/Jaarrekening in één oogopslag	4
Analyse rekeningresultaat 2023 en structurele doorwerking naar 2024	7
Bestemming rekeningresultaat	9
Programma 1. Duurzame en gezonde samenleving	11
Programma 2. Leefbare en bereikbare samenleving	17
Programma 3. Interactie met de samenleving	23
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving	27
Programma 5. Werkende en lerende samenleving	33
Programma 6. Informatie en kennissamenleving	38
Programma 7. Financiën en bedrijfsvoering	40
Programma 8. Algemeen bestuur	43
Algemene dekkingsmiddelen, VPB, onvoorzien en mutaties reserves	45
Paragrafen	49
I. Lokale lasten	49
II. Weerstandsvermogen	56
III. Onderhoud kapitaalgoederen	64
IV. Financiering	70
V. Bedrijfsvoering	73
VI. Verbonden partijen	79
VII. Grondbeleid	87
VIII Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)	90
B. JAARREKENING	91
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	91
Overzicht van baten en lasten	95
Toelichting overzicht van baten en lasten	96
Rechtmatigheidsverantwoording	99
Analyse begrotingsrechtmatigheid	100
Overzicht aanwending onvoorzien	101
Overzicht incidentele baten en lasten	102
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	103
WNT	104
Balans	105
Toelichting op de balans	107
Gebeurtenissen na balansdatum	116
C. BIJLAGEN	117
I. Lijst met gebruikte afkortingen	117

II. Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve.....	118
III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)	120
IV. Overzicht SISA.....	121
V. Controleverklaring.....	137

INLEIDING/JAARREKENING IN ÉÉN OOGOPSLAG

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2023 aan. In de jaarstukken leggen we verantwoording af over de uitvoering van het in de begroting vastgestelde beleid.

Algemeen

Ook het jaar 2023 kenmerkt zich door belangrijke internationale ontwikkelingen die ook in onze gemeente zichtbaar zijn. De gemeente Overbetuwe heeft zich ingespannen voor de realisatie van een tijdelijke huisvesting. De forse stijging van de energieprijzen en de daarmee oplopende inflatie, heeft zijn weerslag op de financiële situatie van onze inwoners en op onze uitgaven. Ook in 2023 hebben we ondersteuning geboden onder andere door het uitkeren van de energietoeslag aan minima.

We geven in 2023 een rechtmatigheidsverklaring af. Dit betekent dat onze uitgaven en inkomsten voldoen aan de externe en interne spelregels, zoals die met de raad zijn afgesproken.

Resultaat

We sluiten het jaar 2023 af met een overschot van € 7.202.000. In de 2e Bestuursrapportage 2023 werd uitgegaan van een verwacht positief saldo van € 171.000. Op basis van de positieve financiële consequenties van de septembercirculaire 2023 werd het verwachte voordeel bijgesteld naar een nadeel van € 99.000. Per saldo is het positieve verschil met de tussentijdse resultaten € 7.301.000. Belangrijke oorzaken zijn lagere uitgaven dan het ontvangen normbedrag opvang Oekraïners (€ 2.220.000), de niet ingezette financiële middelen voor de beheerplannen Openbare Ruimte (€ 1.100.000) en de nog niet uitgegeven middelen energietoeslag (€ 610.000) die pas zijn ontvangen in de decembercirculaire 2023. Voor een specifieke toelichting op het resultaat 2023 verwijzen we naar het hoofdstuk "Analyse rekeningresultaat" op pagina 7 en 8.

Algemene Reserve

Op grond van deze jaarrekening bedraagt de omvang van de Algemene Reserve op 31 december 2023 € 18,8 miljoen. Bij de bestemming van het resultaat 2023 wordt voorgesteld om een bedrag van € 4,9 miljoen als vrij besteedbaar toe te voegen aan de Algemene Reserve. De stand komt daarmee uit op € 23,7 miljoen.

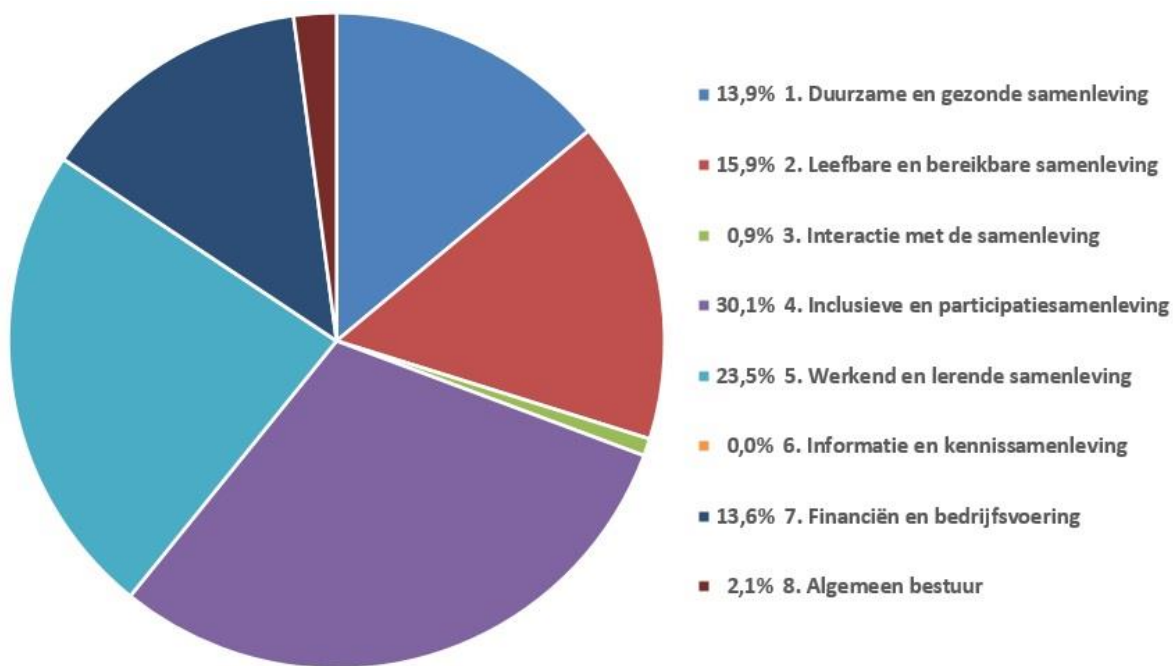
Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit drie onderdelen; A. het jaarverslag, B. de jaarrekening en C. de bijlagen. In het jaarverslag zijn de beleidsmatige en financiële verantwoording van de programma's en ook de voorgeschreven paragrafen opgenomen. Daarnaast is een paragraaf over WOO toegevoegd. In het onderdeel jaarrekening vindt u het overzicht van baten en lasten en ook de balans met alle bijbehorende toelichtingen. De bijlagen bestaan naast een overzicht van de gebruikte afkortingen, uit een specificatie van de onttrekkingen aan de algemene reserve, een overzicht follow-up onderzoeken Rekenkamer Commissie en het overzicht SiSa.

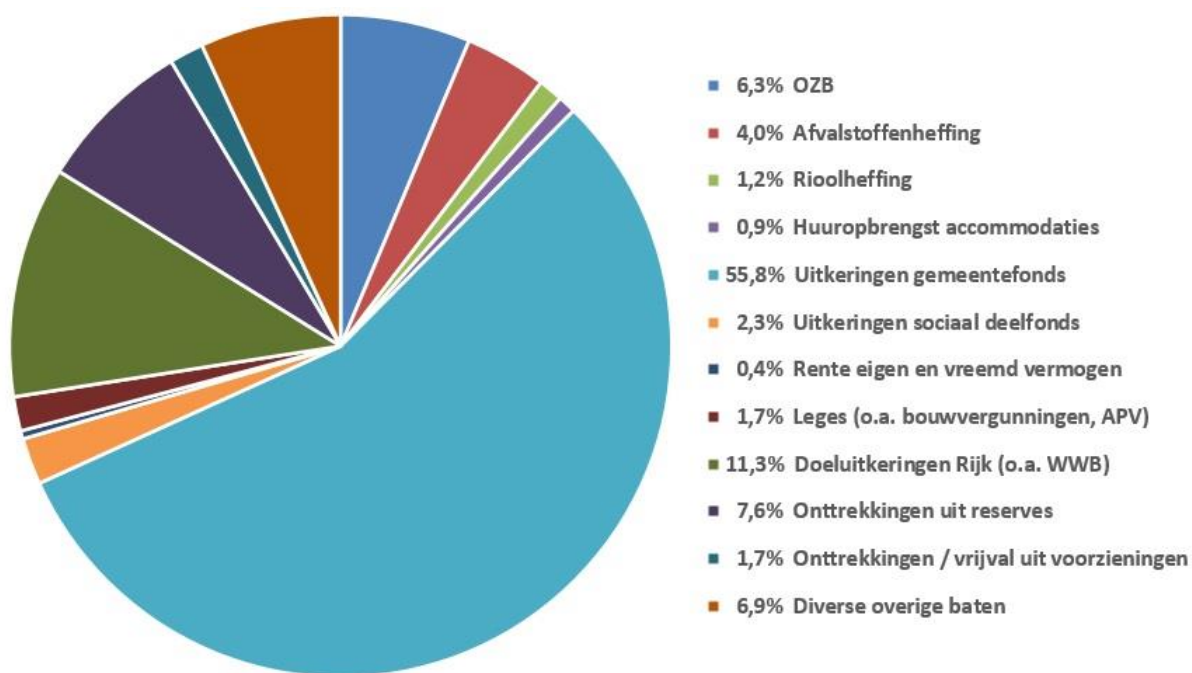
Weergave van de werkelijke lasten en baten van 2023

Hieronder ziet u een weergave van de werkelijke lasten en baten 2023.

WERKELIJKE UITGAVEN 2023 (bedragen x €1.000)	
1. Duurzame en gezonde samenleving	17.900
2. Leefbare en bereikbare samenleving	20.600
3. Interactie met de samenleving	1.100
4. Inclusieve en participatiesamenleving	38.700
5. Werkend en lerende samenleving	29.900
6. Informatie en kennissamenleving	0
7. Financiën en bedrijfsvoering	17.400
8. Algemeen bestuur	2.700
Totale uitgaven programma's en bijbehorende projecten	128.300
Diverse overige lasten (onvoorzien, inning belast., stort. reserves)	14.300
Totaal uitgaven	142.600

WERKELIJKE INKOMSTEN 2023 (bedragen x €1.000)	
Uitkeringen gemeentefonds	83.500
Doeluitkeringen Rijk (o.a. PW)	17.000
Onttrekkingen uit reserves	11.400
OZB	9.500
Afvalstoffenheffing	6.000
Uitkeringen sociaal domein	3.400
Leges (o.a. bouwvergunningen, APV)	2.500
Onttrekkingen/vrijval uit voorzieningen	2.500
Rioolheffing	1.800
Huuropbrengst accommodaties (o.a. De Helster)	1.300
Rente eigen en vreemd vermogen	600
Diverse overige baten	10.300
Totaal inkomsten	149.800

ANALYSE REKENINGRESULTAAT 2023 EN STRUCTURELE DOORWERKING NAAR 2024

Analyse rekeningresultaat

Hieronder is een (beknorte) analyse opgenomen van het verschil tussen het werkelijke rekeningresultaat 2023 en het verwachte resultaat op basis van de 2e Bestuursrapportage 2023.

Analyse rekeningresultaat (bedragen x €1.000)	
Verwacht saldo 2023 bij 2e Bestuursrapportage 2023	+ 171
Mutaties 2023 septembercirculaire 2023	- 270
Bijgesteld verwacht saldo 2023	- 99
Werkelijk saldo 2023	+ 7.202
Te verklaren voordelig saldo	+ 7.301

Budgettaire verschillen > € 100.000 t.o.v. bijgesteld verwacht saldo 2023 (bedragen x €1.000)	
Nadelen	
Kosten brand Heteren	- 1.185
Lagere doorbelastingen grondexploitatie (rente, loonkosten en overhead)	- 340
Storting in VZ verliesgevende complexen inzake Elst Centraal Oost	- 344
Afboeking kosten 2023 Land van Tap	- 158
Totaal nadelen	- 2.017
Voordelen	
Lagere uitgaven dan ontvangen normbedrag voor opvang Oekraïners	2.220
Overschot energietoeslag lage inkomens 2023 (decembercirculaire 2023)	610
Niet ingezette UP-posten verkeer en vervoer (wegen)	525
Niet ingezette middelen beheerplannen openbare ruimte	483
Niet geraamde ontvangst van Spuk IZA middelen via gemeente Arnhem	384
Lager bedrag aan WWB-uitkeringen, hoger BUIG-budget en hogere ontvangst krediethypotheek	380
Diverse kleinere voordelen taakveld wonen (rente Svn, woningen hoogspanningskabels)	338
Niet ingezette UP-posten Omgevingsvisie, flexwoningen en tekort grondexploitatie woonwagenlocatie	338
Vrijval Voorziening wethouders pensioenen door hogere rekenrente	328
Niet ingezette UP-posten openbaar groen	325
Onderbesteding UP-posten Informatiebeveiliging, Participatie en Wet MBEV (taakveld 0.4)	309
Lagere kapitaallasten wegen en hogere inkomsten nutsvoorzieningen derden	294
Lagere rentelasten door minder leningen en lager rentepercentage dan begroot	267
Onderbesteding ICT-projecten	260
Voordelig resultaat 2023 MGR	259
Diverse voordelen taakveld 7.4 (ODRA 81K, UP-klimaat 75K, UP-duurzaamheid 80K)	236
Onderbesteding sportaccommodaties (o.a. lagere kapitaallasten)	211
Overschot uitvoeringskosten inburgering	200
Algemene Uitkering september- en decembercirculaire 2023	182

Onderbesteding afval	180
Nog niet ingezet budget bijkomende kosten tijdelijke huisvesting Lyceum Elst	150
Hogere legesopbrengst omgevingsvergunningen	146
Lagere uitgaven bewegingsonderwijs	139
Niet ingezette stelpost vrijval kapitaallasten	133
Onderbesteding Sociaal Domein (Jeugd en WMO)	124
Extra personeelsinkomsten	105
Overschot uitvoeringskosten leefgeld Oekraïners	100
Totaal voordelen	9.191
Saldo kleinere overige voor- en nadelen (per saldo voordeel)	127
Totaal verklaard lager voordelig resultaat	7.301

Structurele doorwerking

In de toelichtingen bij de taakvelden zijn geen structurele afwijkingen opgenomen die een doorwerking hebben naar volgende jaren. Dit betekent dat de meeste afwijkingen van incidentele aard zijn. Dit wordt mede veroorzaakt door de vele (incidentele) budgetten die we via het Rijk beschikbaar krijgen.

We zien daarnaast een trend dat de onderbestedingen de afgelopen jaren oplopen. We zullen nagaan in hoeverre er een relatie is tussen de beschikbare capaciteit en de realisatiekracht van de organisatie. Daar waar nodig zullen we hier extra aandacht besteden in de planning van de beschikbare mensen en middelen.

BESTEMMING REKENINGRESULTAAT

Het rekeningoverschot over 2023 bedraagt afgerond € 7.202.000. Wij stellen voor om het rekeningresultaat als volgt te bestemmen:

- a. € 3.258.000 voor de in onderstaande toelichting benoemde doelen vanuit het rekeningresultaat beschikbaar te stellen en storten in de bestemmingsreserve overhevelingen.
- b. € 3.944.000 als vrij besteedbaar toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Toelichting nader te bestemmen bedragen

Niet ingezette financiële middelen voor de beheerplannen Openbare Ruimte (€ 1.083.000)

Door de latere invoering van de beheerplannen Openbare Ruimte zijn de in 2023 beschikbare middelen niet ingezet.

Niet (volledig) ingezette eenmalige middelen jaarschijf 2023 Uitvoeringsprogramma 2023-2027

- Aanvullende middelen informatiebeveiliging	€ 125.000
- Vastleggen en implementeren architectuurprincipes	€ 200.000
- Inrichting van een systeem voor samenwerking	€ 30.000
- Implementatie wet modern. best. Elektronisch verkeer	€ 60.000
- Verkenningen gebiedsaanpak A325	€ 25.000
- Actieplan verkeersveiligheid	€ 40.000
- Wegencategoriseringsplan	€ 30.000
- Herziening Nota Parkeernormen	€ 20.000
- Inzicht toekomstbestendige en natuurinclusieve bedrijfsvoering agrarische sector	€ 36.000
- Begeleiding traject Vitale Sportparken Driel & Heteren	€ 22.000
- Onderzoek capaciteit binnensport	€ 17.000
- Uitvoeren programma inrichting STO	€ 180.000
- Verlaging leges inventariseren ten behoeve van duurzaamheid	€ 10.000
Totaal	€ 795.000

Niet (volledig) ingezette structurele middelen jaarschijf 2023 Uitvoeringsprogramma 2023-2027

- Verkeersplannen per kern	€ 30.000
- Sportieve ingrepen OR (Klompepad Herveld-Andelst)	€ 25.000
Totaal	€ 55.000

Aanpak armoede en schulden (€ 64.000)

De taakmutatie voor de aanpak van armoede en schulden uit de meicirculaire 2023 wordt ingezet ten behoeve van de collectieve zorgverzekering voor minima.

Onderzoek verplaatsing HTV (€ 10.000)

Ten behoeve van lopende onderzoek naar verplaatsing van de Heterense tennisvereniging.

A-4 Regenbooggemeente (€ 11.000)

Ten behoeve van quick scan lokale behoefte inclusiebeleid (begin 2024 afgerond).

Inburgering formatie-uitbreiding (€ 145.000)

Ten behoeve van aangegane verplichtingen met betrekking tot tijdelijke uitbreiding van de formatie inburgering.

Koppelingen Schuldhulpverlening applicatie (€ 32.000)

Ten behoeve van resterende koppelingen met de schuldhulpverlening applicatie.

POK: Inzet participatietrajecten Huiskamer van Heteren (€ 118.000)

Ten behoeve van participatiemedewerkers huiskamer van Heteren.

Actualisatie Nota Grondbeleid (€ 15.000)

De actualisatie wordt in 2024 afgerond.

Taakmutaties decembercirculaire 2023 (€ 855.000)

Naar aanleiding van taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen uit de decembercirculaire 2023 zijn vijf budgetten gereserveerd, waarvan het wenselijk is om deze over te hevelen naar 2024 in afwachting van besteding:

- Energietoeslag	€ 458.000
- Gebiedsgerichte aanpak	€ 34.000
- Invoeringskosten Omgevingswet	€ 299.000
- Maatschappelijke begeleiding	€ 28.000
- Meerkosten Oekraïne SD	€ 36.000

Totaal	€ 855.000
---------------	------------------

Klimaatadaptatie 2023 (€ 75.000)

Ten behoeve van ambities kernen Randwijk en Oosterhout. Uitvoering vanaf najaar 2024.

PROGRAMMA 1. DUURZAME EN GEZONDE SAMENLEVING

Toelichting

Een duurzame en gezonde samenleving vraagt van ons allen dat we duurzaam en gezond gaan denken en doen. Om dat te bereiken werken we als gemeente vanuit de nieuwe contouren van het programma duurzaamheid. Daarin hebben we klimaatdoelstellingen vastgesteld. We realiseren de doelstellingen door inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties vanaf het begin bij de opgaven te betrekken. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de maatregelen betaalbaar zijn. Verder ondersteunen en stimuleren we ondernemers om duurzaam te innoveren.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Vastgestelde contouren duurzaamheid (2023)
Routekaart Duurzaamheid 2025 (2021)
Preventie Akkoord Overbetuwe; Gezond Overbetuwe doen we samen! (2021)
Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2021–2024
Verstevigen verbinding Sociaal Team en de eerstelijnszorg in de gemeente Overbetuwe (2021)
Sportnota Een leven lang gezond, vitaal en actief (2021)
Beleidsnotitie plan van aanpak JOGG (2021)
Speelbeleid; Samenspel(en) in Overbetuwe (2021)
Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 (2020)
Transitievisie Warmte (2020)
Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (2020)
Lokaal Sportakkoord Overbetuwe (2020)
Uitvoeringsnotitie, Publieke Gezondheid Volwassen en Ouderen Overbetuwe (2018)
Visie op Vastgoed (2018)

Regionaal beleid:

Regionale agenda Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (2021)
Regionale Adaptatiestrategie (2021)
Regionale Energie Strategie (2021)
Samenwerkingsagenda Rivierengebied Klimaatbestendig (2021)

Moties en amendementen:

Socialiseren grondvergoeding windmolenparken
Proces windpark

Regionaal/landelijk:

Wet publieke gezondheid (Wpg)
Landelijke nota Publieke gezondheid 2020-2024
Regionale nota Publieke Gezondheid 2021 Gelderland Midden

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Duurzame en gezonde samenleving

Een samenleving waarin we op een duurzame wijze omgaan met energie en grondstoffen en waar we de klimaatdoelstellingen centraal stellen en de omstandigheden worden gecreëerd om een gezonde leefwijze te bevorderen.

1.1 Duurzaamheid

In 2023 heeft de programmatische aanpak rondom duurzaamheid verder invulling gekregen. De inhoudelijke thema's klimaatadaptatie, biodiversiteit, energietransitie en circulariteit worden steeds meer integraal benaderd samen met andere inhoudelijke beleidsthema's. Dit gebeurt op uitvoerend niveau zoals de pilot kabelgoot, collectieve inkoop isolatie en glas, tegelruilactie, adopteren openbaar groen, toevoegen extra bomen en hoogwaardig groen. Daarnaast is een aanpak rondom isolatie en energiebesparing uitgewerkt waarbij de verbinding is gemaakt met energiearmoede en het sociaal domein. Ook is een plan van aanpak vastgesteld voor verduurzaming van het bedrijfsleven.

Om de ambities en resultaten te behalen is samenwerking met bedrijven, inwoners, maatschappelijke organisaties en partners een randvoorwaarde. Zo dragen we bij aan het faciliteren van draagvlak en verandering vanuit de samenleving. In 2023 hebben 8 initiatieven gebruik gemaakt van de subsidieregeling duurzame activiteiten. Met de duurzaamheidskrant kregen initiatieven een podium en met de duurzaamheidskeet zijn we als gemeente naar de inwoners toe gekomen. We streven ernaar dat iedereen kan deelnemen en bijdragen aan verduurzaming en nemen daar waar mogelijk drempels weg. In 2024 gaan we aan de slag met de inventarisatie van het vergroenen van de leges. Op het thema energietransitie en gebouwde omgeving is naast een gemeentebrede ondersteuning zoals het energieloket voor bedrijven en inwoners ook nadrukkelijk de aansluiting gezocht bij initiatieven in de samenleving. Op twee plekken in de gemeente is samen met buurtinitiatieven en de woningcorporatie gestart met het proces richting een buurtwarmteplan. Hiermee krijgt de invulling van de warmtetransitie concreet vorm. In 2023 hebben we op diverse plekken te maken gehad met de gevolgen van netcongestie. Dit heeft ook invloed op de realisatie van de duurzaamheidsambities. Er is geïnvesteerd in het verkrijgen van inzicht rondom de problematiek en samenwerking met stakeholders zoals de netbeheerders. Hierdoor kunnen in de toekomst keuzes gemaakt worden, kansen benut en maatwerk per situatie geleverd worden.

1.2 Circulair

Overbetuwe wil de landelijke 'Van Afval naar Grondstof' (VANG) doelstellingen volgen. Doel is om de hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn, grof, bouw en sloop) terug te brengen, met daarbij een evenwichtige invulling van service, kosten & milieu, maar zeker ook kennis en bewustwording. We hebben de scenario's voor de afvalinzameling zowel met het college als met de raad besproken. Uiteindelijk is hier een gezamenlijk voorkeursscenario uitgekomen en die gaan we uitwerken in een grondstoffenbeleidsplan. Tevens gaan we samen met de gemeente Lingewaard een verkenning doen naar een Circulair Ambachtscentrum.

1.3 Sport en gezondheid

In december 2022 is landelijk het Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt afgesloten. De eisen en speerpunten uit dit nieuwe Sportakkoord vroegen om een herijking van het lokale Sportakkoord uit 2020. Op 29 november 2023 is met dit doel een bijeenkomst georganiseerd voor alle sport- en beweegaanbieders en lokale partners vanuit zorg, onderwijs en welzijn. Door de 40 aanwezigen zijn acties geformuleerd voor het vergroten van het bereik, het creëren van een gezonde sportomgeving en het optimaliseren van clubondersteuning. Verder is een nieuw thema geïntroduceerd dat aandacht vraagt: een sociaal veilig sportklimaat. Deze input wordt verwerkt in een lokaal Sportakkoord II: 2024-2026.

Met de activiteiten van onze uitvoeringspartner Overbetuwe Beweegt hebben we gewerkt aan het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl onder onze inwoners, het toegankelijk maken van sporten en bewegen en het ondersteunen van onze sportverenigingen. Succesvolle interventies als de sportbox voor basisscholen, het sportkennismakingsprogramma Sjors Sportief en de lokaal ontwikkelde leefstijlwerkboeken zijn hierbij voortgezet en uitgebreid. Daarnaast is een actieve bijdrage geleverd aan sportevenementen, zoals de HeteRun en het Special Sports Event en zijn tijdens de Week van de Gezonde Jeugd en Nationale Sportweek een breed scala aan sport- en beweegactiviteiten georganiseerd.

In het kader van het onderzoek naar een nieuwe tarievenstructuur is op 11 juli 2023 in een rondetafelsessie met u gesproken over een aantal scenario's om tot meer kostendekkende tarieven te komen voor het gebruik van de gemeentelijke binnen- en buitensportfaciliteiten. Aan de hand hiervan is een voorstel uitgewerkt om de tarieven voor een bepaalde periode te koppelen aan een door u vast te stellen percentage van kostendekkendheid.

In het najaar van 2023 is gestart met een onderzoek naar de capaciteit van de binnensportaccommodaties. Hiermee willen we een beter beeld krijgen van de vraag (zowel vanuit sport als ook het bewegingsonderwijs) in relatie tot de beschikbare capaciteit, zowel nu als met het oog op de toekomst.

We zijn in 2023 in samenwerking met bureau Sport en Ruimte gestart met het onderzoek naar de verplaatsing van de Heterense Tennisvereniging en de uitwerking naar een Vitaal Sportpark in Heteren. Er zijn hierover gesprekken gevoerd met de tennisvereniging en de voetbalvereniging en er is een eerste aanzet gemaakt tot een plan dat nog nader moet worden besproken met de verenigingen en moet worden uitgewerkt.

Ten behoeve van het behoud van een zwembad in Zetten zijn in 2023 concrete nieuwbouwscenario's uitgewerkt. Op basis hiervan heeft u op 12 december 2023 besloten om een nieuw 25-meter trainingsbad te realiseren in Zetten.

In 2023 is tevens gestart met de uitvoering van het speelbeleid. Onder het speelbeleid streven we ernaar om in de periode 2023-2029 alle kernen van evenredig verdeelde BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten)-faciliteiten te voorzien. In Elst-Zuid zijn in 2023 het participatietraject en planvorming afgerond.

1.4 Publieke gezondheid

Gezondheid is een groot goed. Zowel voor een mens als voor de maatschappij: met de preventie van ziekten, zowel lichamelijk als mentaal, kunnen we leed besparen en de stijgende gezondheidskosten bestrijden. We zetten in op meer aandacht voor preventieve gezondheid. Met als doel, dat mensen gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen.

In 2023 is de uitvoering van het Preventieakkoord verder uitgerold en is er een themabijeenkomst georganiseerd over de Gezonde School. Wij geven uitvoering aan het lokaal Preventieakkoord en Sportakkoord. In februari 2023 heeft u het uitvoeringsplan Laaggeletterdheid 2023-2025 ontvangen. Met een proactieve aanpak van laaggeletterdheid en basisvaardigheden, krijgt het thema meer bekendheid en wordt er gestreefd naar minder laaggeletterden in Overbetuwe.

Met de startnotitie Visie op Gezondheid heeft u richting gegeven aan het lokale gezondheidsbeleid in Overbetuwe. Op 16 mei is er een IBC georganiseerd met informatie van onze partners als GGD, eerstelijnszorg, jongerenwerk en de preventieve schoollijn (opgezet vanuit de NPO-middelen). Op 14 juni 2023 is er een rondetafelgesprek georganiseerd er is er input opgehaald voor de verdere uitwerking van de Visie op Gezondheid. In 2024 volgt de vaststelling van het lokaal gezondheidsbeleid.

In oktober 2023 heeft u kennis kunnen nemen van subsidieaanvraag met plan van aanpak Gezondheid in Overbetuwe. Deze Brede SPUK/GALA regeling bundelt bestaande en nieuwe geldstromen voor de jaren 2023-2026, die zich richten op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, preventie en het versterken van de sociale basis. Daarmee worden afspraken gefinancierd die zijn gemaakt in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Met dit plan van aanpak bouwen we voort op bestaand beleid als het gaat om sport, bewegen en cultuur. We versterken de sociale basis met Kansrijke Start, preventieve schoollijn, jongerenwerk, gezonde voedselomgeving, overgewicht, ontmoeting in elke kern, welzijn-op-recept, mantelzorg en valpreventie.

Wat heeft het programma Duurzame en gezonde samenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
5.1 Sportbeleid en activering.			
Lasten	551	573	-21
Baten	-336	-373	36
Totaal 5.1 Sportbeleid en activering.	215	200	15
5.2 Sportaccommodaties.			
Lasten	3.613	3.545	67
Baten	-1.348	-1.491	144
Totaal 5.2 Sportaccommodaties.	2.265	2.054	211
7.1 Volksgezondheid.			
Lasten	2.196	2.077	119
Baten	-276	-257	-19
Totaal 7.1 Volksgezondheid.	1.919	1.819	100
7.2 Riolering.			
Lasten	2.723	2.498	224
Baten	-4.083	-3.815	-268
Totaal 7.2 Riolering.	-1.360	-1.316	-44
7.3 Afval.			
Lasten	5.202	5.172	29
Baten	-6.865	-7.016	151
Totaal 7.3 Afval.	-1.664	-1.844	180
7.4 Milieubeheer.			
Lasten	3.477	3.817	-340
Baten	-909	-598	-311
Totaal 7.4 Milieubeheer.	2.568	3.220	-652
7.5 Begraafplaatsen.			
Lasten	103	143	-40
Baten	-82	-91	9
Totaal 7.5 Begraafplaatsen.	21	52	-31
Gerealiseerd resultaat	3.965	4.184	-220

Nadere toelichting van taakvelden met afwijkingen groter dan € 100.000.

5.2 Sportaccommodaties	Voordelen	Nadelen	I/S
- In 2023 is (verder) gewerkt aan een aantal eenmalige projecten, maar die zijn nog niet afgerond. Dit leidt tot een voordeel op dit taakveld. Het eerste project wordt gedekt uit de Algemene Reserve. De lagere mutatie in deze reserve zijn verantwoord op het taakveld "mutaties reserves". Het gaat om de volgende projecten: # onderzoek ontwikkeling De Kruisakkers (amendement 2022) € 43.000 # begeleiding traject Vitale Sportparken Driel & Heteren (UP2023-2026) € 22.000 # sportieve ingrepen openbare ruimte (Klompepad Herveld-Andelst) (UP 2023-2026) € 25.000 € 90.000	90		I

- Lagere kapitaallasten door wat vertraging in de uitvoering van projecten en door de verplichte renteaanpassing (1,25% i.p.v. 1,5%). Tegenover het voordeel op de rentelasten staat echter een nadeel op het taakveld 0.5 Treasury (zie uitgebreidere toelichting bij TV 0.5).	103		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	18		I
Totaal	211	0	

7.3 Afval	Voordelen	Nadelen	I/S
- Saldo milieustraat door met name lagere verwerkingskosten	141		I
- Hogere inkomsten uit de afvalstoffenheffing door meer aanbieden containers restafval	106		I
- Minder kosten voor onderhoud en hulpmiddelen milieustraat	38		I
- Eenmalig ombouwen paslezers ondergrondse containers		105	I
Totaal	285	105	

7.4 Milieubeheer	Voordelen	Nadelen	I/S
- We hebben in 2023 € 1,2 miljoen uitgegeven als gevolg van gemaakte kosten door het toepassen van spoedeisende bestuursdwang bij de grote asbestbrand in Heteren. In aansluiting op de verslaggevingsvoorschriften brengen we deze uitgaven ten laste van 2023. We zetten ons er mede met behulp van externe juridische adviseurs voor in, om de uitgaven te verhalen. Eventuele opbrengsten uit deze verhaalsacties verantwoorden we in het jaar dat deze worden toegekend.		1.185	I
- De middelen uit de meicirculaire 2022 voor de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn in 2023 nog niet besteed aangezien het programmaplan Duurzaamheid in Q1 2024 is vastgesteld. In 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	305		I
- In 2023 is het project opgestart om uitvoering te geven aan de realisatie van de ambities van het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. De daadwerkelijke planvorming is naar verwachting in Q2 2024 afgerond waardoor de uitgaven grotendeels niet in 2023 hebben plaatsgevonden. Dit voordeel valt deels weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	113		I
- Lagere kosten voor de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). In 2023 heeft de ODRA haar werkprogramma voor wat betreft de reguliere VTH-taken nagenoeg in zijn geheel gerealiseerd. Per saldo is uiteindelijk zo'n 90% van het begrote bedrag gerealiseerd.	81		I
- In 2023 zijn via het Uitvoeringsprogramma 2023-2026 eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor een aantal projecten. Door vertraging in de realisatie zijn deze middelen nog niet ingezet. Het betreft de projecten: - verlaging leges t.b.v. duurzaamheid € 10.000 - welstandsbeleid opstellen € 65.000 - gezondheid windturbineparken € 15.000	90		I
- Hogere onderhoudskosten hondenuitlaatgebieden		64	I
- Niet geraamde ontvangsten aan verbeurde dwangsommen.	60		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		52	I
Totaal	649	1.301	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)
- Groene Metropool Regio (GMR)

Beleidsindicatoren

Indicator *	2019	2020	2021	2022	2023	NL (meest actuele)	Bron
% Niet-sporters	-	47,1	-	42,3	-	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Omvang huishoudelijk restafval: kg per inwoner	88	82	77	69	-	148	CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval
% Hernieuwbare elektriciteit	6,2	11,8	16	-	-	33,1	CBS - Berekening

*Gebaseerd op de actuele gegevens van [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) maart 2024, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 2. LEEFBARE EN BEREIKBARE SAMENLEVING

Toelichting

Een leefbare samenleving betekent: passende en betaalbare huisvesting, goede voorzieningen en een duurzame en leefomgeving. We verhogen de objectieve en subjectieve veiligheid voor alle inwoners, ondernemers, bezoekers en organisaties van gemeente Overbetuwe om op die manier de kwaliteit van de leef-, woon- en werkomgeving te verbeteren. Overbetuwe ontwikkelt door als een onderscheidende, krachtige gemeente met een aangenaam woon-, leef- en vestigingsklimaat. We werken integraal en zetten in op het verbinden van mensen, bedrijven, netwerken, beleidsvelden én op identiteit en beleving. Ook de nieuwe Omgevingswet heeft als essentie om in de fysieke leefomgeving tot een integrale visie en planontwikkeling te komen. Via zes samenhangende bouwstenen in de fysieke leefomgeving (wonen, mobiliteit, economie, veiligheid, openbare ruimte en recreatie en toerisme) werken we daaraan.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Kerkenvisie (2023)
Woonagenda 2025 (2021)
Actieagenda 2022 sociale, slimme en schone mobiliteit (2021)
Cultuurvisie gemeente Overbetuwe 2022-2025 – 'Op Waarde Geschat' (2021)
Routekaart Duurzaam Overbetuwe (2021)
Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (2021)
Economisch Uitvoeringsprogramma gemeente Overbetuwe 2021 – 2022
Nota Integrale Veiligheid 2021 – 2022
Beleidsplan Sociaal Domein Overbetuwe 2020-2025 'Een sterke sociale basis in Overbetuwe
Marktverordening en standplaatsenbeleid (2020)
Ambitiedocument Overbetuwe 2030 sociale, slimme en schone mobiliteit (2020)
Transitie Visie Warmte (2020)
Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 (2019)
Visie op Grondzaken (2018)
Nota Bovenwijks (2018)
Fietsnota Overbetuwe fiets verder, Naar een optimaal fietsnetwerk tussen de kernen (2018)
Nota Recreatie en Toerisme (2017)
Erfgoedverordening (2017)
Uitvoeringsbeleid evenementen (2016) (incl. evaluatie)
Welstandsnota (2016)
Monumentenlijst (2014)
Nota Toeristische bewegwijzering (2013)
Landschapsonwikkelingsplan (2010)
Startnota archeologische monumentenzorg Overbetuwe (2009)
Functieveranderingsbeleid buitengebied (2008)
Nota kampeerbeleid (2008)

Regionaal beleid:

Streekgids Overbetuwe (2022)
Regionaal Programma Werklocaties regio Arnhem Nijmegen 2021-2024
Regionale agenda Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (2021)
Strategische agenda middengebied Overbetuwe en Lingewaard (2021)
Verstedelijkingsstrategie regio Arnhem Nijmegen en Foodvalley (2021)
Visie voor een bereikbaar Gelderland (2020)

Moties en amendementen:

Functieverandering buitengebied
Burgerparticipatie bij afwijken bestemmingsplan
Diverse onderwerpen uitwerken in Woonagenda

Woningsplitsing
Doorpakken voor Driel (vervolg op ontwikkelvisie Driel Zuid-Oost (In de Biezenkamp))
Circulair bouwen in Driel Zuid-Oost
Groene en sociale invulling Vriezenenck
Bouwpercelen buurtschap Reeth
Park Tergouw
Ontwikkelvisie Land van Tap
Rondweg Driel
Onderzoek verkeersveiligheid rondom scholen en sportaccommodaties
Veilig Verkeer(d)
Verkeersveilig maken Peperstraat
Omgeving A325 veilig en bereikbaar
Vorbereiding realisatie Railterminal

Regionaal/intergemeentelijk beleid:

Meerjarenbeleidsplan Politie Oost-Nederland 2019-2022
Veiligheidsstrategie 2019-2022 Oost-Nederland
Meerjarenteamanplan 2019-2022 Basisteam Rivierenland West

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Leefbare en bereikbare samenleving

2.1 Wonen

In 2023 hebben we gewerkt aan verschillende nieuwbouwprojecten die ervoor moeten zorgen dat de woningbehoefte tot 2030 ingevuld kan worden. Dit heeft tot resultaat gehad dat in 2023 verschillende plannen in procedure gebracht zijn. Ook is er gewerkt aan diverse projecten beoogd voor specifieke doelgroepen, zoals de woonwagengbewoners.

We hebben de Huisvestingsverordening 2024 en de Doelgroepenverordening uitgewerkt en zijn vastgesteld door de raad. Daarnaast hebben we ook ingezet op financiële stimulans voor projecten: de inzet van subsidies (o.a. RHA en Startbouwimpuls). In 2024 continueren we de zoektocht naar de aanvullende instrumenten om voldoende betaalbare woningen te realiseren en te behouden.

We hebben een aanpak collectieve woonvormen uitgewerkt, die in 2024 geïmplementeerd gaat worden. Hiermee gaan we collectieve woonvormen, zoals CPO, stimuleren.

We hebben in 2023 een woonzorgvisie opgesteld.

In 2023 zijn we gestart met de woonadviseur voor de gehele gemeente, met het doel om de toegankelijkheid van bestaande woningen voor senioren te vergroten of senioren te helpen om door te stromen naar een passende woning. Dit doen we in samenwerking met Forte Welzijn.

2.2 Mobiliteit

Bij de voorbereidingen van het actieplan verkeersveiligheid, actualisatie Nota parkeernormen en het Wegencategoriseringsplan ontstond de behoefte aan een integrale aanpak van alle mobiliteitsthema's. Daarom brengen wij deze samen in het zogenaamde Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe (GMO). In dit plan, dat we in 2024 afronden, nemen we bestaand en nieuw beleid op. Wij werkten het verkeersplan Oosterhout uit. Dit plan ronden wij medio 2024 af. Voorafgaand aan de uitvoering van de herinrichting stationsomgeving Zetten-Andelst stellen wij eerst een ontwikkelstrategie op. Deze is in 2024 gereed.

Samen met de gemeente Nijmegen is het ontwerp uitgewerkt voor Knoop 38 (wegvak Rijksweg Zuid/Griftdijk tussen Olympiasingel en Keizer Hendrik VI singel). Er zijn meerdere varianten in beeld waarin de fietsverbinding aan de oost- en westzijde van het tracé ligt. De ambities voor het Veluwewaalspad als comfortabele, snelle en veilige fietsroute zijn opgesteld en gereed voor verdere uitwerking. Besluitvorming over dit proces volgt in 2024. De Gebiedsaanpak A325 met een actieplan van de provincie werkten wij verder uit.

Voor de Uitvoeringsagenda Lingevisie zie programma openbare ruimte.

2.3 Economie

In het Economisch Uitvoeringsprogramma 2023-2024 zijn drie speerpunten uitgewerkt. Hieronder staan een aantal behaalde resultaten per speerpunt.

Ondernemersvriendelijke gemeente

- Accountmanagement en bedrijvenloket (voor snelle en directe dienstverlening voor ondernemers).
- Mede organisator Betuwe Onderneemt Beter (voor het eerst na corona).

Samenwerking

Er zijn diverse acties uitgevoerd om bedrijven te ondersteunen in hun verduurzamingsopgave:

- Opstellen actieplan duurzaamheid en ondernemers.
- Zakelijk energieloket.
- Subsidieregeling voor energiekosten voor dorpshuizen en kleine ondernemers.

Sterke en vitale werklocaties

- Start traject Boeren en tuinders aan het woord.
- € 500.000 subsidie voor de uitvoering van de Herinrichting Poort van Midden Gelderland vanuit het provinciale programma toekomstbestendige bedrijventerreinen.
- Samenwerking met ondernemers op bedrijventerrein Andelst-Oost om te werken aan een toekomstbestendig bedrijventerrein.

2.4 Veiligheid

In 2023 is het huidige Integrale Veiligheidsbeleid geëvalueerd. Voor het opstellen van de concept-nota IV 2024-2027 is een themabijeenkomst op 5 september 2023 georganiseerd. Vervolgens is op 31 oktober 2023 een prioriteringssessie met de Raad georganiseerd. In maart 2024 is het Integrale Veiligheidsbeleid ter vaststelling voorgelegd aan de Raad.

2.5 Openbare ruimte

Als gemeente hebben we de Linge op de kaart gezet. In het plan Vervlochten Regio, Groenblauwe Raamwerk Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de Boven-Linge opgenomen als landschapszone. In het ambtelijk concept – ontwerp programma VLGG van de provincie heeft de Boven-Linge de aandacht vanwege de kansen voor waterberging en natuurontwikkeling. In december 2023 is door het bestuurlijk overleg Boven Linge een Strategische Agenda vastgesteld waarin uitvoeringsprojecten zijn opgenomen. De beheerplannen worden in 2024 opgesteld en door college vastgesteld.

2.6 Recreatie en toerisme

De Nota recreatie en toerisme “De Betuwe in verbinding: een dijk van een landschap” is door uw raad vastgesteld op 30 mei 2023. In juli heeft uw raad besloten om verblijfsbelasting te gaan heffen vanaf januari 2025. Dit moet nog verder worden geconcretiseerd. Het verder vereenduidigen van de bewegwijzering van het Wandelroutenetwerk; in 2023 is gestart met het routeontwerp en de voorbereiding van realisatie - inclusief aanbesteding (realisatie 2024). Zeven samenwerkende Betwegemeenten hebben een onafhankelijk bureau opdracht gegeven voor onderzoek naar promotie van de Betuwe en de rol hierin van de bureaus voor toerisme. Als onderdeel van de Nota recreatie en toerisme is i.s.m. Lingewaard opdracht gegeven voor de het maken van de belevingskaart voor de Over-Betuwe, inclusief participatieproces, in 2024. In 2023 zijn twee nieuwe klompenpaden geopend in Park Lingezegen. Ook is gestart met het proces voor een nieuw klompenpad in de omgeving van Herveld - Andelst op initiatief van inwoners en in cofinanciering met de provincie Gelderland.

Wat heeft het programma Leefbare en bereikbare samenleving

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
1.1 Crisisbeheersing en brandweer.			
Lasten	3.284	3.281	3
Baten	0	-37	37
Totaal 1.1 Crisisbeheersing en brandweer.	3.284	3.244	41
1.2 Openbare orde en veiligheid.			
Lasten	1.773	1.689	85
Baten	-126	-95	-30
Totaal 1.2 Openbare orde en veiligheid.	1.648	1.594	54
2.1 Verkeer en vervoer.			
Lasten	6.627	5.974	653
Baten	-26	-158	132
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer.	6.602	5.816	785
2.2 Parkeren.			
Lasten	198	218	-20
Totaal 2.2 Parkeren.	198	218	-20
2.5 Openbaar vervoer.			
Lasten	116	188	-71
Baten	0	-53	53
Totaal 2.5 Openbaar vervoer.	116	135	-18
3.1 Economische ontwikkeling.			
Lasten	503	423	81
Totaal 3.1 Economische ontwikkeling.	503	423	81
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.			
Lasten	216	439	-223
Baten	-115	-88	-27
Totaal 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.	101	351	-251
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			
Lasten	230	236	-6
Baten	-198	-196	-2
Totaal 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	32	40	-8
5.7 Openb. groen & (openlucht) recreatie			
Lasten	4.767	4.051	716
Baten	-187	-194	7
Totaal 5.7 Openb. groen & (openlucht) recreatie	4.580	3.857	723
8.1 Ruimtelijke ordening.			
Lasten	1.222	1.385	-163
Baten	-190	-199	9
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening.	1.032	1.186	-154

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terr.).			
Lasten	893	880	12
Baten	-927	-596	-330
Totaal 8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terr.).	-34	284	-318
8.3 Wonen en bouwen.			
Lasten	2.533	1.840	692
Baten	-1.611	-1.918	307
Totaal 8.3 Wonen en bouwen.	921	-78	999
Gerealiseerd resultaat	18.984	17.070	1.913

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

2.1 Verkeer en vervoer	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de begroting 2023 zijn diverse middelen beschikbaar gesteld vanuit het uitvoeringsprogramma 2022 - 2026 waarvoor in 2023 nog geen uitgaven geweest zijn. Onderstaand een overzicht van deze middelen: - Beheerplannen € 400.000 (Dit betreft deel wegen, totaal € 600.000 zie ook taakveld 5.7) - Actieplan verkeersveiligheid € 40.000 - Verkeersplannen per kern € 30.000 - Wegencategoriseringsplan € 30.000 - Verkenningen gebiedsaanpak A325 € 25.000	525		I
- Een aantal projecten heeft vertraging in de uitvoering opgelopen, onder andere herinrichting buitenruimte MFC Valburg, Bloemenbuurt Heteren en Mozartstraat Elst. De kapitaallasten van deze projecten schuiven door naar 2024.	194		I
- Er heeft een inhaalslag plaatsgevonden voor het innen van de vergoedingen voor de aanleg van nutsvoorzieningen op onze gemeentelijke grond.	140		I
- In 2023 is (verder) gewerkt aan een aantal eenmalige projecten, waarvoor nog geen uitgaven zijn gerealiseerd. - Stationsomgeving Zetten-Andelst € 50.000 - Integraal beheersplan openbare ruimte € 35.000 - Studie verkeersafwikkeling en circulariteit € 29.000 In 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	114		I
- Hogere kosten voor beheer verkeersmaatregelen in het kader van verkeersveiligheid.		94	I
- Hogere kosten aanslagoplegging Belastingssamenwerking Rivierenland.		46	I
- De werkelijke rente is lager dan begroot (1,25 % i.p.v. 1,5 %). Dit leidt tot een voordeel op de rentelasten. Hier staat echter een nadeel tegenover op het taakveld 0.5 Treasury (zie uitgebreidere toelichting bij TV 0.5).	41		I
- Hogere kosten voor gladheidsbestrijding.		30	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		59	I
Totaal	1.014	229	

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij het actualiseren van de exploitatieopzet per 1 januari 2024 is het verwachte saldi van het bedrijvencomplex Elst Centraal Oost meer negatief als gevolg van kostenstijgingen. Dit leidt tot een aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen.		334	I
- Lagere werkelijke uitgaven inzake RTG. Aangezien deze uitgaven gedekt worden uit de algemene reserve, wordt dit voordeel gecompenseerd door een lagere onttrekking aan deze reserve op het taakveld "mutaties reserves".	82		I
	1		I
Saldi diverse overige voor- en nadelen			
Totaal	83	334	

5.7 Openbaar groen & (openlucht) recreatie	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de begroting 2023 zijn diverse middelen beschikbaar gesteld vanuit het uitvoeringsprogramma 2022 - 2026 waarvoor in 2023 nog geen uitgaven geweest zijn. Onderstaand een overzicht van deze middelen: - Beheerplannen € 200.000 (Dit betreft deel groen, totaal € 600.000 zie ook taakveld 2.1) - Ambities en actualisatie IKP OR € 75.000 - Uitvoeringsagenda Lingevisie € 50.000	325		I
- De kosten voor de afvoer van de uitkomende bagger zoals aangegeven bij BMR2-2023 komen ten laste van 2024. De kosten worden gedekt uit de voorziening riolering, daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de voorziening riolering op taakveld 7.2	150		I
- Door vertraging in de uitvoering van een aantal projecten zoals landschapspark de Danenberg en een lagere werkelijke rente is er een voordeel op de kapitaallasten voor dit jaar.	83		I
- De start van de uitvoering van de nieuwe nota Recreatie en Toerisme vindt grotendeels in 2024 plaats. Dit geldt onder andere voor het opstellen van de belevingskaart. In 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel deels weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	51		I
- Hogere opbrengsten grondverkoop	50		I
- Door het niet doorgaan van kermissen is er sprake van een lager energieverbruik door de kermisexploitanten.	25		I
Saldi diverse overige voor- en nadelen	39		I
Totaal	723	0	

8.1 Ruimtelijke ordening	Voordelen	Nadelen	I/S
- Voor het complex Land van Tap is in 2023 nog geen grondexploitatie vastgesteld. Op grond van de geldende BBV-voorschriften mag de boekwaarde in dat geval niet hoger zijn dan de marktwaarde. Dit betekende een noodzakelijke afboeking van plankosten 2023.		158	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	4		I
Totaal	4	158	

8.2 Grondexploitatie (excl. bedrijventerreinen)	Voordelen	Nadelen	I/S
- Ten opzichte van de begroting zijn er minder uren besteed aan de woningbouwcomplexen. De loon- en overheadkosten werden derhalve niet gedekt door de betreffende grondexploitaties. Ook kon door een lager rentepercentage minder rente worden doorbelast aan de complexen.		340	I
- Aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen voor de complexen Elst Centraal West (18K) en Heteren Centrum (20K) naar aanleiding van de actualisatie van de exploitatieopzetten per 1 januari 2024.		38	I
- Bij de 1e Bestuursrapportage 2023 is de raming voor de opbrengst grondverkoop verhoogd met € 145.000 tot € 200.000. Uiteindelijk zijn de werkelijke opbrengsten nog wat hoger uitgevallen.	65		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		5	I
Totaal	65	383	

8.3 Wonen en bouwen	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de 1e Bestuursrapportage 2023 is de raming voor de opbrengsten leges omgevingsvergunningen verhoogd met € 400.000 tot € 1.511.000. Uiteindelijk zijn de werkelijke opbrengsten nog wat hoger uitgevallen.	146		I
- In 2023 zijn via het Uitvoeringsprogramma 2023-2026 eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor een aantal projecten. Door vertraging in de realisatie zijn deze middelen nog niet ingezet. Het betreft de projecten: - dekking exploitatietekort grondexploitatie woonwagendplaatsen € 168.000 - onderzoek realisatie flexwoningen € 70.000 - actualiseren Omgevingsvisie € 100.000	338		I
- Onderbesteding van het budget voor invoering van de Omgevingswet. Aangezien deze uitgaven gedekt worden uit de algemene reserve, wordt dit voordeel gecompenseerd door een lagere onttrekking aan deze reserve op het taakveld "mutaties reserves".	177		I
- Hogere dan geraamde ontvangen creditrente van Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (Svn) inzake nog niet uitgezette middelen voor startersleningen ed.	76		I
- Voordelig exploitatiesaldo uit verhuur van uitgekochte woningen onder hoogspanningskabels (€ 55K) en nog geen kapitaallasten inzake investeringen voor het ondergronds brengen van hoogspanningskabels (€ 80K).	135		I
- Lagere presentiegelden en advieskosten bouw- en woningtoezicht.	57		I
- Onderbesteding budget woonvisie.	33		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	37		I
Totaal	999	0	

Beleidsindicatoren

Indicator *	2019	2020	2021	2022	2023	NL (meest Bron actuele)
Winkeldiefstal: aantal per 1.000 inwoners			0,7	0,9	0,8	1,1 - 2,3 CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Diefstal uit woning: aantal per 1.000 inwoners			1,8	1,5	1,2	0,7 - 1,4 CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Misdrijven: aantal per 1.000 inwoners			3,0	2,9	3,4	2,5 - 4,5 CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Vernielingen: aantal per 1.000 inwoners			3,9	3,4	3,5	4,4 - 6,0 CBS - Criminaliteit CBS - Diefstallen
Verwijzingen Halt: aantal per 1.000 inwoners van 12-17 jaar			10	8	8	6 - 8 Stichting Halt
Banen: aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar			735,8	736,8	725,6	812,9 - 825,4 CBS Bevolkingsstatistiek/ LISA - bewerking ABF Research
Vestigingen: aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar			150,0	155,3	162,5	172,3 - 174,1 LISA
% Functiemenging			52,9	52,8	52,3	54,8 - 53,8 CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
Woonlasten éénpersoonshuishouden:			520	545	613	693 705 860,0 COELO, Groningen
Woonlasten meerpersoonshuishouden:			555	595	660	747 756 942,0 COELO, Groningen
WOZ-waarde woningen:			248	265	287	327 382 368 CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuwbouw woningen: aantal per 1.000 woningen			10,8	8,6	8,8	7,1 - 9,3 BAG - bewerking ABF Research
% Demografische druk			77,8	77,4	78,0	78,1 77,9 70,3 CBS - Bevolkingsstatistiek

*Gebaseerd op de actuele gegevens van [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) maart 2024, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 3. INTERACTIE MET DE SAMENLEVING

Toelichting

De interactievisie 'Gemeente Overbetuwe: samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar!' geeft richting aan ons handelen in interactie met de samenleving. Dit doen we door de behoefte van inwoners en de kracht van gemeenschappen centraal te stellen. En inwoners het vertrouwen en de mogelijkheid te geven om samen oplossingen te bedenken. Op deze manier geven we richting aan de participatiecultuur, waarbij de gemeente zich bewust is van haar eigen rol, investeert in professioneel handelen en zo een dienstbare overheid is.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Participatiebeleid Overbetuwe (2021)

Interactievisie: Gemeente Overbetuwe: samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar! (2020)

Interactiewijzer (2020)

Dienstverleningsconcept 2017-2021

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Interactie met de samenleving

De inwoners van Overbetuwe zijn er voor elkaar en vormen hechte gemeenschappen. Waar inwoners verantwoordelijkheid nemen over hun eigen ontwikkeling, een dorpsagenda opstellen in samenwerking met de gemeente en daarmee zelf richting en invulling geven aan de eigen leefomgeving. Met de gemeente als betrouwbare partner. Een partner die verantwoordelijkheid neemt waar hij zelf aan zet is, coöperiert waar gezamenlijkheid gevraagd is en loslaat waar inwoners zelf aan zet kunnen en willen zijn. Dat is onze ambitie. Realiseren van deze ambitie stelt eisen aan de Gemeente Overbetuwe. We zijn samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar. Dit zijn de leidende principes van de interactievisie. Deze visie geeft richting aan ons handelen in interactie met de samenleving. Dit doen we door de behoefte van inwoners en de kracht van gemeenschappen centraal te stellen. En inwoners het vertrouwen en de mogelijkheid te bieden om samen oplossingen te bedenken. Op deze manier geven we richting aan de participatiecultuur, waarbij de gemeente zich bewust is van de eigen rol, investeert in professioneel handelen en zo een dienstbare overheid is.

Doelstelling

Overbetuwe kent een sterke sociale basis waar mensen zich thuis voelen, elkaar kennen en helpen in het nemen en realiseren van initiatieven. We dragen eraan bij om dit mogelijk te maken door samenlevingsgericht, communicatief en betrouwbaar handelen.

We vinden het van belang dat iedereen de gelegenheid heeft mee te praten of mee te doen. We willen als gemeente beter aansluiten bij de behoeften en ervaringen die er in onze samenleving zijn en zo een groter draagvlak voor beleid en besluiten creëren.

3.1 Participatiecultuur

Vanuit het programma Participatiecultuur werkten wij aan het versterken van de kwalitatieve en kwantitatieve inzet op communicatie en participatie. Dit deden wij onder andere door het opzetten van een gereedschapskist voor participatie en het ontwikkelen van een veranderaanpak voor kennis, vaardigheden, houding en gedrag. We ontwikkelden een voorstel om meer in te zetten op Jongerenparticipatie, de aanschaf van een online participatieplatform, het werken met betrokkenheidsprofielen en het versterken van projectondersteuning en communicatie.

3.2 Interactie met de samenleving

In de Uitgangspuntennotitie Dorpsprofielen en participatie stelden we vast hoe we willen samenwerken met dorpen. Herveld-Andelst, Heteren en Valburg ondersteunden we bij het opstarten van dorpsgesprekken over wat komende tijd belangrijk is voor het dorp. Met Slijk-Ewijk evalueerden we de samenwerkingsafspraken rondom het Toekomstplan om deze te verbeteren. In Zetten versterkten we de inwonersgroep rondom de Wanmolen en de onderlinge samenwerking. We intensiverden de ondersteuning aan actieve inwonersgroepen door extra inzet van dorpscontactpersonen, subsidies voor het ontwikkelen of uitvoeren van dorpsagenda's en intensievere samenwerking op thema's als duurzaamheid en mobiliteit en vastgoed. Ook is de samenwerking tussen dorpscontactpersonen en het opbouwwerk geïntensiveerd, wat resulteert in het gezamenlijk volgen van een leertraject in 2024.

3.3 Dienstbare overheid

In 2023 is gewerkt aan de uitwerking van een ombudspersoon die bijdraagt aan een meer dienstbare overheid.

De uitwerking van het dienstverleningsconcept vraagt meer tijd, omdat we een inwonersbelevingsonderzoek uitvoeren naar dienstverlening op onze kanalen. De resultaten daarvan worden gebruikt voor de uitwerking en vaststelling van het dienstverleningsconcept in 2024.

Wat heeft het programma Interactie met de samenleving

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
0.2 Burgerzaken.			
Lasten	1.150	1.140	10
Baten	-500	-589	89
Totaal 0.2 Burgerzaken.	650	551	99
Gerealiseerd resultaat	650	551	99

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

Er zijn geen taakvelden met een afwijking groter dan € 100.000.

Verbonden partijen

Geen.

PROGRAMMA 4. INCLUSIEVE EN PARTICIPATIESAMENLEVING

Toelichting

Een inclusieve en participatieve samenleving is een samenleving waarin iedereen meedoet. We creëren in Overbetuwe een sterke sociale basis waarin de mogelijkheden, talenten en eigen regie van inwoners centraal staan. We streven naar een inclusieve cultuur waarin wij verschillen erkennen, respecteren en benutten.

Zorg voor elkaar is in essentie de verantwoordelijkheid van onze inwoners zelf. De ondersteuning aan mensen die een steuntje nodig hebben, maken we laagdrempelig beschikbaar. Ondersteuning en hulp vindt bij voorkeur dichtbij en in het eigen netwerk plaats. Daarbij staat voorop dat iedereen die dat kan, de regie over zijn/haar eigen ondersteuningsvraag houdt.

Voor het bereiken van onze ambitie van een sterke sociale basis en om onze wettelijke taken effectief, integraal en efficiënt uit te voeren, zetten we vanuit het Sociaal Team Overbetuwe (STO) in op een integrale dienstverlening. In 2023 hebben we extern advies gevraagd over de (optimale) inrichting van de dienstverlening van het sociaal domein. Afhankelijk van het te ontvangen advies, zal op basis van wenselijkheid en haalbaarheid een besluit worden genomen over implementatie in 2024.

Het beleidsplan sociaal domein 2020-2025 is gericht op de transformatie in het sociaal domein zodat inwoners die ondersteuning nodig hebben, dit ook in de toekomst kunnen blijven ontvangen. In 2024 zullen de eerste contouren worden opgesteld voor een nieuw meerjarig beleidsplan voor het sociaal domein, als opvolger van het huidige beleidsplan 'Een sterke sociale basis in Overbetuwe'. Hierin nemen wij ook een meerjarig (inhoudelijk en financieel) perspectief mee.

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Inclusieve en participatiesamenleving

Het beleidsplan sociaal domein 2020-2025 is gericht op het realiseren van; de werkelijke transformatie. Zodat zij die ondersteuning nodig hebben, dit ook in de toekomst kunnen blijven ontvangen. Het beleid is gericht op:

- Inwoners van Overbetuwe hebben zorg voor elkaar.
- Inwoners voelen zich vitaal, iedereen telt en doet mee.
- Ondersteuning is passend en nabij, voor jong en oud.
- Inwoners hebben mogelijkheden zichzelf te ontwikkelen (m.n. jeugd).
- Inwoners zijn tevreden met hun leefomgeving.
- Voorzieningen en ondersteuning zijn betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief goed.

4.1 WMO

Beschermd wonen. In 2023 is gewerkt aan het uitvoeringsplan Beschermd Wonen.

1. Huiskamers en algemene voorziening dagbesteding. In 2023 is het concept van de Huiskamer door alle dorpen omarmd. In de Huiskamer van Heteren is gewerkt aan de inrichting van een algemene voorziening met de aanstelling van 2 participatiemedewerkers. In dit verband is eveneens geïnvesteerd in de samenwerking met de 1e lijnszorg (casemanager dementie en wijkverpleging).
2. Visie Wonen en zorg. 2023 is gebruikt om de visie samen met stakeholders tijdens diverse sessies vorm te geven.
3. Uitvoering valpreventie-aanbod. In 2023 is door betrokkenen (fysiotherapeuten, beleidsmedewerkers en 1e lijnszorg) gewerkt aan een plan van aanpak 'ketenaanpak valpreventie' voor inwoners van 65 jaar en ouder.

4.2 Jeugdzorg

1. Plan versterken sociale basis Jeugd: Het plan versterken sociale basis Jeugd is in december 2023 door het college aan uw raad aangeboden. Dit plan beschrijft de inzet die er in het jaar 2023 is gedaan door het jongerenwerk, het schoolmaatschappelijk werk en de praktijkondersteuners jeugd.
2. Kansrijke Start: Vanuit het landelijk actieprogramma heeft de gemeente handvatten gekregen om mee aan de slag te gaan. Dit heeft zij gedaan in samenwerking met de GGD en de verloskundige praktijken in de gemeente.
3. 18-/18+: In 2023 is een verkenning uitgevoerd naar het bestaande beleid rondom de jongvolwassen jeugd. In de loop van 2024 willen we deze verkenning toetsen door hierover met jongeren zelf in gesprek te gaan. In 2024 formuleren we wat er beleidsmatig nodig is voor een soepele overgang van jeugd naar volwassenheid. Dit toetsen we aan het bestaande beleid en voor zover dit hier nog niet in voorziet zullen we aanvullend beleid opstellen.
4. Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd: In 2023 is er door de regio Centraal Gelderland (MGR) een Uitvoeringsplan Jeugd opgesteld. In dit plan beschrijft de regio op hoofdlijnen hoe gemeenten samen met elkaar gebouwd bouwen aan een goed functionerend zorglandschap. Het college heeft in 2023 ingestemd met dit plan en de bijbehorende regionale begroting.

4.3 Schuldhulpverlening

Uw raad heeft in maart 2023 het beleidsplan vastgesteld. Per juni 2023 voeren de consultants schuldhulpverlening vroegsignalering zelf uit. De eerste resultaten zijn positief. We hebben met meer inwoners contact gelegd en een groter percentage inwoners heeft onze hulp geaccepteerd. De bedoeling was om per 1 januari 2024 de meer complexe schuldhulpverlening (fase 2, schuldregelingen) in eigen beheer uit te kunnen voeren. De implementatie van deze fase heeft vertraging opgelopen. We zagen dat er meer tijd nodig is voor de coaching en opleiding van medewerkers, het ontwerpen van bedrijfsprocessen en de werkinstructies en de inrichting van de applicatie schuldhulpverlening. In december 2023 hebben we een (externe) projectleider aangetrokken die samen met een projectteam zorgt voor een implementatieplan en invulling geeft aan de daadwerkelijke start van deze fase, uiterlijk 1 december 2024.

4.4 Armoedebeleid

Het armoedebeleid is in 2023 voortgezet op basis van het huidige beleid. In navolging van voorgaande jaren zien we een lichte toename in het gebruik van het Persoonlijk Minimabudget en de Meedoenregeling. We zien daarnaast een lichte daling in het gebruik van de gemeentepolis. Dat komt waarschijnlijk doordat een polis bij een andere verzekeraar iets voordeliger is ondanks de zeer ruime dekking en onze ruimhartige bijdrage in de premies.

De subsidies aan de Stichting Leergeld en de Voedselbank zijn gecontinueerd. De toekenning van de Energietoeslag is opnieuw van start gegaan. Bij inwoners die bij ons bekend zijn wordt deze ambtshalve verstrekt. Inwoners die niet automatisch de toeslag krijgen kunnen nu ook op een laagdrempelige wijze de aanvraag digitaal indienen.

Naar het gebruik van het armoedebeleid is door de Hogeschool Arnhem Nijmegen in 2023 onderzoek gedaan. De resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek worden meegenomen in de herijking van het armoedebeleid dat in 2024 voorligt.

4.5 Sterke sociale basis sociaal domein

De Coronapandemie heeft veel impact gehad op het dagelijks leven, de gezondheid en het welbevinden van inwoners. Ook in Overbetuwe zagen we als gevolg hiervan een toegenomen vraag om ondersteuning en zorg voor inwoners. We hebben in 2023 daarom (tijdelijk) extra zorg en ondersteuning ingezet via het Corona Steunpakket en de rijksmiddelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO).

Vanuit het Sociaal Team Overbetuwe (STO) zetten we in op een integrale dienstverlening. Dit doen we om onze wettelijke taken effectief, integraal en efficiënt uit te voeren. En om onze ambitie van een sterke sociale basis en een inclusieve samenleving te bereiken. Daarbij streven we naar een begrijpelijke, inclusieve, betrouwbare en transparante dienstverlening en het vergroten van ons professioneel handelen.

In 2023 hebben we extern advies gevraagd over de (optimale) inrichting van de dienstverlening van het sociaal domein. Dit advies betreft in ieder geval de volgende onderdelen: toegang tot en toegankelijkheid van de dienstverlening; kwaliteit van de dienstverlening (inclusief ICT en communicatie); juridisch kader; financieel kader; kwaliteit en kwantiteit personele inzet; positionering dienstverlening sociaal domein ten opzichte van de gemeentelijke organisatie, samenwerking met de partners in het huidige STO, mandaat en governance, sturing en monitoring. Afhankelijk van het te ontvangen advies, zal op basis van wenselijkheid en haalbaarheid een besluit worden genomen over implementatie in 2024.

Wat heeft het programma Inclusieve en participatiesamenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.			
Lasten	7.469	6.738	731
Baten	-2.766	-2.605	-161
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie.	4.703	4.132	570
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen			
Lasten	4.047	3.731	315
Baten	-40	-381	341
Totaal 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.007	3.350	657
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO).			
Lasten	3.584	3.549	35
Baten	-70	-53	-17
Totaal 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO).	3.514	3.496	18
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)			
Lasten	4.428	4.442	-14
Baten	-271	-269	-3
Totaal 6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	4.156	4.173	-17
6.71b Begeleiding (WMO)			
Lasten	3.061	3.116	-54
Totaal 6.71b Begeleiding (WMO)	3.061	3.116	-54
6.71c Dagbesteding (WMO)			
Lasten	539	608	-69
Totaal 6.71c Dagbesteding (WMO)	539	608	-69

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
6.71d Overige maatw. arrangementen (WMO)			
Lasten	33	33	0
Totaal 6.71d Overige maatw. arrangementen (WMO)	33	33	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding			
Lasten	3.438	3.367	71
Totaal 6.72a Jeugdhulp begeleiding	3.438	3.367	71
6.72b Jeugdhulp behandeling			
Lasten	3.845	4.341	-496
Totaal 6.72b Jeugdhulp behandeling	3.845	4.341	-496
6.72c Jeugdhulp dagbesteding			
Lasten	1.153	669	484
Totaal 6.72c Jeugdhulp dagbesteding	1.153	669	484
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig			
Lasten	92	92	0
Totaal 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	92	92	0
6.73a Pleegzorg			
Lasten	398	402	-4
Totaal 6.73a Pleegzorg	398	402	-4
6.73b Gezinsgericht			
Lasten	1.028	1.015	13
Baten	0	-7	7
Totaal 6.73b Gezinsgericht	1.028	1.008	20
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig			
Lasten	1.838	2.023	-185
Totaal 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	1.838	2.023	-185
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verbl.			
Lasten	3.007	2.914	93
Totaal 6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verbl.	3.007	2.914	93
6.74b Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf			
Lasten	450	381	69
Totaal 6.74b Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	450	381	69
6.74c Gesloten plaatsing			
Lasten	371	313	58
Totaal 6.74c Gesloten plaatsing	371	313	58
6.81a Beschermd wonen (WMO)			
Lasten	47	48	-1
Baten	-478	-558	80
Totaal 6.81a Beschermd wonen (WMO)	-431	-510	79
6.81b Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)			
Lasten	83	80	3
Totaal 6.81b Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)	83	80	3

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
6.82a Jeugdbescherming			
Lasten	709	690	19
Baten	0	-24	24
Totaal 6.82a Jeugdbescherming	709	666	43
6.82b Jeugdreclassering			
Lasten	148	137	11
Totaal 6.82b Jeugdreclassering	148	137	11
Gerealiseerd resultaat	36.142	34.790	1.352

Toelichting op afwijking groter dan € 100.000.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Voordelen	Nadelen	I/S
- Gebiedsgericht werken: De versterking van de samenwerking tussen opbouwwerk en dorpscontactpersonen is in 2023 later van start gegaan dan gepland.	40		I
- Participatiecultuur: Om tot een veranderaanpak te komen is geïnventariseerd wat er per team nodig is en is aangesloten bij de organisatievisie en kernwaarden. Het effectief en efficiënt inzetten van leerinterventies kost tijd waardoor er een deel van het budget overbleef.	37		I
- Het overschot op inburgering van € 150.000 voor maatschappelijke begeleiding en € 90.000 van de taakmutatie inburgering 2022-2024 worden bestemd om in te zetten in 2024. Hiervan dekken we € 95.000 uit de algemene reserve. Daardoor valt dit deel van het voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves".	240		I
- De normvergoeding uitvoeringskosten leefgeld is hoger dan de gerealiseerde kosten voor de uitvoering.	100		I
- We hebben de uitgaven voor procesbegeleiding ggz cliënten incidenteel weten onder te brengen in de SPUK IZA (Integraal Zorgakkoord). Bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage was nog niet bekend dat er binnen deze regionale middelen ruimte was om deze kosten hieruit de financieren.	20		I
Aangezien een aantal eenmalige budgetten nog niet volledig is besteed in 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld van € 105.000. Deze budgetten dekken we uit de algemene reserve. Daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". Het gaat om de volgende budgetten: - Opvang economische daklozen en spoedzoekers à € 50.000: Wegens de Oekraïne crisis en personele capaciteit, kon dit in 2023 niet gerealiseerd worden en is dit initiatief doorgeschoven naar 2024. - GGZ in de wijk à € 55.000	105		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen.	28		I
Totaal	570	0	

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Voordelen	Nadelen	I/S
- We hebben een deel van de uitgaven voor het interventieteam en de praktijkondersteuners jeugd incidenteel weten onder te brengen in de SPUK IZA (Integraal Zorgakkoord). Bij het opstellen van de tweede bestuursrapportage was nog niet bekend dat er binnen deze regionale middelen ruimte was om deze kosten hieruit de financieren.	257		I
- Uitvoeren programma inrichting STO: Er is budget overgebleven omdat er uitgaven begroot waren voor de aanbesteding en implementatie van een mogelijk nieuw applicatielandschap in het sociaal domein. Deze aanbesteding is echter uitgesteld, waardoor de kosten niet in 2023 zijn gevallen maar in 2025/2026 zullen vallen.	180		I

- Monitor SD: Het sociaal domein heeft in 2023 het beheer en de verdere ontwikkeling van de monitor in eigen huis ondergebracht. Hierdoor hebben we een stuk minder kosten gehad voor het beheer van de monitor die nog door een externe partij uitgevoerd werd. Ook hebben we vanzelfsprekend geen ontwikkelkosten meer gehad bij deze partij in 2023.	70		I
-- Het voordelige resultaat 2023 op de MGR SD Module Inkoop.	42		I
- Een deel van het eenmalige budget voor uitvoering van het STO is in 2023 niet nodig gebleken, dit betreft budget voor o.a. een opleidingstraject en communicatie.	64		I
- Aangezien een aantal eenmalige budgetten nog niet volledig is besteed in 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld van € 13.000. Deze budgetten dekken we uit de algemene reserve. Daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". Het gaat om de volgende budgetten: POK middelen: onafhankelijke cliëntondersteuning à € 13.000	13		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen.	31		I
Totaal	657	0	

Jeugd 6.72b Jeugdhulp behandeling 6.72c Jeugdhulp dagbesteding 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Voordelen	Nadelen	I/S
6.72b Jeugdhulp behandeling 6.72c Jeugdhulp dagbesteding Het nadeel bij Jeugdhulp behandeling is ontstaan omdat de kosten van 1 specifiek product onterecht zijn begroot en geboekt op jeugdhulpdagbesteding. Eind 2023 zijn deze kosten gecorrigeerd, maar de begroting kon hierop niet meer aangepast worden. Per saldo is het nadeel op behandeling en dagbesteding € 11.000.	484	496	I I
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig Bij Jeugdhulp met verblijf overig is er meer uitgegeven dan begroot. Bij het de tweede bestuursrapportage 2023 werd uitgegaan van een stabiel bestand. In de praktijk zijn de aantallen licht gestegen. De zorg die binnen dit taakveld wordt ingezet betreft specialistische en dure zorg. Om deze reden betekent een lichte stijging in de aantallen een overschrijding.		185	I
Totaal	484	681	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR)
- BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)
- Veilig Thuis
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM/GGD)

Beleidsindicatoren

Indicator *	2019	2020	2021	2022	2023	NL (meest Bron actuele)
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement: aantal per 10.000 inwoners	450,0	480,0	490,0	530,0	-	710,0 CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein WMO
Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	14,5	12,4	13,0	12,8	11,9	11,1 CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren tot 18 jaar	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,3 CBS - Jeugd
Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	1,2	1,2	1,3	1,0	0,9	1,0 CBS - Jeugd

*Gebaseerd op de actuele gegevens van waarstaatjegemeente.nl maart 2024, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 5. WERKENDE EN LERENDE SAMENLEVING

Toelichting

Inwoners die zonder werk dreigen te raken ondersteunen we om hen van werk naar werk te begeleiden. Soms is daar een inzet van een opleiding bij nodig. Op die manier ondersteunen we ook de lokale economie in hun zoektocht naar personeel.

Samen met de bibliotheken zorgen we ervoor dat informatie snel en gemakkelijk toegankelijk is voor onze inwoners.

Met onze cultuurvisie zorgen we ervoor dat we de lokale culturele voorzieningen laagdrempelig maken en houden en deze "beleefbaar" maken.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Cultuurvisie 2022- 2025 'Op waarde geschat'.

Overbetuwe Werkt! Visie op re-integratie.

Strategisch meerjaren huisvestingsplan onderwijs (SHP)

Beleidsplan Sociaal Domein Overbetuwe. 2020-2025 'Een sterke sociale basis in Overbetuwe'

Visie op Vastgoed 2018

Visie op bibliotheekfuncties Overbetuwe 2016

Erfgoedplan Overbetuwe 2004

Regionaal/landelijk:

Participatiewet

Wet Inburgering

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), gewijzigd per 1 januari 2021.

Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv)

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Werkende en lerende samenleving

5.1 Participatiewet (re-integratie en participatie)

We hebben meer inwoners kunnen begeleiden naar vrijwilligerswerk of maatschappelijke participatie. Daarnaast blijven we onverminderd inzetten om iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van werk of participatie een passend traject te bieden. Op die manier geven we invulling aan de doelstellingen die we hebben geformuleerd in onze visie op re-integratie Overbetuwe Werkt.

Door de inzet van het Werkcentrum zorgen we ervoor dat inwoners met hoge baankansen aan het werk geholpen worden. Door een goede samenwerking met onze accountmanagers economie worden inwoners van werk naar werk begeleid zonder dat ze een beroep hoeven doen op een uitkering.

Onderdeel van onze integrale aanpak is ook een extra inzet op inwoners met een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt. Door de inzet van een jobhunter hebben we er extra op ingezet dat meer jongeren van het VSO (voorgezet speciaal onderwijs) en het praktijkonderwijs aan het werk gaan in een passende werkomgeving en niet van een uitkering gebruik hoeven maken.

Door gerichte ondersteuning vanuit de accountmanager bedrijven ondersteunen we het MKB. Op die manier hebben we inzicht in de lokale economie en bieden we ondersteuning bij de bedrijfsvoering. Met name door de instroom van inwoners met de indicatie banenafpraak en statushouders is het totaalbestand gestegen.

5.2 Participatiewet (inkomen)

We hebben, vooruitlopend op de landelijke herziening van de Participatiewet, enkele wijzigingen al toepast, zoals de wijziging van de kostendelersnorm, de inzet van een jobcoach en -hunter, en de intensivering van het gebruik van loonkostensubsidie.

Het Uitvoeringsplan Bijstand op Maat hebben we niet gerealiseerd in 2023. We hebben besloten om te wachten op de voorgenomen herziening van de Participatiewet ("Participatiewet in Balans"),

waarvan de beoogde datum van inwerkingtreding al meerdere malen door het Rijk is uitgesteld en nu is vastgesteld op 1 januari 2025. We verwachten dat met de landelijke herziening van de Participatiewet bijstand op maat landelijk (deels of volledig) wordt geregeld. Hier sluiten wij dan op aan.

5.3 Onderwijshuisvesting

Het onderzoek naar de relatie tussen de (huur-)opbrengsten en de bijbehorende uitgaven is niet uitgevoerd. Dit met als reden dat de schoolbesturen juridisch eigenaar van de schoolgebouwen zijn en zelf verantwoordelijk zijn voor het verhuren van ruimtes en de bijbehorende prijzen. De brede scholen zijn hier een uitzondering op. Deze scholen zijn eigendom van de gemeente. De huren voor de brede scholen zijn marktconform en dus kostendekkend.

5.4 Onderwijs en zorg

Met de NPO middelen is het project “de sociale ontwikkeling van jongeren in Overbetuwe na Corona opgezet. Dit NPO project sluit aan bij de in ons beleidsplan Sociaal Domein 2022 - 2025 vastgestelde ambitie van een sterke sociale basis waarin inwoners (m.n. jeugd) de mogelijkheden hebben zichzelf te ontwikkelen. Het project betrof een gezamenlijke inzet van Santé Partners, Forte Welzijn en MEE Plus op de NPO-onderdelen jongeren werk, schoolmaatschappelijk werk en initiatieven netwerkpartners. De evaluatie laat een positief beeld zien van de resultaten.

Het onderwijskansenbeleidstraject is met de middelen uit het onderwijsachterstandenbeleid, van het Rijk, gestart. Ter versterking van het beleidstraject werken wij nauw samen met Sardes aan het ontwikkelen van het onderwijskansen-beleid. In 2023 hebben wij de huidige situatie rondom voor-vroegschoolse educatie in kaart gebracht met de VVE-monitor. Om tot een samenwerkingsagenda te komen met het onderwijs en de kinderopvang zijn wij een ondersteunings-traject gestart met Oberon. Onderwijs en de kinderopvang zijn toegerust met kennis en vaardigheden op het gebied van nieuwkomers. In 2023 zijn trainingen verzorgd door Stichting Pas rondom het leren van een taal, traumasensitief lesgeven en aandacht voor culturele communicatie.

5.5 Kunst, cultuur en erfgoed

Binnen de actieve cultuurvisie 2022-2025 ‘Op Waarde Geschat’ hebben we ons ook in 2023 gericht op het versterken van de culturele infrastructuur en de verbinding tussen onze inwoners. Dit hebben we gedaan door o.a. cultuureducatie op scholen (Cultuurmenu PO & Méér Muziek in de Klas), het ondersteunen van vele kunst- en cultuuractiviteiten met cultureel-maatschappelijk doel, het onderhouden en restaureren van onze openbare kunstwerken en het jaarlijkse Romeinenfestival.

Wat heeft het programma Werkende en lerende samenleving gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
4.2 Onderwijshuisvesting.			
Lasten	3.868	3.680	188
Baten	-9	0	-9
Totaal 4.2 Onderwijshuisvesting.	3.858	3.680	178
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.			
Lasten	3.967	3.776	192
Baten	-460	-446	-13
Totaal 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.	3.507	3.329	178

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
5.3 Cultuurpresent.-productie en partic			
Lasten	519	396	123
Baten	0	3	-3
Totaal 5.3 Cultuurpresent.-productie en partic	519	399	120
5.5 Cultureel erfgoed.			
Lasten	227	214	13
Baten	0	-18	18
Totaal 5.5 Cultureel erfgoed.	227	196	31
5.6 Media.			
Lasten	1.065	1.108	-43
Baten	-71	-75	4
Totaal 5.6 Media.	994	1.033	-40
6.3 Inkomensregelingen.			
Lasten	16.831	15.066	1.764
Baten	-11.221	-11.074	-147
Totaal 6.3 Inkomensregelingen.	5.610	3.993	1.617
6.4 WSW en beschut werk			
Lasten	3.944	3.705	239
Totaal 6.4 WSW en beschut werk	3.944	3.705	239
6.5 Arbeidsparticipatie.			
Lasten	2.034	1.946	88
Baten	-164	-319	154
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie.	1.870	1.628	242
Gerealiseerd resultaat	20.529	17.963	2.566

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

4.2 Onderwijshuisvesting.	Voordelen	Nadelen	I/S
- Vertraging in de uitgaven voor de bouwbegeleiding bij diverse scholen heeft geleid tot een voordeel van € 175.000. Aangezien deze kosten gedekt worden uit de Algemene Reserve wordt er op het taakveld "mutaties reserves" een lagere onttrekking aan deze reserve verantwoord.	175		I
- In december 2023 is door de raad een eenmalig budget van € 150.000 beschikbaar gesteld voor uitgaven ten behoeve van de plaatsing van noodlokalen voor het Lyceum Elst. Dit budget is in 2023 nog niet ingezet.	150		I
- Nabetaaling van uitgaven 2022 voor tijdelijke onderwijshuisvesting aan Nijverheidsweg in Elst en de pacht voor de grond van de noodlokalen Lyceum Elst.		159	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	12		I
Totaal	337	159	

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken.			
- Door onderbesteding in de uitgaven van de diverse sporthallen (bijvoorbeeld geen afschrijving restant boekwaarde De Wanmolen) en gymlokalen is er sprake van lagere uitgaven voor bewegingsonderwijs.	139		I
-Het resultaat 2023 van de MGR module onderwijs	21		I

Saldo diverse overige voor- en nadelen	18		I
Totaal	178	0	

5.3 Cultuurpresent.-productie en partic	Voordelen	Nadelen	I/S
- Enkele projecten die ten laste van het budget voor kunst komen zijn verschoven naar 2024 i.v.m. personele wisselingen	53		I
- Het budget voor het onderhoudsplan en achterstallig onderhoud van kunstwerken is dit jaar niet volledig benut. Dit budget dekken we uit de algemene reserve. Daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". De kosten worden nu verdeeld over meerdere jaren, waardoor er één keer een minder groot bedrag nodig is en we de kosten kunnen dekken uit het reguliere kunstbudget.	79		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		12	I
Totaal	132	12	

6.3 Inkomensregelingen	Voordelen	Nadelen	I/S
- Uitkeringen algemene bijstand. Het definitieve BUIG-budget 2023 is € 75.000 hoger dan begroot, dit is in oktober 2023 definitief vastgesteld. Het aan uitkeringen betaalde bedrag is lager dan in de zomer voorzien, dit is een voordeel van € 0,2 miljoen. Op de krediethypotheken is een aflossing ontvangen € 62.000.	387		I
- Eenmalige energietoeslag lage inkomens 2023. In verband met wetgeving is de regeling energietoeslag 2023 pas eind 2023 ingegaan. Van de ontvangen energietoeslag 2023 uit de decembercirculaire 2023 van € 1.661.124 is € 1.203.130 uitgegeven in 2023. € 457.994 kan overgeheveld worden naar 2024. Voor Raadsbesluit ophoging 120% - 130% energietoeslag 2023 is € 750.000 beschikbaar gesteld. In 2023 zijn 3 toeslagen aan deze groep betaald en daarbij komen de uitvoeringskosten. Voor 2023 kan € 4.222 onttrokken worden. Resteert een overschot op de AR van € 745.778. We hebben in 2023 € 2,3 miljoen beschikbaar voor de energietoeslag, in 2023 is € 1,2 miljoen uitgekeerd. In 2024 is de verwachting dat we de resterende € 1,1 miljoen gaan uitkeren. De ontvangen compensatie als gevolg van de verdeelherstel-actie energietoeslag 2022 van € 151.588 is een baat voor 2023.	1.356		I
- De voorziening Debiteuren is opgehoogd op basis van de openstaande posten.		83	I
- Bij de beschikkingen bijzondere bijstand is een sterk stijgende lijn te zien. De ombuiging van € 75.000 is voor 2023 teruggedraaid en vanuit de meicirculaire 2023 is € 80.000 toegevoegd. De kosten voor inrichting/huisraad zijn in 2023 toegenomen met € 94.000.		89	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	46		I
Totaal	1.789	172	

6.4 WSW en beschut werk	Voordelen	Nadelen	I/S
- Het resultaat 2023 van Scalabor	58		I
- Het resultaat 2023 van de MGR WgSW	167		I
- Saldo diverse overige voor- en nadelen	14		I
Totaal	239	0	

6.5 Arbeidsparticipatie.	Voordelen	Nadelen	I/S
- We hebben de uitgaven voor de participatiemedewerkers in de Huiskamer van Heteren incidenteel weten onder te brengen in de SPUK IZA (Integraal Zorgakkoord). Bij het opstellen dat de tweede bestuursrapportage was nog niet bekend dat er binnen deze regionale middelen ruimte was om deze kosten hieruit de financieren. Dit voordeel valt gedeeltelijk weg (€ 47.000) tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves".	154		I
- Het resultaat 2023 van de MGR WSP	28		I
Aangezien een aantal eenmalige budgetten nog niet volledig is besteed in 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld van € 63.000. Deze budgetten dekken we uit de algemene reserve. Daardoor valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op het taakveld "mutatie reserves". Het gaat om de volgende budgetten:	63		I
- Jobhunter à € 25.000			
- Onderzoek afstand tot de arbeidsmarkt à € 23.000			
- Breed offensief à € 15.000		3	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen			
Totaal	245	3	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR)
- BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

Beleidsindicatoren

Indicator *	2019	2020	2021	2022	2023	NL (meest Bron actuele)
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	1,4	1,5	1,6	1,7	-	2,4 DUO/Ingrado
Absoluut verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	-	2,3	1,0	-	-	4,2 DUO/Ingrado
Relatief verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	21,0	25,0	24,0	27,0	-	24,0 DUO/Ingrado
% Jongeren met delict voor de rechter	1,0	1,0	1,0	1,0	-	1,0 CBS - Jeugdmonitor
% Kinderen in uitkeringsgezin	3,0	3,0	3,0	3,0	-	6,0 CBS - Jeugdmonitor
% Jeugdwerkloosheid	2,0	2,0	1,0	1,0	-	1,0 CBS - Jeugdmonitor
% Netto arbeidsparticipatie	72,6	72,9	72,9	75,0	-	73,1 CBS - Arbeidsdeelname
Bijstandsuitkeringen: aantal per 10.000 inwoners	210,2	236,9	222,8	188,5	183,8	344,8 CBS - Re- integratie
Aantal re-integratievoorzieningen: aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	258,9	267,2	276,3	277,2	157,4	191,5 CBS - Re- integratie

*Gebaseerd op de actuele gegevens van [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) maart 2024, ontbrekende gegevens zijn niet beschikbaar

PROGRAMMA 6. INFORMATIE EN KENNISSAMENLEVING

Toelichting

Onze inwoners verwachten steeds meer digitale dienstverlening die op elkaar is afgestemd. Deze dienstverlening moet begrijpelijk en transparant zijn, en we moeten als gemeente makkelijk bereikbaar en aanspreekbaar zijn. We zijn aan de slag gegaan om de toegang tot diensten en producten te verbeteren en werken ook de komende jaren hieraan verder. We werken daarbij meer op basis van data, procesgericht en digitaal zodat we onze dienstverlening verder kunnen ontwikkelen en een meer dienstbare overheid zijn.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Informatiebeleid 2021-2025

Moties en amendementen:

Motie Maak raadsinformatie c.q. bestuurlijke informatie goed en eenvoudig vindbaar, doorzoekbaar en toegankelijk

Motie goede leesbaarheid openbare mededelingen

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Informatie en kennisamenleving

6.1 Toegang tot diensten en producten

Afgelopen jaar is een nieuwe website gerealiseerd voor Overbetuwe.nl en SociaalTeamOverbetuwe.nl. De toegang tot informatie, diensten en producten is op deze websites verbeterd door de inhoud aan te passen, structuur aan te brengen en meer mogelijkheden (via e-formulieren) te creëren voor het doen van digitale aanvragen. Door de nieuwe websites is ook de digitale toegankelijkheid beter geworden, onder meer door gebruik van een B1-taalniveau en een aangepaste visuele structuur.

De mogelijkheden waarlangs inwoners digitaal persoonlijke informatie of status van aanvragen kunnen inzien is nog beperkt, omdat de Persoonlijke Internet Pagina en de applicatie iParticipatie (nog) niet geïmplementeerd zijn. Dit heeft onder meer te maken met de start van de aanbesteding van een nieuw zaakstelsel en de komst van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) per 1 juli 2024. In het kader van de Wmebv moet gekeken worden in welke mate de voorgestelde maatregelen passen binnen wetgeving.

Tot slot is in 2023 het proces van afhandelen van informatie-aanvragen, Woo-verzoeken en klachten verbeterd. Zo heeft onder meer de klachtencoördinator een steviger rol gekregen in de klachtafhandeling.

6.2 Verantwoord werken met gegevens

Afgelopen jaar zijn stappen gezet om meer gebruik van onze data te maken en hier op een verantwoorde manier mee te werken. We hebben een dataspecialist benoemd en zijn begonnen met het inrichten van een datawarehouse. Er zijn nieuwe dashboards voor medewerkers ontwikkeld op basis van interne en openbare data. Tot slot is voorbereiding getroffen voor dashboards waarop inwoners openbare bronnen kunnen inzien.

6.3 Digitaal en procesmatig werken

In 2023 hebben wij grote stappen gezet op het gebied van digitaal en procesmatig werken op verschillende terreinen. Zo werd in het Sociaal Domein gewerkt aan continue kwaliteitsverbetering, werden Meldingen Openbare Ruimte in een nieuwe applicatie, Fixi, sneller en makkelijker afgehandeld en is een goede voorbereiding getroffen op meer procesmatig werken in relatie tot de Omgevingswet.

Daarnaast is het zaakstelsel in 2023 aanbesteed. Een project om zaak- en procesgericht werken meer onder de aandacht van medewerkers te brengen is afgelopen jaar opgestart en projectmatig belegd. Tot slot zijn we begonnen met de voorbereidingen van de implementatie van een digitaal en archiefwaardig stelsel om zowel intern als extern samen te werken.

Wat heeft het programma Informatie en kennisamenleving gekost?

Met dit programma zijn geen financiële middelen gemoeid. Deze maken onderdeel uit van het taakveld dat bij programma 7 is ondergebracht.

PROGRAMMA 7. FINANCIËN EN BEDRIJFSVOERING

Toelichting

Gemeente Overbetuwe heeft ook in 2023 een solide financieel beleid gevoerd. We doen alleen uitgaven die we hebben begroot en kiezen voor goede investeringen waarvan we de lasten op langere termijn kunnen blijven dragen. Door realistisch te begroten en regelmatig te rapporteren, houden we grip op onze financiën. We spannen ons in om de gemeentelijke lasten voor onze inwoners op een laag niveau te houden.

Een goed functionerende bedrijfsvoering is het fundament waarop onze doelstellingen en ambities op een efficiënte en effectieve wijze kunnen worden gerealiseerd. Goede bedrijfsvoering zorgt voor betrouwbare informatie die noodzakelijk is bij het nemen van beslissingen, het afleggen van verantwoording draagt bij aan het goed functioneren van onze organisatie. In 2023 heeft een verdere doorontwikkeling van de bedrijfsvoering op diverse fronten plaats gevonden, waarbij we ook afgelopen jaar verdere stappen hebben gezet op het gebied van ICT en informatievoorziening. In de doelstellingen gaan we hier dieper op in en ook in de paragraaf bedrijfsvoering vindt u nadere informatie hierover.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Mandaatbesluit 2023
Klachtenverordening 2023
Financiële verordening 2022
Treasurystatuut 2022
Informatiebeleid 2021-2025
Stuurmodel Overbetuwe 2023
Informatiebeveiligingsbeleid gemeente Overbetuwe 2020
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Overbetuwe 2019
Nota risicomangement 2023
Privacybeleid- en reglement gemeente Overbetuwe 2018
Visie op bedrijfsvoering Meerwaarde creëren 2018-2020
Algemene Verordening Gegevensbescherming en aanverwante regelgeving

Moties en amendementen:

Motie: Krapte op de arbeidsmarkt en vitale functies

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

7.1 Financiën

Bij het opstellen van de begroting 2023 zijn een aantal resultaten geformuleerd.

Zo hebben we aangegeven dat we zorgen voor een structureel sluitende begroting. Voor 2024 en 2025 is dat gelukt, voor 2026 en verder is sprake van ravijnjaren waarin we nog te maken hebben met aanzienlijke tekorten. Met de Raad is afgesproken dat we bij de Kadernota 2025 met een plan B zullen komen ten aanzien van deze tekorten.

Wij voldoen en geven zelf een bestuursverklaring af vanaf het boekjaar 2023 bij de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij streven naar een weerstandsratio van tussen de 1,4 en 2. Waardoor de risico's in voldoende mate beheersbaar zijn met de beschikbare middelen. Het weerstandsvermogen per 31-12-2023 is 2,2 en voldoet hiermee aan de door de raad vastgestelde norm.

Wij hebben ons gehouden aan de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voorschriften. Onze begroting en jaarrekening bestaan uit de verplichte onderdelen zoals paragrafen, programma's en een financiële onderbouwing. De Rechtmatigheidsverantwoording is als nieuw onderdeel toegevoegd aan de jaarrekening in verband met veranderende wet- en regelgeving.

Wij streven naar een solvabiliteit van minimaal 20% (is risiconiveau neutraal). Solvabiliteit geeft de mate aan waarin wij als gemeente aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Voor 2026 en verder is dit een aandachtspunt gezien de forse investeringen die we zullen gaan doen in schoolgebouwen en een multifunctioneel sportcentrum.

7.2 Bedrijfsvoering

Vanuit het programma Participatiecultuur werkten wij aan het versterken van de kwalitatieve en kwantitatieve inzet op communicatie en participatie. Dit deden wij onder andere door het werven van een adviseur communicatie en participatie.

In 2023 heeft gemeente Lingewaard, onze ICT-partner, voor beide gemeenten onze ICT-infrastructuur vernieuwd. Dit betreft zowel hardware als software. Dit maakt onze infrastructuur en daarmee onze data en processen beter, sneller maar ook veiliger. Dit laatste is sowieso aangescherpt door nieuwe beveiligingssoftware én beheerssoftware op alle apparaten die in bruikleen zijn. Bijna alle verbeteringen zijn in 2023 gerealiseerd, alleen de nieuwe mailservers worden begin 2024 opgeleverd.

Wat heeft het programma Financiën en bedrijfsvoering gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
0.4 Overhead.			
Lasten	18.496	17.391	1.105
Baten	-1	0	-1
Totaal 0.4 Overhead.	18.495	17.391	1.104
Gerealiseerd resultaat	18.495	17.391	1.104

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

0.4 Overhead	Voordelen	Nadelen	I/S
- Bij de begroting 2023 zijn diverse middelen beschikbaar gesteld vanuit het uitvoeringsprogramma 2022 - 2026 waarvoor in 2023 nog geen uitgaven geweest zijn. Onderstaand een overzicht van deze middelen: - Vastleggen en implementeren architectuurprincipes € 200.000 - Informatiebeveiliging € 125.000 - Versterken kwantitatieve en kwalitatieve inzet voor begeleiding en communicatie participatieprocessen restant € 107.000 - Implementatie Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer € 60.000 - Inrichting van een systeem voor samenwerking € 30.000 - Implementatie elektronische handtekening € 30.000 Een belangrijk deel van deze budgetten worden overgeheveld naar 2024 bij het raadsvoorstel over de overhevelingen geven we gemotiveerd aan waarom.	552		I
- In 2023 is (verder) gewerkt aan een aantal eenmalige projecten waarvoor nog geen uitgaven zijn gerealiseerd en de dekking plaatsvindt vanuit de algemene reserve: - Organisatieontwikkelingen € 191.000 - Implementatie Wet open overheid € 75.000 - Uitsluiting corsa/ datagedreven werken € 49.000 - Thuiswerkfaciliteiten € 43.000 - Begrotingsscan € 18.000 In 2023 ontstaat er een voordeel op dit taakveld, echter valt dit voordeel weg tegen een lagere onttrekking aan de algemene reserve op taakveld "mutatie reserves".	376		I

- Hogere algemene personeelsinkomsten met name vanuit UWV. Hiertegenover staan extra uitgaven op diverse overige taakvelden met betrekking tot de loonkosten.	105		I
- Lagere lasten verzekeringspremie	42		I
Saldo diverse voor- en nadelen	29		I
Totaal	1.104	0	

PROGRAMMA 8. ALGEMEEN BESTUUR

Toelichting

De gemeente Overbetuwe, liggend in het hart van de regio Arnhem-Nijmegen, is een groot voorstander van regionale samenwerking. Wij vinden het belangrijk dat de regionale samenwerking effectief en slagvaardig is opgezet om de gezamenlijke doelen te realiseren. Dat is noodzakelijk om de concurrentiepositie, aantrekkingskracht en bereikbaarheid van onze regio te versterken.

Participatie en communicatie

De raad ontvangt jaarlijks de jaarstukken, (concept) begroting en (concept) regionale agenda met bijhorende opgaveovereenkomsten en wordt in de gelegenheid gebracht hierop een zienswijze in te dienen. Waar nodig informeren we inwoners over de (voortgang op de) opgaven en ontwikkelingen bij verbonden partijen.

Beleidsnota's

Lokaal beleid:

Nota verbonden partijen, 2013

Regionaal beleid:

Regionale agenda 2023-2025 Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

Strategische visie middengebied Overbetuwe en Lingewaard, 2021

Moties en amendementen:

Motie: Vergaderplanning besluitvormingscyclus Groene Metropool Regio

Wat hebben we in 2023 gerealiseerd en welke activiteiten zijn daarvoor verricht?

Algemeen bestuur

8.1 Regionale samenwerking

Binnen de GMR zijn op basis van de uitvoering van de opgaven in 2023 diverse resultaten behaald, zoals:

Voor het project gemeentelijke inkoop van energie is in 2023 de nieuwe contractbeheerder, samen met leverancier Eneco, een traject gestart om te bekijken hoe de GMR gemeenten kan ondersteunen om hun gebruik van aardgas de komende jaren terug te dringen. Tevens is het Uitvoeringsprogramma Regionale Energiestrategie (RES) 2024-2030 is vastgesteld.

De regio heeft een mobiliteitsplus-pakket onder de aandacht van het ministerie van Infrastructuur & Water gebracht. Met dit mobiliteitsplus-pakket krijgen we meer inzicht in de mogelijke mobiliteitsmaatregelen A12/A15 als er forse vertraging in de realisatie ontstaat. Tevens is besloten dat er een integrale aanpak van de bereikbaarheid van de A325 volgt (gebiedsaanpak A325).

Er is gewerkt aan de voorbereidingen voor het opstellen van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028, dat per 1 januari 2025 moet ingaan.

In 2023 is een regioarrangement opgesteld, dat naar alle gemeenteraden is gestuurd (en is vastgesteld). Samen met de Circulaire regio organiseerde de Groene Groei regio per deelgebied gebiedsateliers over netcongestie en de woningbouwopgave. Daarbij is gekeken naar de noodzakelijke maatregelen in de energievoorziening. In NOVEX verband (met Rijk en Regio Foodvalley) is een Ontwikkelperspectief opgesteld; de uitbreiding van de Verstedelijkingsstrategie met o.a. een onderdeel landelijk gebied en het groen-blauw raamwerk.

8.2 Verbonden partijen

Doelstelling is dat verbonden partijen efficiënt en effectief bijdragen aan het realiseren van onze bestuurlijke doelstellingen en taakuitvoering; eind 2023 is een evaluatie uitgevoerd naar de vraag of de oorspronkelijke gemeentelijke doelstelling tot deelname aan een verbonden partij behaald en nog steeds actueel is. Het eindresultaat van deze evaluatie wordt medio 2024 verwacht.

Wat heeft het programma Algemeen bestuur gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Saldo 2023
0.1 Bestuur.			
Lasten	2.517	2.722	-204
Baten	0	-385	385
Totaal 0.1 Bestuur.	2.517	2.337	180
Gerealiseerd resultaat	2.517	2.337	180

Toelichting op afwijkingen groter dan € 100.000.

0.1 Bestuur	Voordelen	Nadelen	I/S
- Als gevolg van een hogere rekenrente (3,16% t.o.v. 2,47% in vorige berekening) was sprake van een niet geraamde vrijval van de voorziening wethouders pensioenen.	328		I
- Groter bedrag aan uitkeringen gewezen wethouders, doordat enkele uitkeringen niet ten laste van de voorziening wethouderpensioenen zijn gegaan.		56	I
- Hogere dan geraamde inwonerbijdrage aan de VNG plus hogere bijdrage inzake het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) doordat in de begroting 2022 en 2023 (ten onrechte) rekening was gehouden met indexatie. Het via de 2e Bestuursrapportage toegekende aanvullende budget van € 44.000 voor prijsinflatie bleek niet voldoende om de volledige indexatie te dekken.		41	I
- De van de Groene Metropoolregio ontvangen detacheringsvergoeding is lager dan de werkelijke uitgaven voor externe inhuur van de betreffende medewerker.		25	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		26	I
Totaal	328	148	

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma:

- Euregio RijnWaal
- Regio Arnhem Nijmegen (Groene Metropoolregio)

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, VPB, ONVOORZIEN EN MUTATIES RESERVES

Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien

Lasten (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2023	Realisatie 2023	Verschil
<u>Onvoorzien:</u>			
- werkelijke raming onvoorzien	0	0	0
<u>VPB:</u>			
- raming vpb	-229	-287	58
<u>Overige lasten:</u>			
- lasten heffingen en invordering gemeentelijke belastingen	1.133	1.440	-307
- lasten deelnemingen	1	1	0
- lasten geldleningen	1	1	0
- reeds bestemde structurele financiële ruimte	764	0	764
- eenmalige financiële ruimte	566	0	566
- stelposten (algemeen)	531	0	531
- overige lasten	3.688	6.444	-2.756
Totaal lasten	6.455	7.599	-1.144
<u>Baten (bedragen x € 1.000)</u>			
<u>Algemene dekkingsmiddelen:</u>			
- uitkeringen gemeentefonds	86.750	86.932	-182
- onroerende zaakbelastingen eigenaren	8.135	8.136	-1
- onroerende zaakbelastingen gebruikers	1.337	1.348	-11
- rentetoevoeging aan algemene dienst:	0	0	0
- rente bestemmingsreserves	166	413	-246
- rente voorzieningen	402	163	238
- rente overlopende passiva	8	0	8
- hondenbelasting	371	360	10
- dividend deelnemingen	10	54	-45
- precariobelastingen	36	37	-1
<u>Overige baten:</u>			
- overige baten	2.797	6.970	-4.173
Totaal baten	100.012	104.414	-4.403

Toelichting Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien

De algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien bestaan uit de taakvelden 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7, 0.8 en 0.9. Alle mutaties van deze taakvelden zijn verwerkt in bovenstaande tabel. Per saldo is er sprake van een totaal voordeel van € 3,3 miljoen (is saldo van voordeel baten van € 4,4 miljoen en nadeel lasten van € 1,1 miljoen). Hieronder zijn de taakvelden toegelicht waarbij sprake is van een verschil dat groter is dan € 100.000.

0.5 Treasury	Voordelen	Nadelen	I/S
- We berekenen op grond van de BBV-voorschriften rente toe aan de taakvelden. We begroten een percentage en als dat veel afwijkt van de werkelijke renteontwikkeling, dan moeten we dat op grond van de voorschriften herrekenen en aanpassen. De begrote door te belasten rente was 1,5%, de werkelijke rente in 2023 was meer dan 25% lager waardoor een nacalculatie heeft plaatsgevonden met een rentepercentage van 1,25%. Dit betekent dat de taakvelden een voordelig rente-resultaat hebben en het taakveld 0.5. Treasury een nadelig resultaat. Het begrote voordeel bij het taakveld Treasury was € 638.000, terwijl het werkelijke voordeel € 201.000 is, per saldo dus een nadeel van € 437.000.		437	I
- Het van de Bank Nederlandse Gemeenten ontvangen dividend over het jaar 2022 was hoger dan geraamd door een hogere nettowinst van de bank.	45		I
- In 2023 is een budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar netcongestie. Dat onderzoek is nog niet volledig afgerond hetgeen geleid heeft tot een onderbesteding van € 20.000.	20		I
Saldo diverse overige voor- en nadelen		2	I
Totaal	65	439	

0.7 Algemene Uitkering	Voordelen	Nadelen	I/S
- Na de 2e bestuursrapportage 2023 zijn de september- en decembercirculaire verschenen. Zoals ook vermeld in het raadsvoorstel over de septembercirculaire 2023 (2023-055499) had die circulaire een nadelig budgettair effect van € 270.000. Het budgettaire voordeel van de decembercirculaire 2023 is € 60.000 (zie TIC-lijst 2023-072162). Per saldo is dat dus een nadeel van € 210.000.		210	I
- De Algemene Uitkering is via de decembercirculaire 2023 ook nog verhoogd met € 2.210.000 voor nieuwe taken en decentralisatie-uitkeringen. Dit betreft: # Energietoeslag € 1.813.000 # Invoeringskosten Omgevingswet € 299.000 # Meerkosten Oekraïne SD € 36.000 # Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak € 34.000 # Invoeringskosten Omgevingswet € 28.000	397		I
Hiervan waren alleen de middelen voor de energietoeslag al geraamd in de begroting 2023. De toegekende bedragen voor de overige vier mutaties leiden dus tot een voordeel in boekjaar 2023 van € 397.000. Via de resultaatbestemming worden deze middelen gereserveerd.			
- Daarnaast hebben nabetalings plaatsgevonden over 2020, 2021 en 2022. Dit heeft geresulteerd in een (budgettair) nadeel van € 15.000.		15	I
Saldo diverse overige voor- en nadelen	10		I
Totaal	407	225	

0.8 Overige baten en lasten	Voordelen	Nadelen	I/S
- Voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen ontvangen de gemeenten, op basis van de standaard normvergoeding, middelen van het Rijk. De ontvangen vergoeding is hoger dan de gerealiseerde kosten voor het faciliteren van de opvang.	2.220		
- In de begroting 2023 was eenmalige financiële ruimte opgenomen voor onder andere taakmutaties van de Algemene Uitkering. Deze financiële ruimte is echter niet ingezet in 2023 waardoor er sprake is van een voordeel op dit taakveld. Het betreft: # omgevingswet (septembercirculaire 2022) € 436.000 # versterken sociale basis (decembercirculaire 2022) € 31.000 # gezond in de stad (decembercirculaire 2022) € 23.000 # armoede en schulden (meicirculaire 2023) € 64.000 # goed verhuurschap (meicirculaire 2023) € 12.000 Het budgettaire voordeel blijft beperkt tot de onderste twee posten omdat het voordeel van de bovenste drie posten wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking aan Algemene Reserve op het taakveld "mutaties reserves". De lagere mutatie in deze reserve zijn verantwoord op het taakveld "mutaties reserves".	566		
- In de begroting 2023 was structurele financiële ruimte opgenomen voor onder andere taakmutaties van de Algemene Uitkering. Deze financiële ruimte is echter niet ingezet in 2023 waardoor er sprake is van een budgettair voordeel. Het betreft: # POK-middelen 2021 en 2022 (decembercirculaire 2021) € 238.000 # Kwaliteitsborging bouwtoezicht 2022 (septembercirculaire 2022) € 125.000 # Goed verhuurschap (decembercirculaire 2022) € 31.000 # Anti discriminatievoorzieningen € 20.000 Het budgettaire voordeel is € 76.000. Het overige deel van de totale € 414.000 wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking aan Algemene Reserve op het taakveld "mutaties reserves". De lagere mutatie in deze reserve zijn verantwoord op het taakveld "mutaties reserves".	414		
- Niet ingezette stelposten van: # financiële ruimte beheerplannen Openbare Ruimte € 483.000 # financiële ruimte vanwege vrijval van kapitaallasten € 113.000 # financiële ruimte enkele kleine posten € 20.000	616		
- De totale uitgaven inzake corona zijn uiteindelijk € 295.000 hoger uitgevallen dan was begroot hetgeen op dit taakveld leidt tot een nadeel. Het is echter geen budgettair nadeel omdat de corona-uitgaven worden gedekt door de bestemmingsreserve corona en op het taakveld "mutaties reserves" een hogere dan geraamde onttrekking staat.		295	
- Afboeking van een enkele jaren geleden opgenomen voordering op het btw-compensatiefonds. De betreffende btw was uiteindelijk toch niet compensabel.		178	
Saldo diverse overige voor- en nadelen		16	
Totaal	3.816	489	

Mutaties reserves per programma

Toevoegingen (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2023	Realisatie 2023	Verschil
Toevoeging aan reserves programma 01	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 02	90	237	-148
Toevoeging aan reserves programma 03	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 04	858	747	111
Toevoeging aan reserves programma 05	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 06	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 07	0	0	0
Toevoeging aan reserves programma 08	0	0	0
Toevoeging aan reserves alg. dekkingsmidd.	5.737	5.737	0
Totaal toevoegingen	6.684	6.721	-37
Onttrekkingen (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2023	Realisatie 2023	Verschil
Onttrekkingen aan reserves programma 01	-654	-245	-409
Onttrekkingen aan reserves programma 02	-5.240	-4.818	-422
Onttrekkingen aan reserves programma 03	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves programma 04	-3.023	-2.206	-817
Onttrekkingen aan reserves programma 05	-643	-65	-578
Onttrekkingen aan reserves programma 06	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves programma 07	-822	-445	-377
Onttrekkingen aan reserves programma 08	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves alg. dekkingsmid.	-4.199	-3.614	-584
Totaal onttrekkingen	-14.580	-11.393	-3.186
Saldo (bedragen x € 1.000)	Begr. na wijz. 2023	Realisatie 2023	Verschil
Saldo mutaties reserves programma 01	-654	-245	-409
Saldo mutaties reserves programma 02	-5.150	-4.580	-569
Saldo mutaties reserves programma 03	0	0	0
Saldo mutaties reserves programma 04	-2.165	-1.459	-705
Saldo mutaties reserves programma 05	-643	-65	-578
Saldo mutaties reserves programma 06	0	0	0
Saldo mutaties reserves programma 07	-822	-445	-377
Saldo mutaties reserves programma 08	0	0	0
Saldo mutaties aan reserves alg. dekkingsmid.	1.538	2.122	-584
Totaal saldo	-7.895	-4.672	-3.223

PARAGRAFEN

I. Lokale lasten

Inleiding

In deze paragraaf bieden wij inzicht in het beleidskader rond de lokale heffingen, kostendekking per verordening, de tariefs- en kostenontwikkeling, de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. Daarnaast is aan het einde van deze paragraaf een kosten- en dekkingsoverzicht opgenomen van de belangrijkste bestemmingsheffingen: rioolheffing en de reinigingsheffingen.

Het beleidskader van de lokale heffingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Beleidskader

Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ), Verordening onroerendezaakbelastingen gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

Jaarlijks worden de WOZ-waarden voor woningen en niet-woningen vastgesteld. Deze WOZ-waarde is de grondslag voor de aanslag OZB. Wij zorgen voor een tijdige en correcte verzending van de waardebeschikkingen (WOZ-waarde) en belastingaanslagen. Met dagtekening 25 februari 2023 zijn de WOZ-beschikkingen/aanslagen gemeentelijke belastingen 2023 verzonden.

Door de waardestijging en de publiciteit van no cure no pay bureaus zijn de WOZ-bezwaren in 2023 (aantal 1.600) meer dan verdubbeld t.o.v. 2022 (aantal 700). Ondanks deze stijging heeft de afhandeling van bezwaarschriften tijdig plaatsgevonden. De wettelijke termijn voor het doen van een uitspraak is het einde van het kalenderjaar. In 2023 is 75% van de bezwaren tegen de WOZ-waarde binnen 7 maanden na ontvangst afgehandeld. Eind 2023 waren alle WOZ-bezwaren, op 15 na, afgehandeld. Deze zijn inmiddels afgehandeld binnen de wettelijke verlengingstermijn van 6 weken.

Herwaardering

Voor het belastingjaar 2023 is de OZB gebaseerd op de WOZ-waarden per de waardepeildatum 1 januari 2022. Vanaf 1 januari 2022 zijn de woningen getaxeerd op basis van de gebruiksoppervlakte (GBO) en niet meer op bruto inhoud. De Waarderingskamer heeft alle gemeenten daartoe verplicht. Hiermee wordt aangesloten bij wat branche breed bij waardering van objecten de tendens is. Uitgangspunt is dat schommelingen van WOZ-waarden geen invloed hebben op de hoogte van de gemiddelde aanslag OZB. Niet alleen wanneer waarden dalen, maar ook niet als waarden stijgen. Wel kan het natuurlijk zo zijn dat bepaalde typen onroerende zaken een waardeontwikkeling laten zien die van het gemiddelde afwijkt, wat dan ook tot een hogere of lagere belastingaanslag zal leiden.

Tarieven

In de programmabegroting 2023 is een verhoging van de onroerendezaakbelastingen met 4,3% opgenomen. Dit betreft 2,3% inflatie en een verhoging van 2% conform het aangenomen amendement 'A-9 Verhoging OZB maximaal 2%' door de raad op 9 november 2021 bij de behandeling van de Programmabegroting 2022-2025.

Bij de vaststelling van de OZB-tarieven voor 2023 is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken. De waarden van woningen zijn in de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2022 met gemiddeld 15,8% gestegen. De waarden van niet-woningen zijn in die periode gemiddeld met 2,5% gestegen. De OZB-tarieven voor 2023 zijn, naast de hiervoor vermelde aanpassing in verband met de waardeontwikkeling, dus verhoogd met 4,3%. De totale OZB-opbrengst 2023 inclusief areaal uitbreiding bedraagt € 9.485.000 (afgerond) (2022: € 8.668.000).

Hondenbelasting

Beleidskader

Verordening hondenbelasting gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

De hondenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengst in de algemene middelen vloeit en van waaruit gemeenten zelf mogen bepalen waaraan het wordt besteed. Uit onze inkomsten van de hondenbelasting worden onder andere de aanleg, het onderhoud en de schoonmaak van de hondenvoorzieningen (honden uitlaatplaatsen en hondenlosloopgebieden) betaald.

Tarieven

De tarieven van de hondenbelasting 2023 zijn met 2,3% inflatie. De opbrengst van de hondenbelasting 2023 bedraagt € 360.000 (afgerond) (2022: € 360.000).

Rioolheffing

Beleidskader

Verordening rioolheffing gemeente Overbetuwe 2023, Gemeentelijk Rioleringsplan Overbetuwe 2018-2022 (GRP) dat met twee jaar verlengd is tot en met 2024.

Algemeen

De rioolheffing wordt geheven voor de bekostiging van beheer en onderhoud van het gemeentelijke rioleringsstelsel. Evenals de afvalstoffenheffing is de rioolheffing kostendekkend: we gaan uit van het principe 'de vervuiler betaalt'. De belasting wordt geheven van de gebruiker van een pand.

De raad heeft een voorziening riolering ingesteld: het verschil tussen de opbrengsten en de kosten van riolering komen ten gunste of ten laste van de voorziening. Als uit de jaarrekening verschillen blijken met het vastgestelde GRP, dan wordt dit verschil bij de tariefvaststelling van het eerstvolgende jaar meegenomen.

Tarieven

De totale opbrengst uit de rioolheffing 2023 bedraagt € 1.815.000 (afgerond) (2022: € 1.951.000).. De tarieven voor 2023 zijn verlaagd met 7,5% (inclusief 2,3% inflatie). Daarin is de eenmalige verlaging verwerkt van € 6,81 voortvloeiende uit de doorwerking van het voordeel uit de jaarrekening 2021. Het belangrijkste tarief 2023 is € 83,77 (2022: € 90,58) voor een waterverbruik tot 500 kubieke meter.

Om tot een volledige kostendekking voor 2023 te komen is een onttrekking aan de voorziening nodig geweest van afgerond € 1.995.000. Dit is € 174.000 meer ten opzichte van de vastgestelde primaire begroting.

De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- a. lagere kapitaallasten door o.a. een lagere toegerekende rente: € 210.000 (lagere onttrekking);
- b. hogere energiekosten: € 155.000 (hogere onttrekking);
- c. hogere kosten door werkzaamheden voor waterschap: € 151.000 (hogere onttrekking);
- d. lagere beheerskosten, zoals inspectiekosten: € 129.000 (lagere onttrekking);
- e. hogere kosten voor onderhoud en reparaties: € 118.000 (hogere onttrekking);
- f. hogere BTW kosten door toegenomen lasten: € 91.000 (hogere onttrekking).

Door de inzet van de voorziening riolering in 10 jaar, kunnen de riooltarieven in die periode beperkt blijven.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten

Beleidskader

Artikel 15.33 van de Wet milieubeheer, Verordening reinigingsheffingen gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

Voor de reinigingsheffingen geldt het beginsel: de vervuiler betaalt. Om die reden is de 100% kostendekking het uitgangspunt.

Tarieven

De hogere kosten voor het inzamelen van afval zijn doorberekend aan de inwoners waarbij uitgegaan wordt van 100% kostendekking. De vaste tarieven zijn in 2023 met 5,3% verhoogd en de variabele tarieven voor 2023 zijn niet gestegen ten opzichte van 2022. De totale opbrengst uit de reinigingsheffingen 2023 bedraagt € 6.043.000 (afgerond) (2022: € 5.580.000).

Door de stijging van het aantal containeraanbiedingen voor restafval is de opbrengst € 106.000 (afgerond) hoger dan geraamd.

Precariobelasting

Beleidskader

Verordening precariobelasting gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Een voorbeeld hiervan is het plaatsen van een terras of verkoopwagen.

Tarieven

De tarieven voor precariobelasting zijn in 2023 verhoogd met 2,3%.

Marktgelden/standplaatsen

Beleidskader

Verordening marktgelden gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

Iedereen die een standplaats heeft op de wekelijkse markt betaalt marktgeld. Dat geldt ook voor degene die een standplaats heeft voor bijvoorbeeld een dag. Naast marktgeld betalen ze een bedrag voor de elektriciteitsvoorzieningen als daarvan gebruik wordt gemaakt.

Tarieven

Voor de goederenmarkt in Zetten geldt een lager tarief dan voor Elst. De reden hiervoor is de beperktere omvang van de kern Zetten en de markt. De tarieven zijn afgeleid van de in de Tarieventabel leges, behorende bij de legesverordening, opgenomen tarieven voor overige standplaatsen. De tarieven voor marktgeld zijn in 2023 verhoogd met 2,3% inflatie.

Lijkbezorgingsrechten

Beleidskader

Verordening lijkbezorgingsrechten gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

Voor het gebruik van een algemene begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats worden rechten geheven. In deze gemeente zijn er drie algemene begraafplaatsen.

Tarieven

De tarieven voor lijkbezorgingsrechten zijn in 2023 verhoogd met 2,3%.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

Beleidskader

Verordening bedrijveninvesteringszone centrum Elst 2020-2024, Verordening bedrijveninvesteringszone centrum Heteren 2022-2026 en Verordening bedrijveninvesteringszone centrum Zetten 2023-2027.

Algemeen

Ondernemers in het centrum van Elst, Heteren en Zetten hebben een bedrijveninvesteringszone (BIZ) opgericht. In de BIZ investeren ondernemers in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. De gebruikers en/of eigenaren van panden in het centrum van Elst, Heteren en Zetten die niet als woning worden gebruikt, betalen hiervoor een BIZ-bijdrage aan de gemeente. De gemeente geeft de opbrengst als subsidie aan Stichting Centrummanagement Elst, Stichting Centrummanagement Heteren en Stichting Centrummanagement Wizet die hiervoor activiteiten uitvoeren. Voor 2023 is de belastingopbrengst €156.000 (afgerond) (2022: € 134.000).

Leges

Beleidskader

Legesverordening gemeente Overbetuwe 2023 en de Tarieventabel leges 2023.

Algemeen

We heffen leges om een gedeelte van onze taken te bekostigen. Deze taken worden in de vorm van een dienst individueel afgenomen door bewoners of bedrijven.

Tarieven

De tarieven voor leges zijn verhoogd met 2,3% (inflatie). Voor sommige diensten heeft het Rijk een maximumtarief ingesteld, zoals voor rijbewijzen, paspoorten en identiteitskaarten. Het uitgangspunt voor de tarieven is gebaseerd op 100% kostendekking.

Toeristenbelasting

De raad heeft op 21 juni 2022 de motie, '22-12 motie BOB D66 PvdA GBO GL CDA toeristenbelasting aangenomen, om de invoering van de toeristenbelasting uit te stellen tot 1 januari 2024. In 2023 is het invoeren van de toeristenbelasting opnieuw beoordeeld door de raad. De raad heeft op 4 juli 2023 de Kadernota 2024 vastgesteld waarin is aangegeven dat de toeristenbelasting per 1 januari 2025 wordt ingevoerd.

Lokale lastendruk

De lokale lasten worden jaarlijks door het Centrum voor Onderzoek van de economie van de lagere Overheden (COELO) in beeld gebracht. De cijfers van de COELO over 2023 leveren een goede vergelijking op van de lastendruk in onze gemeente ten opzichte van het regionale en landelijke beeld. De woonlasten voor een gemiddeld gezin (eigenaar-bewoner) in Overbetuwe zijn in 2023 de op drie na laagste van de 51 gemeenten in de provincie Gelderland.

Belastingdruk per object en inwoner op basis van de werkelijke opbrengsten van de afgelopen belastingjaren:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opbrengst per object	623,27	592,53	605,73	596,86	654,54	713,94	723,46	762,17
Opbrengst per inwoner	293,00	276,71	283,32	280,69	307,26	331,53	339,52	359,86

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Beleidskader

Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen gemeente Overbetuwe 2023.

Algemeen

Net als in voorgaande jaren worden de maximale mogelijkheden tot het verlenen van kwijtschelding benut. Kwijtschelding is mogelijk voor de OZB, het vaste bedrag van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Of kwijtschelding wordt verleend hangt af van de betalingscapaciteit van belastingschuldigen. Bij de bepaling daarvan houden wij rekening met 100% van de kosten van levensonderhoud zoals die normatief zijn opgenomen in de landelijke richtlijnen voor het kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtscheldingsaanvragen

Voor degenen die eerder ook al kwijtschelding hebben gekregen maken we, met verleende toestemming van de belastingschuldigen, gebruik van een procedure voor automatische toetsing voor kwijtschelding door het Inlichtingenbureau. Dit heeft ertoe geleid dat in 2023 381 belastingschuldigen geen verzoek om kwijtschelding hoefden in te dienen.

In 2023 zijn er, naast de automatische kwijtschelding, nog 345 kwijtscheldingsaanvragen ingediend. Van deze aanvragen zijn er 229 geheel of gedeeltelijk gehonoreerd. In 2023 is 96,5% van alle kwijtscheldingsaanvragen binnen 4 maanden afgehandeld. Er is voor € 176.000 (afgerond) (2022: € 173.000) aan kwijtschelding verleend. Ten opzichte van 2022 zijn er 30 kwijtscheldingsaanvragen minder ingediend.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroet 2023 incl. begr. wijz.	Werkelijk 2023
OZB woningen	6.208	6.203
OZB niet-woningen	3.264	3.281
Hondenbelasting	371	360
Rioolheffing	1.821	1.815
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	5.938	6.043
Marktgelden	32	29
Standplaatsen	6	11
Lijkbezorgingsrecht	82	91
BIZ	159	156
Precariobelasting	36	37
Kwijtschelding	-180	-176
Leges	2.253	2.445
Totaal netto opbrengst heffingen	19.990	20.295

Heffing	Opbrengst per object (aantal)	Opbrengst per inwoner (aantal)	totaal 2023 in %
OZB woningen	€ 269,76	€ 127,37	30,59%
OZB niet-woningen	€ 142,68	€ 67,37	16,18%
Hondenbelasting	€ 15,66	€ 7,40	1,80%
Rioolheffing	€ 78,92	€ 37,26	8,95%
Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	€ 262,79	€ 124,08	29,80%
Marktgelden	€ 1,26	€ 0,60	0,14%
Standplaatsen	€ 0,49	€ 0,23	0,06%
Lijkbezorgingsrecht	€ 3,96	€ 1,87	0,45%
BIZ	€ 5,99	€ 2,83	0,68%
Precariobelasting	€ 1,60	€ 0,76	0,18%
Kwijtschelding	-€ 7,65	-€ 3,61	-0,87%
Leges	€ 106,33	€ 50,20	12,06%
Totaal	€ 881,81	€ 416,35	100,00%

De kostendekking

Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in deze paragraaf inzicht gegeven moet worden in de mate van kostendekking van de belastingen die op inwoners en/of bedrijven worden verhaald.

In het beleidskader (zie hiervoor) wordt de beoogde dekking omschreven. Hierna wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde kostendekking van de twee belangrijkste bestemmingsheffingen, te weten: de rioolheffing en de reinigingsheffingen.

In de paragraaf lokale heffingen bij de programmabegroting 2023 én in de vastgestelde “Financiële verordening gemeente Overbetuwe 2022” staan de uitgangspunten voor de berekeningswijze opgenomen.

Kostendekking 2023 per verordening

Verordening Rioolheffing							
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Omschrijving (sub)taakveld	Basis	Toe te rekenen	Begroot primair	Realisatie	Toelichting
Directe lasten	7.2	riolering	2.436	100%	2.436	2.494	
Inkomsten	7.2	riolering	-4		-4	0	
Netto kosten					2.432	2.494	
Toe te rekenen kosten							
Overhead: opslag uurtarief	7.2	riolering	13.526 uur	100%	639	639	
Compensabele BTW	7.2	riolering	334	100%	334	425	
Kwijtschelding	6.3	inkomensregelingen	60	100%	55	50	
Kosten waterbeheer	5.7	openbaar groen	198	100%	198	224	
Kosten straatreiniging	2.1	verkeer en vervoer	116	100%	116	116	
Totale kosten					3.773	3.949	1
Opbrengst heffing	7.2	riolering		-1.821	-1.821	-1.815	2
Bespaarde rente VZ riolering	0.5	treasury		-131	-131	-138	
Totale baten					-1.952	-1.953	
Totale baten - lasten (onttrekking aan voorziening riolering)					1.821	1.995	3
Dekkingspercentage excl. de onttrekking aan voorziening					51,70%	49,50%	
Dekkingspercentage incl. de onttrekking aan voorziening					100,00%	100,00%	
Opm: in deze berekening is de rente over de voorziening meegenomen in de kostendekking. Dat is een lokale keuze.							

Toelichting:

1. De totale lasten zijn € 176.000 hoger door:

- Lagere kapitaallasten (€ 210.000), vooral door vertraging in uitvoering van de projecten en een verlaging van de rente naar 1,25%.
- Hogere kosten energie (€ 155.000), zoals gemeld in de 1e bestuursrapportage 2023. De lasten zijn € 130.000 voordeliger uitgevallen dan gemeld.
- Hogere kosten door uitvoeringswerkzaamheden voor het waterschap (€ 151.000). Dit wordt in 2024 volledig gecompenseerd door de vergoeding vanuit het waterschap.
- Lagere beheerskosten (€ 129.000), vooral door eenmalig lagere kosten voor inspectie van riool en calamiteiten.

e. Hogere BTW kosten met name door toegenomen hogere directe lasten (€ 91.000).

f. Hogere kosten voor reparaties kolken (€ 68.000).

g. Hogere kosten voor onderhoud pompen en gemalen (€ 50.000).

2. Lagere inkomsten uit rioolheffing: € 6.000.

3. Per saldo hogere onttrekking uit de voorziening riolering: € 174.000. Zie de toelichting 1 en 2 alsmede enkele kleinere mutaties.

Verordening Reinigingsheffingen						
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Omschrijving (sub)taakveld	Begroot primair	Realisatie	Verschil	Toelichting
Directe lasten	7.3	afval	5.198	5.172	25	
Inkomsten	7.3	afval	-1.118	-973	-145	
Netto kosten			4.080	4.200	120	1
Toe te rekenen kosten						
Overhead: opslag uurtarief (incl. Boa's)	7.3	afval	862	862	0	
Compensabele BTW	7.3	afval	871	825	46	
Kwijtschelding	6.3	inkomensregelingen	125	126	-1	
Totale kosten			5.938	6.012	75	1+2
Opbrengst heffing	7.3	afval	-5.938	-6.043	106	
Totale baten			-5.938	-6.043	-106	3
Totale baten - lasten			0	-31	-31	
Dekkingspercentage			100,00%	100,50%	-0,5	

Toelichting:

1. De totale netto kosten zijn € 120.000 hoger. Dat komt door:

a. Diverse begrotingsmutaties vooral voortvloeiende uit bestuursrapportages: € 194.000 (nadeel).

b. Saldo milieustraat door met name lagere verwerkingskosten: € 141.000 (voordeel).

c. Eenmalig ombouwen paslezer: € 105.000 (nadeel).

d. Minder kosten voor onderhoud en hulpmiddelen milieustraat: € 38.000 (voordeel).

2. De toe te rekenen kosten zijn € 45.000 lager. Dat komt door:

a. Lagere BTW kosten i.v.m. lagere directe lasten € 45.000 (voordeel).

3. Hogere inkomsten uit afvalstofheffing: € 106.000. Dat komt door:

a. Meer aangeboden containers restafval: € 106.000 (voordeel).

II. Weerstandsvermogen

Algemeen

Voor een adequate bedrijfsvoering is het belangrijk dat we (fraude)risico's en onzekerheden tijdig in beeld hebben en ze op een gestructureerde wijze beheersen. We nemen deel aan een samenleving die complex en aan verandering onderhevig is en dit vraagt om een passend risicobewustzijn. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording komt in deze paragraaf de volgende informatie aan de orde:

- Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Inventarisatie van de risico's;
- Financiële kengetallen;
- Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeentelijke doelstellingen. Door middel van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Aan de hand van een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel voor de jaarrekening van 2023 opgesteld.

De uitgangspunten van ons risicobeleid en de wijze waarop we dit beleid uitvoeren zijn beschreven in de 'Nota risicomanagement Gemeente Overbetuwe 2023' dat in december 2022 is vastgesteld door de raad. Een van de uitgangspunten is dat twee keer per jaar, bij de jaarstukken en de begroting, een integraal beeld geschetst wordt van de risico's, de aanwezige weerstandscapaciteit en de ratio voor het weerstandsvermogen.

Cyclische aanpak

De gemeente Overbetuwe heeft gekozen voor een cyclische aanpak in plaats van ad hoc bij de begroting en jaarrekening, zodat risicomanagement in het DNA gaat zitten van alle medewerkers. Structureel aandacht voor risicomanagement gaat zorgen voor een hoger bewustzijn, waardoor nieuwe risico's eerder in beeld komen en beheerst worden.

Fase 1: Kaderstelling en strategie

De kaders zijn vastgelegd in de Nota Risicomanagement 2023 Gemeente Overbetuwe.

Fase 2: Risicoanalyse

Het inventariseren van de potentiële risico's en deze vastleggen in een risicokaart. Per risico wordt inzicht gegeven in de kans en frequentie dat een risico zich voordoet en het inschatten van het financiële gevolg (verdeeld in 5 klassen). Uiteindelijk bepaalt dit de risicoscore.

Fase 3: Beheersmaatregelen

Bij het benoemen van de risico's worden ook de oorzaken en gevolgen van deze risico's in beeld gebracht. Dit maakt het mogelijk om daarop eventuele beheersmaatregelen af te stemmen die het oorspronkelijke risico verkleinen of geheel wegnemen. Aan de risico's wordt een risico-eigenaar gekoppeld die voor de invulling en uitvoering van de beheersmaatregelen zorgdraagt.

Fase 4 Monitoren en toetsen

In deze fase wordt informatie verstrekt, worden ontwikkelingen in beeld gebracht en resultaten beoordeeld.

Fase 5: Toezicht en toetsen

Risico's worden (mede in het kader van interne controle) in verband gebracht met de beheersmaatregelen en het beschikbare weerstandsvermogen.

Fase 6: continue verbetering

Op basis van (tussentijdse) resultaten kan beleid en methodiek worden bijgesteld.

Schematisch

Rolverdeling

De volgende actoren hebben een rol bij risicomanagement:

- De raad stelt de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in de begroting en jaarrekening vast;
- Het college ziet toe op een juiste uitvoering van risicomanagement en de verantwoording daarover;
- Het management en het ambtelijk apparaat zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement waarbij het identificeren van de risico's en het uitvoeren van beheersmaatregelen de kern vormen.

Weerstandvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)}}$$

In onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio weergegeven.

Waarderingscijfer	Ratio	Kwalificatie
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 \leq 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 \leq 1,4$	Voldoende
D	$0,8 \leq 1,0$	Matig
E	$0,6 \leq 0,8$	Onvoldoende
F	$\leq 0,6$	Ruim onvoldoende

De gemeente Overbetuwe streeft naar een weerstandsratio tussen de 1,4 en 2. Met deze gewenste ratio (B) krijgt het weerstandsvermogen de kwalificatie "ruim voldoende". Deze kwalificatie sluit aan bij ons streven naar duurzaamheid en bestendigheid en is passend bij goed rentmeesterschap. Op basis van de jaarrekening 2023 is de ratio van ons incidentele weerstandsvermogen 2,21 (afgerond 2,2) en daarmee "uitstekend". Ten opzichte van de begroting 2024 is de ratio dus verbeterd.

In deze berekening is geen rekening gehouden met een toevoeging van het rekeningresultaat 2023 aan de algemene reserve (afgerond € 5,0 miljoen). Op basis van inmiddels in 2024 genomen raadsbesluiten wordt in 2024 € 0,4 miljoen onttrokken aan de algemene reserve. Wanneer we deze twee mutaties meenemen in de berekening is de weerstandsratio 2,7.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2023	Rekening 2022
Eenmalige risico's	8.535	8.690	4.586	7.580
Eenmalige weerstandscapaciteit	18.853	16.934	18.636	15.809
Ratio	2,2	1,9	4,1	2,1
Kwalificatie	Uitstekend	Ruim voldoende	Uitstekend	Uitstekend

De eenmalige risico's liggen hoger dan in de jaarrekening 2022 is weergegeven. De inflatie en schaarste in materialen is nog niet volledig gestabiliseerd, waardoor binnen verschillende projecten meer onzekerheden te onderkennen zijn. Daarnaast wordt rekening gehouden met een hogere indexatie in het sociaal domein, door CAO-ontwikkelingen in de zorg etc. De OVA-indexatie (zorg) ligt hoger dan de IMOC-indexatie (gemeente).

Beschikbare weerstandscapaciteit

In theorie beschikt een gemeente over incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de begrotingspost onvoorzien en aanwezige stille reserves. De structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang van toekomstige bezuinigingsmogelijkheden en het onbenutte deel van de belastingcapaciteit.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de werkelijk beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2023.

Soort	Bedrag
<i>Incidentele weerstandscapaciteit</i>	
Algemene reserve	€ 18.853.000
Stille reserves	€ p.m.
Begrotingsruimte	€ 12.000
Post onvoorzien	€ 55.000
Totale incidentele weerstandscapaciteit	€ 18.920.000
<i>Structurele weerstandscapaciteit</i>	
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 2.479.068

De algemene reserve is vrij aanwendbaar en kan worden ingezet voor onvoorziene lasten c.q. ter dekking van risico's. Per 31 december 2023 is het saldo van de Algemene Reserve € 18.853.000.

Stille reserves zijn niet-bedrijfsgebonden eigendommen van de gemeente met een hogere waarde in het economisch verkeer dan de boekwaarde. Stille reserves dragen bij aan de weerstandscapaciteit, omdat een deel van de eigendommen kan worden verkocht boven de boekwaarde. Hierdoor wordt winst gerealiseerd. Deze winst kan worden ingezet ter dekking van financiële risico's. Als de begroting sluit met een positief saldo is sprake van begrotingsruimte. Deze kan worden ingezet voor financiële tegenvallers, zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Op dit moment is de begrotingsruimte voor 2024 € 12.000.

De post onvoorzien is ter dekking van niet voorziene uitgaven.

Onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente kan haar belastingen, te weten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing, voor zover deze laatste twee niet maximaal mogelijk en/of kostendekkend zijn verhogen om financiële tegenvallers op te vangen.

De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het gehanteerde tarief en het maximale tarief van de WOZ-waarde 0,1614%.

Omdat de afvalstoffenheffing en rioolheffing maximaal kostendekkend zijn, wordt bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit alleen naar de OZB gekeken.

Met betrekking tot de onbenutte belastingcapaciteit geldt dat we terughoudend zijn in het doorvoeren van belastingverhogingen. Pas als alle maatregelen geen of onvoldoende oplossingen bieden dient de mogelijkheid van verhoging belastingtarieven zich aan. Onze insteek blijft het aanbieden van een goed voorzieningsniveau tegen geringe lasten.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het is verplicht om de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. In het kader van de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit hebben we de risico's per 31 december 2023 geactualiseerd.

In onderstaande tabel is de benodigde weerstandscapaciteit ad €8,5 miljoen als volgt berekend:

Nr.	Risico	Beschrijving risico	Soort risico	Geschatte financiële omvang (bedragen x € 1.000)
1	Open eind regelingen Sociaal Domein	Het risico bestaat dat er meer wordt uitgegeven, aangezien dit openeinderegelingen zijn. De levering van zorg staat hierbij voorop. Er is sprake van een openeindregeling, waardoor het mogelijk is dat de middelen ontoereikend zullen zijn. De gemeente kan echter geen cliëntenstop afkondigen.	Financieel risico	€ 800
2	Gemeenschappelijke regeling	Als deelnemer aan een verbonden partij zijn we (indirect) verantwoordelijk voor de financiële risico's van deze partij.	Financieel risico	€ 250
3	Rijksbelastingen	Geen correcte Uitvoering fiscale wetgeving (Loonheffing, Omzetbelasting en Vennootschapsbelasting)	Juridisch / aansprakelijkheidsrisico	€ 25
4	Grondexploitatie bedrijventerreinen	Onzekerheid over opbrengsten en kosten als gevolg van aanpassing plan t.b.v. betere verkoopmogelijkheden voor bedrijventerreinen De Merm Oost, Spoorallee en Elst Centraal Oost.	Financieel risico	€ 560
5	Grondexploitatie woningbouwprojecten	Stationsplein West: Bestemmingsplan moet nog vastgesteld worden m.a.w. planologisch risico.	Financieel risico	€ 80
6	Faciliterende grondexploitaties (circa 25 projecten)	Bij enkele faciliterende grondcomplexen kunnen niet alle plankosten verhaald worden op de ontwikkelaar.	Financieel risico	€ 50
7	Calamiteiten	In het geval van incidenten op "rampschaal" kan de gemeente worden geconfronteerd met flinke financiële aanspraken zoals herstelwerkzaamheden, opvang, begeleiding en compensatie van schade.	Maatschappelijk risico	€ 250
8	Juridische procedures	Met juridische procedures en daaruit voortvloeiende claims kunnen hoge kosten gemoeid zijn.	Financieel risico	€ 100
9	Informatievoorziening en informatieveiligheid	Verschillende cyber gerelateerde incidenten kunnen leiden tot verlies en of onbeschikbaarheid van informatie en/of systemen.	Juridisch / aansprakelijkheidsrisico + financieel en bedrijfsvoeringsrisico	€ 410
10	Overige risico's	Dit betreft een inschatting van het totaal van kleine risicobedragen.	Bedrijfsvoeringsrisico	€ 500
11	Privacy	Het in verkeerde handen vallen van (privacy) gevoelige informatie/ persoonsgegevens.	Juridisch / aansprakelijkheidsrisico	€ 290

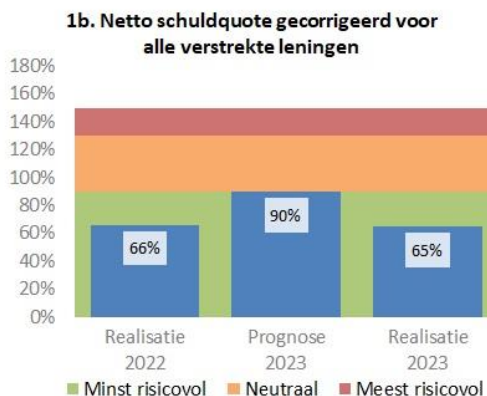
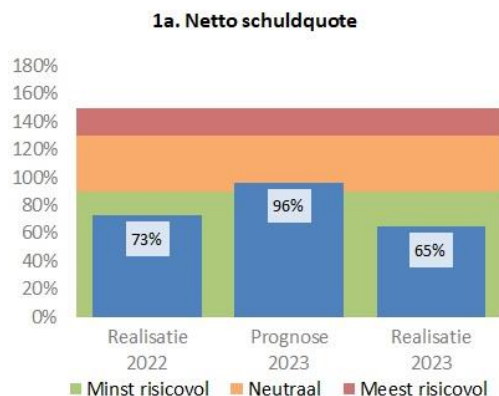
12	Aantrekken en binden van personeel	Het lastig kunnen vervullen van vacatures en vervanging bijvoorbeeld i.v.m. ziekte.	Bedrijfsvoeringsrisico	€ 380
13	Tekort aan materiaal en capaciteit	De stijgende inflatie en het tekort aan grondstoffen en oplopende rente etc. op projecten en materiele kosten, als gevolg van oorlog en COVID-19	Bedrijfsvoeringsrisico	€ 4.000
14	Toename armoede (als gevolg van inflatie) door hogere kosten eerste levensbehoeften	De vraag naar voorzieningen en hulp bij schulden neemt toe als gevolg van de coronacrisis en hoge inflatie.	Financieel risico/ Bedrijfsvoeringsrisico	€ 150
15	Hogere indexatie zorgkosten dan IMOC %	De CAO onderhandelingen voor zorg zijn onderhanden. Hierin is een looneis opgenomen die hoger is dan de IMOC. Werkelijke kosten binnen het sociaal domein worden hoger dan begroot.	Financieel risico	€ 690
			Totaal	€ 8.535

Kengetallen

Voor een beter inzicht in de financiële positie van de gemeenten is er een zestal wettelijke indicatoren ontwikkeld. De set kengetallen is bedoeld om raad en bestuursleden meer inzicht te geven in de financiële positie en om vergelijkingen mogelijk te maken. Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de 12 provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2020 geldt. In het GTK zijn de volgende signaleringswaarden opgenomen.

Kengetallen	Realisatie	Prognose	Realisatie
	2022	2023	2023
1a. Netto schuldquote	72,5%	96,4%	64,6%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	66,1%	89,6%	64,6%
2. Solvabiliteitsratio	26,1%	19,5%	27,7%
3. Grondexploitatie	2,5%	7,2%	3,1%
4. Structurele exploitatieruimte	5,5%	0,1%	0,9%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	80,4%	75,6%	72,6%

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

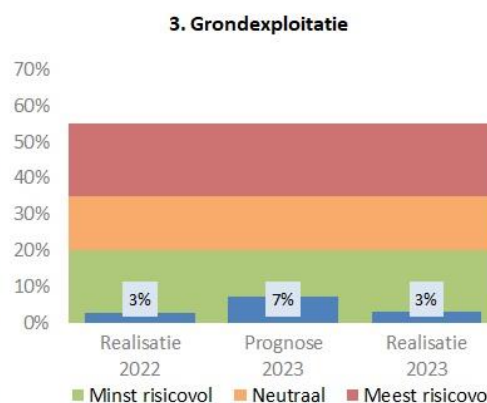
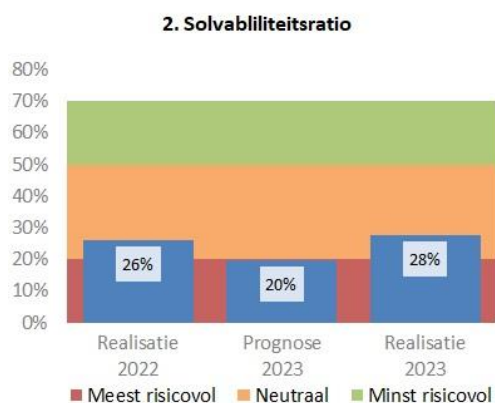

1a. Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

2. Solvabiliteit

Dit cijfer drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

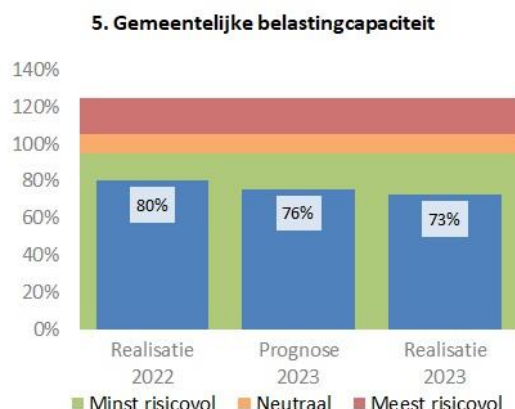
3. Grondexploitatie

Dit cijfer geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt

4. Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Conclusie:

- Het weerstandsvermogen van de gemeente Overbetuwe is net als in 2022 uitstekend. In de begrotingsperiode 2024- 2027 is echter een dalende tendens waarneembaar, door de aanwending van de algemene reserve en de ravijnjaren van de Algemene Uitkering in 2026 en 2027.
- Uitgaande van de signaleringswaarden zoals deze door de toezichthouder worden gehanteerd vallen alle ratio's in de categorie "minst risicovol" met uitzondering van de solvabiliteit. Bij het opstellen van de begroting werd verwacht dat de ratio voor de solvabiliteit onder de 20% zou uitkomen en dus in de categorie "meest risicovol". Door het positieve resultaat 2023, waarvan wordt voorgesteld om een groot deel als vrij besteedbaar toe te voegen aan de Algemene Reserve, is de werkelijke solvabiliteit hoger uitkomen en is sprake van de categorie "neutraal".
- De Netto-schuldquote van de gemeente is op werkelijke basis dus beter uitgekomen dan was verwacht in de begroting 2023.
- Ratio grondexploitatie: De verwachting is dat dit kengetal laag blijft, als gevolg van verkopen.
- De structurele exploitatieruimte laat zien dat de gemeente de kosten structureel kan dekken met de beschikbare middelen.
- De gemeentelijke belastingcapaciteit laat zien dat de gemeente minder belasting in rekening brengt dan het landelijk gemiddelde.

III. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de openbare ruimte bevinden zich veel zaken die eigendom van de gemeente zijn. Deze eigendommen kunnen als volgt worden ingedeeld:

- infrastructuur: wegen, water en riolering
- voorzieningen: groen (o.a. bomen), verlichting, sportvelden, speelvoorzieningen
- gebouwen: scholen, sport- en welzijnsaccommodaties, huisvesting gemeente en brandweer

Al deze eigendommen, die ook wel kapitaalgoederen worden genoemd, moeten door de gemeente worden onderhouden. De door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus worden in deze paragraaf toegelicht.

Welke afspraken zijn over het onderhoud van de kapitaalgoederen gemaakt?

De gemeenteraad heeft beleids- en beheerplannen vastgesteld die de uitgangspunten bevatten voor dat onderhoud. Het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKP OR) is het beleidsdocument waarin de kwaliteit van de openbare ruimte is vastgelegd. Daarnaast staan de kwaliteitseisen t.b.v. inrichting en beheer openbare ruimte hierin vermeld.

Het vervolg is dat er op basis van de beleidsuitgangspunten van het IKP OR de nieuwe integrale beheerplannen worden opgesteld. In de plannen die op termijn ter vaststelling aan het college worden aangeboden worden naar aanleiding van het kwaliteitsniveau de beheermaatregelen concreter geformuleerd.

Beleidsdocument	Datum vaststelling	Geplande actualisatie [1]
Integrale beheerplannen Openbare Ruimte	14-12-2010	2024
Beheerplan wegen 2014 - 2018	17-03-2015	2024
Gemeentelijk Rioleringsplan	04-12-2017	2024 [2]
Handboek locatie eisen	04-02-2014	2024
Beleidsplan Licht in Overbetuwe	06-02-2018	2024
Beleidsplan Speelvoorzieningen	15-02-2022	
Nota Voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	11-04-2013	2024
Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen (sportvelden, veldmeubilair, sportinventaris)	28-10-2008	2024
Visie op vastgoed	20-02-2018	2024

[1] Het jaartal geeft weer in welk jaar de actualisatie leidt tot een voorstel aan de gemeenteraad.

[2] Zie ook de opmerkingen over de bekostigingssystematiek riolering in de paragraaf lokale lasten.

Kwaliteitsniveaus

In het Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte (IKP OR) is gewerkt met drie kwaliteitsniveaus te weten laag, basis en goed[3]. De beschrijving van de kwaliteitsniveaus op verschillende aspecten zijn in het hierna opgenomen overzicht uitgewerkt.

Kwaliteitsniveau	Laag	Basis	Hoog
Wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet niet (of niet-geheel) aan de minimaal vereiste wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet voldoende aan de vereiste wettelijke voorschriften	Het onderhoudsniveau voldoet ruimschoots aan de vereiste wettelijke voorschriften
Duurzaamheid (Vervangingstermijnen)	Door het lage onderhoudsniveau wordt de levensduur van het kapitaalgoed korter dan gebruikelijk	De levensduur is de gebruikelijke vervangingstermijn van het kapitaalgoed	Door het hoge onderhoudsniveau wordt de levensduur van het kapitaalgoed verlengd
Opbouw achterstallig onderhoud	Achterstallig onderhoud komt periodiek voor	Achterstallig onderhoud komt incidenteel voor	Achterstallig onderhoud komt niet voor
Milieu effecten	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in onvoldoende mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in voldoende mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan	Het onderhoudsniveau van het kapitaalgoed is zodanig dat in ruime mate efficiënt en zuinig met natuurlijke hulpbronnen wordt omgegaan
Oordeel inwoners (schaal 1,0-10,0)	Score 1,0 - 5,5	Score 5,5 – 7,0	Score 7,1 – 10,0
Veiligheid (objectief)	Door de wijze van onderhoud is de kans op ongelukken niet uitgesloten	Door de wijze van onderhoud bestaat weinig kans op ongelukken	Door de wijze van onderhoud bestaat een zeer geringe kans op ongelukken
Gevoelswaarde inwoners (subjectief)	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als onveilig en onvoldoende leefbaar	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als voldoende veilig en leefbaar	Inwoners ervaren de openbare ruimte (m.b.t. het betreffende kapitaalgoed) als zeer veilig en leefbaar
Klachten	De gemeente ontvangt veel klachten over het kapitaalgoed	De gemeente ontvangt weinig klachten over het kapitaalgoed	De gemeente ontvangt geen klachten over het kapitaalgoed
Claims	Grote kans op gegronde schadeclaims	Weinig kans op gegronde schadeclaims	Geen kans op gegronde schadeclaims

[3] In de overzichten is het kwaliteitsniveau “goed” gewijzigd in “hoog”.

In plannen vastgelegde kwaliteitsniveaus van het onderhoud

Naam beleids-/beheersplan	Datum raadsbesluit	Kwaliteitscriteria (laag, basis of hoog)
Integrale beheerplannen Openbare Ruimte	14-12-2010	<i>Wegen:</i> basisniveau <i>Groen</i> Binnen bebouwde kom: basis/hoog niveau Buiten bebouwde kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau <i>Straatreiniging</i> Centra en bebouwde kom: basisniveau Buiten bebouwde kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau Openbare verlichting: basisniveau <i>Straatmeubilair</i> Binnen bebouwde kom: basisniveau Buiten bebouwde kom: basisniveau Bedrijventerreinen: basisniveau
Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte	2021	In het IKP OR is de strategie, de bekostiging en het beleid van de verschillende beheerdisciplines voor de openbare ruimte op hoofdlijnen uitgewerkt. Het doelmatig en eigentijds beheer moet leiden tot een aantrekkelijke leefomgeving waarin inwoners prettig kunnen wonen en werken. Het IKP zorgt dat voor bestuur, de organisatie en de inwoners duidelijk is wat men mag verwachten van het beheer van de openbare ruimte. Het vastgestelde IKP OR is uitgangspunt voor het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte en de basis voor de uitwerking in beheerplannen.
Beheerplan Wegen 2014 - 2018	17-03-2015	Wegen: basisniveau
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	04-12-2017	De gemeente moet voldoen aan de gemeentelijke watertaken zoals beschreven in de Wet milieubeheer en de Wet op de waterhuishouding. Deze taken vormen de basis van het GRP. Uitgangspunten bij het opstellen van het GRP waren: 1. Risico gestuurd rioolbeheer. Dit houdt in dat rioolvervanging niet langer bepaald wordt aan de hand van de technische afschrijving, maar aan de hand van inspectiegegevens en de situering van het riool. Met het risico gestuurd rioolbeheer wordt de verwachte vervangingsopgave over een langere periode uitgespreid. Tijdens de planperiode kan, op basis van nieuwe inspectieresultaten blijken dat de uitgangspunten voor de kostenramingen van dit GRP niet meer volledig juist zijn. Het is de verwachting dat dit slechts beperkte wijzigingen zullen zijn. 2. De financiële consequenties van de investeringen en werkzaamheden worden voor een periode van 20 jaar berekend. 3. In de meerjarenramingen van het GRP wordt rekening gehouden met een jaarlijkse loon- en prijsstijging van 1,5%. Ter compensatie hiervan wordt het riooltarief jaarlijks met 0,5% verhoogd. 4. Een kostendekking van 100%, waarbij rekening wordt gehouden met de in te calculeren rente over de voorziening riolering.

Naam beleids- /beheersplan	Datum raadsbesluit	Kwaliteitscriteria (laag, basis of hoog)
		5. De minimumomvang van de voorziening riolering bedraagt € 1.000.000. 6. Het (resterende) saldo van de voorziening wordt in 10 jaar ingezet ter verlaging van de rioolheffing van 2018 tot en met 2027. 7. De uit de jaarrekening blijken exploitatievoordelen worden gebuikt ter verlaging van de rioolheffing. Het na te streven kwaliteitsniveau kan worden bepaald op "basis".
Beleidsplan Licht in Overbetuwe	06-02-2018	Zowel voor de beheerskaders (masten, armaturen, etc.) als voor de beleidskaders (sociale veiligheid, verkeersveiligheid, etc.) is in het plan vastgelegd dat het na te streven kwaliteitsniveau "basis" is. Uitgangspunt is: Openbare verlichting voor de verkeersveiligheid en op hoofdfietsroutes (plus). Dit betekent alleen openbare verlichting buiten de bebouwde kom als dat voor de verkeersveiligheid nodig is (bijvoorbeeld bij kruispunten en verkeersgevaarlijke situaties als bochten, obstakels ed.) en er geen betere alternatieven zijn zoals markering, reflectie e.d. Op alle hoofdfietsroutes (en plus routes) is oriëntatieverlichting behalve op de Drielse Rijndijk, de Randwijks Rijndijk en de Waaldijk vanwege de flora en faunawetgeving, dit is namelijk Natura2000 gebied.
Beleidsplan Speelvoorzieningen	15-02-2022	Onderhoud en beheer van speelvoorzieningen gaat uit van wettelijke (veiligheids)voorschriften. Met behulp van inspecties wordt dit geborgd. Er is een grens aan de financiële ruimte voor het onderhoud en beheer. Met behulp van een meerjaren renovatieplan wordt wijk- en kerngericht gewerkt aan renovaties van speelruimte. In 2022 is het nieuwe speelbeleid 'Samen(spel) in Overbetuwe' vastgesteld in de gemeenteraad.
Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties	11-04-2013	Het gaat hier om de gemeentelijke gebouwen voor welzijn en sport, de schoolgebouwen en de overige gebouwen (huisvesting bestuur en ambtenaren, brandweer, enz.). De basis onder de onderhoudsbegrotingen is gelegen in door derden opgestelde meerjarenonderhouds-planningen. In 2023 zijn er nieuwe meerjarige onderhoudsplannen (DMJOP's) gemaakt. Voor de gebouwen met de gebruiksfuncties sport, welzijn en kantoor zijn de plannen inmiddels omgevormd tot DMJOP's, waarbij duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt is. We gaan kritisch om met het onderhoud. Indien op basis van de (D)MJOP's vervanging noodzakelijk is, bekijken we eerst kritisch of vervanging daadwerkelijk nodig is. Wij gaan op een gewogen manier met de financiële middelen om. Op basis hiervan kan het na te streven onderhoudsniveau worden aangemerkt als "basis". In 2020 hebben we een concreet voorstel voor verduurzaming van een aantal gebouwen met zonnepanelen gedaan. De uitvoering is in 2021 geweest. In 2023 en 2024 zijn de plannen verder geactualiseerd en laten we de DMJOPS aansluiten op de energie en warmte transitie. Zo wordt er straks geld gereserveerd voor de verdere verduurzaming van het gebouw en de gebouwgebonden installaties.

Naam beleids- /beheersplan	Datum raadsbesluit	Kwaliteitscriteria (laag, basis of hoog)
Gemeentelijke accommodaties niet zijnde gebouwen (voetbalvelden, veldmeubilair en sportinventaris)	28-10-2008	Bij de voetbalvelden bekijken we jaarlijks kritisch welk onderhoud daadwerkelijk nodig is. We hebben hiervoor geen meerjarenonderhoudsplannen gemaakt. Gekeken moet worden naar de onderhoudsvergoedingen die de verenigingen ontvangen in combinatie met kostprijsdekkende tarieven. Op 7 september 2021 heeft de gemeenteraad de sport- en beweegnota vastgesteld. In deze nota is o.a. afgesproken dat een nieuwe tarievenstructuur wordt onderzocht. Dit onderzoek is afgerond. Resultaat is dat er geen kostprijsdekkende tarieven worden ingevoerd maar de tarieven worden voor een periode van 3 jaar gebaseerd op een vast te stellen percentage van kostendekkendheid. Voor een natuurgrasveld geldt een percentage van kostendekkendheid van 15% en voor een kunstgrasveld een percentage van 12%. De aanbesteding van het meerjarenonderhoud voor de voetbalvelden en veldmeubilair is in 2022 afgerond. De sportinventaris wordt jaarlijks gekeurd. Hiervoor wordt in 2024 weer een aanbesteding opgezet. Aan de hand van de jaarlijkse keuring bekijken we of vervanging nodig is of dat onderhoud voldoende is. Ook controleren we middels jaarlijkse inspecties het veldmeubilair. Aan de hand hiervan bekijken we welk veldmeubilair aan vervanging toe is. Op basis hiervan kan het na te streven onderhoudsniveau worden aangemerkt als "basis".
Visie op Vastgoed	20-02-2018	In 2023 is het college geïnformeerd over de stand van zaken rondom de uitwerking van de Visie op Vastgoed. De pijler kostendekkende tarieven is nader uitgewerkt en zal in 2027 wederom aan de raad worden voorgelegd. Het voornemen is om in 2024 onderdelen van de visie op vastgoed te actualiseren.

Financiële consequenties

Het integraal kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKP OR) gaat nader in op de benodigde en beschikbare budgetten. Aan de hand hiervan zijn er extra middelen beschikbaar gesteld en zijn deze middelen meegenomen in de begroting. De volgende stap is het gewenste kwaliteitsniveau verder uitwerken in de integrale beheerplannen deze vast te laten stellen. Zodat de uitwerking van het IKP OR verder vormgegeven wordt. In de integrale beheerplannen wordt meegenomen wat dit betekent voor het onderhoud en de vervangingen/vernieuwingen.

Tevens wordt aangegeven of er naast de reguliere budgetten ook (onderhouds)voorzieningen gevormd moeten worden, waaruit de vervangingen/vernieuwingen op de langere termijn kunnen worden bekostigd.

Omschrijving	Plan	Jaar vaststelling	Werkelijk 2023 (bedragen x € 1.000)	Voorz. /BR beschikbaar	Voldoende omvang?
Wegbeheer	Beheerplan Wegen	2015	5.802	Nee	IKP/OR
Openbaar groen	Integraal Kwaliteits Plan Openbare Ruimte	2021	1.650	Nee	IKP/OR
Straatreiniging	Beheerplan Openbare Ruimte	2010	14	Nee	IKP/OR
Water	Waterplan gemeente Overbetuwe	n.v.t.	224	Maakt deel uit van GRP	Zie GRP
Riolering	GRP 2018-2022	2017	2.494 ^[4]	Ja	Ja
Straatverlichting	Beleidsplan Openbare Verlichting	2018	.944	Nee	IKP/OR
Speelvoorzieningen	Speelruimteplan	2022	248	Nee	IKP/OR
Schoolgebouwen	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties Basis is het M.O.P. 2021	2013	159	Ja	Ja
Gebouwen voor huisvesting bestuur en ambtelijk apparaat	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties Basis is het M.O.P. 2021	2013	14	Ja	Ja
Gebouwen voor welzijn en sport	Nota voorziening groot onderhoud gemeentelijke accommodaties Basis is het M.O.P. 2021	2013	605	Ja	Ja
Accommodaties niet zijnde gebouwen (sportvelden, veldmeubilair, sportinventaris)	Sportnota (nog vast te stellen)	2019	192	Nee	Ja
Totaal			12.346		

[4] Excl. de onttrekking uit de voorziening.

Voor de gemeentelijke gebouwen zijn de ramingen voor onderhoudslasten uit het meerjarenonderhoudsplan op het overzicht vermeld. Op de taakvelden van de gemeentelijke gebouwen zijn namelijk ook overige niet onderhoudsgerelateerde exploitatielasten verwerkt.

IV. Financiering

Deze paragraaf gaat over de gemeentelijke treasuryfunctie. Treasury staat voor het geldbeheer van de gemeente. Binnen de treasuryfunctie is financiering een belangrijk werkveld.

Beleidskader

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt regels aan de financieringsfunctie van gemeenten en biedt een kader voor de beheersing van risico's die uit deze functie voortvloeien. Op lokaal niveau is deze regelgeving vertaald in een treasurystatuut dat door de gemeenteraad is vastgesteld. In dit statuut is de bestuurlijke infrastructuur voor de uitvoering van de treasuryfunctie vastgelegd. Een belangrijk uitgangspunt van de wet fido is dat gemeenten voorzichtig moeten omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hierbij gelden als wettelijke normen de, hieronder nader toegelichte, kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast zijn decentrale overheden verplicht tot het schatkistbankieren boven een bepaald drempelbedrag, maar kunnen niet lenen van de schatkist. Ook stelt de Wet fido strenge eisen aan de kredietwaardigheid van tegenpartijen en de te gebruiken instrumenten.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige liquiditeiten vanaf een bepaald drempelbedrag onder te brengen bij het Rijk. Het drempelbedrag is tegenwoordig vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente bedroeg dit drempelbedrag in 2023 € 2.420.200. Het drempelbedrag is in 2023 niet overschreden.

Marktrente ontwikkelingen

De geldmarktrente (bij kortlopende financiering) is in 2023 door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB) flink gestegen. De 1 maands Euro Interbank Offered Rate (EURIBOR; maatstaf voor de geldmarktrente) bijvoorbeeld is in 2023 gestegen van 1,9% naar 3,9% ultimo 2023. De rente op de geldmarkt wordt voornamelijk bepaald door het rentebeleid van de ECB. De ECB gebruikt de rente als instrument om de inflatie te beïnvloeden. In 2023 heeft de ECB de depositorente, voor het aanhouden van liquiditeiten bij de ECB, met 2% laten stijgen van 2% naar 4%.

De kapitaalmarktrente (bij langlopende financiering) of wel de lange rente met als maatstaf de rente op 10-jaars staatsleningen, is in 2023 per saldo gedaald van 2,7% ultimo 2022 naar 2,4% ultimo 2023. Tussentijds bereikte deze staatsrente echter nog wel een piek van 3,3% in oktober.

Gemeentefinanciering

De financiering van de gemeente bestaat voor wat betreft de kortlopende financiering tot een jaar, ten behoeve van de financiering van haar werkkapitaal, uit kasgeldleningen. De rente op kasgeldleningen is gebaseerd op de betreffende EURIBOR. Zoals aangegeven is deze in 2023 flink gestegen. De hoogte van het totaal van aangetrokken kasgeldleningen wordt in belangrijke mate begrensd door de verderop toegelichte kasgeldlimiet.

Daarnaast heeft de gemeente opgenomen langlopende leningen, met een looptijd langer dan een jaar. De geldstromen die voortkomen uit investeringen in grote projecten en uit verkopen van grondcomplexen bepalen in belangrijke mate de omvang van deze langlopende leningenportefeuille. Het saldo van de langlopende leningen is in 2023 gedaald met afgerond € 2 miljoen. In totaal is in 2023 € 7 miljoen aan langlopende leningen afgelost en is voor € 5 miljoen aan nieuwe langlopende leningen afgesloten. De gemiddelde resterende looptijd van de uitstaande lange termijn leningen per ultimo 2023 is 18 jaar (2022 17 jaar). De gemiddeld gewogen rentelast op deze leningen is in 2023 gelijk gebleven aan 2022 op 1,4%.

Rentetoerekening

De financiering van de gemeentelijke activa vindt plaats met interne middelen (reserves en voorzieningen) en met extern aangetrokken geldleningen. Deze werkelijke rentelasten ofwel toe te rekenen rentelasten worden intern aan de diverse gemeentelijke producten doorberekend door middel van een omslagrente. De methode van rentetoerekening is voorgeschreven door de commissie Besluit Begroting en Verantwoording. Over 2023 is deze omslagrente bepaald op 1,25%. Het toerekenen gebeurt op basis van de boekwaarde van de investeringen op de balans. Het verschil tussen de werkelijk rentelasten en de toegerekende rentelasten door middel van de omslagrente

vormt het renteresultaat. De totale boekwaarde van de investeringen bedroeg per 1 januari 2023 € 164 miljoen. De toegerekende rentelasten over deze investeringen over het verslagjaar bedroegen € 2 miljoen. De werkelijke rentelasten in 2023 bedroegen afgerond € 1,7 miljoen, waarbij afgerond € 79.000 is doorbelast aan grondexploitatie. Het renteresultaat over 2023 bedroeg per saldo afgerond € 381.000 positief, wat binnen de bandbreedte ligt volgens de regelgeving.

Het onderstaande renteschema geeft inzicht in de rentelasten en -baten, het renteresultaat en de rentetoerekening aan investeringen en grondexploitaties.

Schema rentetoerekening 2023		
(bedragen x €1.000)		
Netto rentelasten kort- en langlopende leningen		1.164
Rente over eigen vermogen en voorzieningen		576
Toe te rekenen rente aan grondexploitatie		-79
De werkelijk toe te rekenen rente aan investeringen		1.661
De toegerekende rente via renteomslag		-2.043
Renteresultaat op taakveld Treasury	(Voordeel)	381

Renterisicobeheer

Voor de beheersing van het renterisico op korte en lange financiering gelden de Fido-normen: kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

1. Kasgeldlimiet (renterisico - vlottende schuld)

De kasgeldlimiet begrenst de hoogte van het totaalbedrag aan kasgeldleningen (looptijd korter dan een jaar), waarover renterisico mag worden gelopen. Het opnemen van kasgeld geeft op langer termijn namelijk een renterisico; immers er is een kans dat herfinanciering duurder uitpakt. De kasgeldlimiet voor onze gemeente bedraagt voor 2023 afgerond € 10,3 miljoen. Dit is 8,5% van het begrotingstotaal. Bij het overschrijden van de kasgeldlimiet zal onze gemeente de korte leningen omzetten naar langlopende leningen, behalve bij incidentele tijdelijke overschrijdingen. De kasgeldlimiet mag niet met meer dan twee achtereenvolgende kwartalen worden overschreden.

Kasgeldlimiet 2023				
(bedragen x €1.000)				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,50	8,50	8,50	8,50
- in bedragen	10.286	10.286	10.286	10.286
2) Omvang vlottende korte schuld	4.333	2.167	2.833	0
3) Vlottende middelen	1.481	2.473	3.042	3.528
4) Totaal netto vlottende schuld (2-3)	2.852	-306	-209	-3.528
Toegestane kasgeldlimiet (1)	10.286	10.286	10.286	10.286
Ruimte +, Overschrijding - (1-4)	7.434	10.592	10.495	13.814

De kasgeldlimiet is alleen in het eerste kwartaal overschreden. De gemeente heeft dus binnen de wettelijke kaders gehandeld.

2. Renterisiconorm (renterisico op vaste schuld)

De renterisiconorm begrenst de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente. Het renterisico wordt bepaald door de som van het bedrag aan aflossingen en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. De renterisiconorm bedraagt 20 procent van het begrotingstotaal. Dit houdt in dat maximaal 20 procent van het totaal van de begroting aan rentegevoeligheid onderhevig mag zijn. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld 2022				
(bedragen x €1.000)				
Stap	Variabelen Renterisico(norm)	begroting	werkelijk	verschil
(1)	Renteherziening	0	0	0
(2)	Aflossingen	7.516	7.020	-496
(3)	Renterisico (1+ 2)	7.516	7.020	-496
(4)	Renterisiconorm	24.202	28.556	4.354
(5a)=(4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	16.686	21.536	4.850
(5b)=(3>4)	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0
Berekening	Renterisiconorm			
(4a)	Begrotingstotaal	121.010	142.782	21.772
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%
(4)=(4a x 4b)	Renterisiconorm	24.202	28.556	4.354

Uit deze tabel blijkt dat de renterisiconorm in 2023 niet is overschreden.

Kredietrisico's

Kredietrisico's ontstaan enerzijds door het verstrekken van leningen, anderzijds door het verstrekken van gemeentegaranties. In de financiële verordening en het Treasurystatuut is bepaald dat leningen en garanties alleen worden afgegeven indien zij een publieke taak dienen. Een overzicht van de afgegeven garanties is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen. De gemeente heeft ultimo 2023 € 8,2 miljoen aan uitgezette leningen:

- Hypothecaire geldleningen verstrekt aan personeel € 38.188 (betreft restanten van de opgeheven regelingen).
- Verstrekte geldlening aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) van € 7.485.752.
- Overige leningen aan stichtingen, verenigingen, scholen en personeelsregelingen voor een bedrag van € 732.744, waaronder € 541.618 aan De Vereniging tot instandhouding en Exploitatie van "Ons Dorpshuis".

In 2023 hebben er op verstrekte leningen door de gemeente geen wanbetalingen plaatsgevonden.

V. Bedrijfsvoering

Inleiding

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op de bedrijfsvoering disciplines personeel & organisatie, communicatie, informatiemanagement & informatiebeveiliging en planning & control.

Een goede en efficiënte bedrijfsvoering ondersteunt de gemeentelijke organisatie bij het doelmatig en effectief uitvoeren van gemeentelijke taken voor inwoners, bedrijven en instellingen en het bestuur. Het is een voorwaarde voor een goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen. Daarom werken we aan een moderne, duurzame en toekomstbestendige bedrijfsvoering, passend bij de veranderende samenleving en de behoeften van onze inwoners en gemeenschappen.

Hieronder wordt per discipline beschreven wat we hebben gedaan en gerealiseerd op het gebied van onze bedrijfsvoering. Voor wat betreft de ontwikkelingen aangaande de Wet Open Overheid is, conform de voorschriften van de BBV, vanaf dit jaar een aparte paragraaf opgesteld.

Communicatie

In 2023 is de uitrol van het beleid aangaande participatiecultuur gestart en concreet handen en voeten gegeven; we verwijzen hiervoor naar programma 3, paragraaf 3.1. Daarnaast zijn een aantal resultaten bereikt ten aanzien van de verbetering van de websites, digitale toegankelijkheid en digitale dienstverlening, we verwijzen hiervoor naar programma 6, doelstelling 6.1, Toegang tot diensten, producten en informatie.

Tevens hebben we de newsroom, als kloppend hart van de communicatie, verder ontwikkeld om het mediabeeld en relevante ontwikkelingen in en voor de samenleving met elkaar te delen en te duiden. Vanuit deze duiding worden passende communicatieacties ondernomen zoals aanvullende informatie op onze (vernieuwde) website(s), campagnes op social media en gerichte bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen.

Informatiemanagement & informatiebeveiliging

Op het gebied van werken met beschikbare gegevens hebben we in 2023 voortgebouwd op de daarvoor ingeslagen weg. We hebben een dataspecialist benoemd ten behoeve van de optimalisatie van de inrichting van het datawarehouse; dit om onze data beter te kunnen beheren en de kwaliteit te borgen. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor het kunnen inrichten van het nieuwe datawarehouse om verantwoord werken met gegevens verder te kunnen optimaliseren. Tevens zijn voorbereidingen gestart voor het inrichten van dashboards waarop inwoners openbare bronnen kunnen inzien.

We zijn in 2023 ook gestart met het implementeren van een systeem om veilig digitaal en binnen het kader van betreffende wet- en regelgeving op een veilige en archiefwaardige manier te kunnen samenwerken met inwoners, ondernemers en andere partijen. Tot slot is er in 2023 uitvoering gegeven aan de implementatie van het nieuw financieel systeem. Datum van livegang was in de 3de week van 2024.

De start van de aanbesteding van een nieuw zaakstelsel is in 2023 opgestart. De voorbereidingen om het zaak- en procesgericht werken onder de aandacht te brengen en te versterken bij alle medewerkers is tevens opgestart waarvan de implementatie in 2024 zal volgen.

Informatiebeveiliging

In algemene zin kan worden gesteld dat gemeente Overbetuwe qua informatiebeveiliging het afgelopen jaar de nodige, geplande en ongeplande, stappen heeft moeten zetten om de digitale weerbaarheid van onze gemeente op het gewenste beveiligingsniveau te houden. Zo heeft er opvolging plaatsgevonden op alle bevindingen die voortkwamen uit het Rekenkameronderzoek uit 2021.

In 2023 heeft er een marktverkenning plaatsgevonden naar securitymonitoringssystemen. Dit heeft nog niet geleid naar een definitieve keuze van een bepaald systeem. In 2024 wordt een keuze gemaakt wie ons gaat ondersteunen in de dienstverlening op het gebied van een securitymonitoringssysteem.

Om voldoende grip te houden op de in de BIO en AVG vereiste maatregelen is het van belang om deze onderdelen goed in kaart te brengen, overzicht te houden en verantwoording te geven over de voortgang. De selectie en implementatie van een systeem hiervoor (Information Security Management System (ISMS)) stond op de roadmap van 2023. Gezien de omvang van dit traject en de samenwerking die we hierin willen doen met Lingewaard, wordt de selectie en implementatie van dit systeem opgepakt in 2024.

Technologische ontwikkelingen en frequenter gebruik van Artificial Intelligence (AI) binnen software hebben een steeds grotere impact. In 2023 heeft gemeente Overbetuwe een verkenning gedaan rondom AI. Dit zal in 2024 verder gedetailleerd worden dan wel opvolging krijgen. Technologische vernieuwingen (en daarmee ook gewijzigde/nieuwe inzichten) zullen immers blijvend zijn.

Inkoop en contractmanagement

De inkooptrajecten t.b.v. de realisatie van het Multifunctioneel sportcentrum Elst en diverse IT applicaties (financieel pakket) zijn afgerond. Bij deze en overige inkoop uit 2023 zijn diverse duurzaamheidsdoelstellingen en SROI verplichtingen opgenomen. In verband met capaciteitstekort als gevolg van een moeilijk in te vullen vacature, hebben we in 2023 minder aandacht kunnen geven aan de doorontwikkeling van de inkoopfunctie en is dit een aandachtspunt voor 2024.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

Op basis van onze organisatievisie uit 2020 heeft het MT het Organisatieplan 2023 opgesteld. Hieronder geven we de belangrijkste behaalde resultaten van het Organisatieplan 2023 weer. Om de sturing op een aantal primaire dienstverleningsprocessen te verbeteren, is een dashboard voor het management ontwikkeld. Om de meldingen Openbare Ruimte beter en sneller af te handelen, is de Fixi app geïntroduceerd. Verder hebben we in 2023 het klachtenproces strakker ingericht en een extern onderzoek uit laten voeren naar de telefonische dienstverlening en e-mailafhandeling door de organisatie.

Het binden, boeien en blijven ontwikkelen van medewerkers blijft van belang zodat ze vitaal, veilig en met plezier hun werk kunnen uitvoeren. In 2023 hebben we in dit kader het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers vernieuwd, de online opleidingstool Overbetuwe Academie geïmplementeerd en een nieuwe arbeidsmarktbenadering uitgewerkt.

Om de gewenste participatiecultuur te bereiken, is er in 2023 gewerkt aan het samenstellen van een 'gereedschappskist' voor medewerkers om participatie in de juiste vorm en inhoud toe te passen. Daarnaast hebben we het werken met procesagenda's geïmplementeerd en inzichtelijk gemaakt welke kennis, vaardigheden, houding en gedrag benodigd is om de gewenste ontwikkeling te bereiken.

Evaluatie organisatiestructuur en koers

Volgens afspraak hebben we in 2023 de organisatiestructuur en koers laten evalueren, waar we sinds 2020 mee werken, om te bezien of we de destijds beoogde doelen bereikt hebben.

De hoofdconclusies uit de evaluatie zijn dat de hoofdstructuur en organisatievisie robuust zijn, verfijning van de hoofdstructuur nodig is op een aantal punten en er meer nodig is dan structuur om de beoogde doelen te behalen. De aanbevelingen nemen we allemaal over. Een aantal aanbevelingen was eenvoudig uit te voeren en dat is ook afgerond. De uitwerking van een aantal andere aanbevelingen vergt formele besluitvorming en de afstemming hierover heeft de rest van 2023 in beslag genomen. Dit krijgt in 2024 een vervolg.

Strategische Personeels Planning (SPP)

Aan een aantal actiepunten die voortvloeien uit het SPP-traject is uitwerking gegeven. Een aantal actiepunten zijn expliciet opgenomen in het Organisatieplan 2023 en hieraan is ook uitvoering gegeven. Uitwerking is gegeven aan onder andere het optimaliseren van de formatie (zie programma-begroting 2024), uitvoeren van functiewaarderingstrajecten, herijken arbeidsmarktbenadering, optimaliseren van het leermanagementsysteem (Overbetuwe Academie) en personeelsontwikkeling.

(Preventief) verzuim

Verzuimontwikkeling

Het verzuim laat in 2023 een lichte daling zien ten opzichte van 2022 maar blijft om aandacht vragen. Een groot gedeelte van het verzuim bestaat uit langdurig verzuim, waarvan een ruim aandeel niet beïnvloedbaar is. In 2023 is de Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. De uit de RI&E voortvloeiende actiepunten zijn opgenomen in een Plan van aanpak (PvA). In samenwerking met de Arbodienst geven we uitvoering aan het PvA en de verzuimanalyse.

	2020	2021	2022	2023
Norm Overbetuwe	5,4%	5,4%	5,4%	6,5%*
Werkelijk Overbetuwe	6,6%	6,7%	8,4%	8,1%
Landelijk gemeenten	5,5%	5,8%	6,7%	**
Landelijk gemeenten 20.000 - 50.000 inwoners	5,4%	5,8%	6,5%	**

*Norm bijgesteld op basis van de VNG-Personeelsmonitor 2022.

**Verzuimcijfers zijn nog niet bekend.

Kaderstellende Systematiek P-budget

In 2023 is de evaluatie van de systematiek P-budget uitgevoerd door het externe bureau Berenschot. In vervolg hierop is een raadsvoorstel Evaluatie systematiek P-budget voorgelegd aan de raad en wordt uitvoering gegeven aan het raadsbesluit.

Ontwikkeling P-budget 2020 -2023

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de financiële ontwikkeling van het p-budget 2019 t/m 2023.

(Bedragen x € 1 mln.)	2020	2021	2022	2023
Totale omvang personeelsbudget o.b.v. primaire begroting in miljoen	26,4 */**	26,3 */**	26,5 */***	26,8 */***
Totale omvang personeelsbudget o.b.v. aangepaste begroting (incl. mutaties)	26,0	26,8 **	26,9 ***	29,4 ** / *** / ****
Werkelijke uitgaven personeelsbudget	25,6	26,1	27,1	29,4

* 2020 t/m 2023: Incl. budget uitvoering belastingsamenwerking en excl. budget uitvoering ICT-samenwerking door gemeente Lingewaard.

** 2020 t/m 2023: Stijging is m.n. te verklaren door Cao-akkoorden, organisatieontwikkelingen en bestuurlijke ambities.

*** 2022 en 2023: Incl. taakstelling en excl. tijdelijk toegekende budgetten Organisatieontwikkeling.

**** 2023: Incl. loonkosten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma 2022-2026 en 19 maatregelenpakket.

Verklaren, bestemmen en overhevelen onderbesteding overige P&O-gerelateerde budgetten

Het P-budget 2023 resulteert in een incidenteel nadeel van € 15.000 afgerond (€ 29,7* aangepaste begroting en € 29,7* werkelijke uitgaven). Voor een verklaring van de onderbesteding van het P-budget en verantwoording van het incidentele voordeel op de overige P&O-gerelateerde budgetten wordt verwezen naar onderstaand overzicht. Voor de onderbesteding van de P&O-gerelateerde budgetten Organisatieontwikkeling en Investeren in Kennis en kunde wordt voorgesteld deze over te hevelen naar 2024.

Bedrag	Toelichting	Overhevelen / vrijval
	Personeelsbudget (P-budget) 2023	
€ 15.000* Eenmalig nadeel	Het totale P-budget 2023 laat een incidenteel nadeel zien van € 15.000 afgerond. Het P-budget is verdeeld in vier onderdelen en deze zijn 1. Loonkostenbudget, 2. Loongerelateerde budgetten, 3. Niet loongerelateerde budgetten en 4. P-gerelateerde budgetten. Het loonkostenbudget, niet loongerelateerde budgetten en P-gerelateerde budgetten laten een incidenteel nadeel zien en deze worden gecompenseerd door het voordeel op de loongerelateerde budgetten.	Nadeel
	Overige incidentele P&O-gerelateerde budgetten 2023	
€ 191.400* Eenmalig voordeel	Voor organisatieontwikkeling is incidenteel € 500.000 (Programmabegroting 2020) begroot, verdeeld over de periode 2020 t/m 2022. In 2022 is een bedrag overgeheveld naar 2023. De gemaakte kosten in 2023 konden opgevangen worden door reguliere budgetten. Het voorstel is om het incidentele bedrag van € 191.400 te laten vrijvallen. Als voor de vervolgstappen extra budget wenselijk is wordt dit t.z.t. gerapporteerd in de bestuursrapportages.	Vrijval
€ 150.000 Eenmalig voordeel	In 2023 is het incidentele budget voor investeren in kennis en kunde, juiste mens op juiste plek niet benut. Dekking van de gemaakte kosten kon plaatsvinden uit reguliere budgetten en het incidentele budget organisatieontwikkeling.	Vrijval
€ 43.200* Eenmalig voordeel	In het kader van hybride werken is de lokale regeling Hybride werken en thuiswerkfaciliteiten vastgesteld. Voor het aanschaffen van thuiswerkfaciliteiten is een incidenteel budget beschikbaar vanaf 2022 en vanaf 2023 een structureel budget. Op deze regeling is een geringer beroep gedaan dan eerder is ingeschat. Dit resulteert in een <u>incidenteel voordeel van € 43.200.</u>	Vrijval
- 15.000*	Eenmalig nadeel structureel P-budget	
€ 384.600*	Eenmalig voordeel incidentele Overige P&O-gerelateerde budgetten	

*Bedragen zijn afgerond.

Afspraken systematiek en evaluatie P-budget

Onderstaand wordt een opgave gedaan van de (inhuur)kosten en formatie en/of budgetten in verband met de WGR. Dit naar aanleiding van de aanbeveling die is gedaan bij de evaluatie P-budget en deze luidt; geef bij de jaarrekening de werkelijke omvang aan van de:

- (inhuur)kosten uit projectgelden;
- formatie en/of budgetten die op basis van de WGR bij samenwerkingsverband zijn ondergebracht.

a. Inhuurkosten

De totale inhuurkosten (incl. projecten) zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Inhuur 2023	Totaal inhuur	Inhuur tlv P-budget	Inhuur tlv taakveld	Investerings / projecten	Grexen e.d.
Inhuur tlv P-budget	2.858.025	2.858.025			
Inhuur ziekte, personele knelpunten	1.114.805	1.114.805			
Inhuur tlv P-budget/ overige budgetten (budget overgeheveld naar P-budget)	769.619	769.619			
Totaal inhuur tlv P-budget 2023		4.742.449			
Inhuur tlv overige budgetten			2.592.200	733.562	332.077*
Totaal inhuur 2023**	8.400.288	4.742.449	2.592.200	733.562	332.077*
Totaal inhuur 2022	7.459.061	3.844.416	2.463.781	724.728	426.136*
Totaal inhuur 2021	5.749.683	3.531.623	1.167.509	603.129	447.421*
Totaal inhuur 2020	6.193.197	4.802.932	465.387	548.625	376.253*

* De inhuurkosten maken deel uit van het totale grondexploitatieplan. Die kosten worden zoveel mogelijk gedekt uit grondverkoop. Jaarlijks wordt gerapporteerd over de (financiële) ontwikkeling van de grondcomplexen.

** De inhuurkosten 2023 laten een stijging zien ten opzichte van 2022. Dit is met name te verklaren door inhuurkosten voor investeringen Sociaal Domein waarvan in 2024 structureel budget is toegevoegd aan het P-budget 2024, effecten krappe arbeidsmarkt, vervanging ziekte.

b. WGR formatie en/of budgetten

De formatie en/of budgetten 2023 die op basis van de WGR bij samenwerkingsverbanden zijn ondergebracht, staan in onderstaand overzicht. De formatie en/of bedragen die in het verleden in het kader van de wet zijn ondergebracht bij de ODRA en VGGM zijn niet opgenomen in onderstaand overzicht. De reden hiervoor is dat deze taken niet meer wettelijk belegd zijn bij de gemeente en we hierin als gemeente dus ook geen lokale keuze meer kunnen maken.

WGR / outsourcen 2023	Uitvoering door	Formatie (Fte)	Kosten gebaseerd op aantal fte
ICT	Gemeente Lingewaard	7,5 fte	€ 799.000
Leerplicht	MGR	2,4 fte	€ 181.000

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2021	Begroet 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Formatie: aantal fte per 1.000 inwoners	7,1	6,7*	6,8	6,7*	6,9**
Bezetting: aantal fte per 1.000 inwoners	6,4	6,3	6,4	6,3	6,6**
Apparaatskosten: kosten per inwoner	641,5	649,5	654,6	655,7	732,4
Externe inhuur tlv P-budget	16%	13%	17%	15%	19%
Externe inhuur tlv P-budget en overige budgetten	21%	17%	25%	19%	25%
Overhead: % van totale lasten	13%	14%	13%	15%	12%

* De beleidsindicatoren zijn excl. formatie Uitvoeringsprogramma 2023-2026 en diverse genomen raadsbesluiten.

**De beleidsindicatoren zijn incl. formatie Uitvoeringsprogramma 2023-2026 en diverse genomen raadsbesluiten.

Planning & control

We hebben in 2023 de planning en control versterkt door het verder ontwikkelen van stuurinformatie en het rapporteren over afwijkingen. Bij het opstellen van de managementrapportages maken we steeds meer gebruik maken van data. Het investeren in het gebruik en toepassing van gerichte dashboards, draagt bij aan het sturen op alle gewenste niveaus in de organisatie.

In 2023 hebben we het stuurmodel met de auditcommissie geëvalueerd. Het belangrijkste aandachtspunt voor wat betreft de sturing van de raad, is de integratie van onderliggende rapportages, zoals de monitor sociaal domein.

Over 2023 voeren we de rechtmatigheidsverantwoording van het college in. Dit betekent dat het college, voorafgaand aan de accountantscontrole, een verklaring afgeeft over de rechtmatigheid van alle inkomsten en uitgaven in 2023.

Rechtmatigheidsverantwoording

Over 2023 heeft het college een verklaring inzake de rechtmatigheidsverantwoording gegeven. Deze verklaring maakt onderdeel uit van de jaarrekening en is daarin opgenomen. De verklaring gaat over drie onderdelen, het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en Misbruik en oneigenlijk gebruik.

We hebben voorafgaand aan het verslagjaar, met de Raad afspraken gemaakt over de werkwijze, de toleranties en het normenkader. Vervolgens hebben we een intern controleplan opgesteld en uitgevoerd. Nieuw is dat we ook zelf een zogenaamde spendanalyse hebben opgesteld.

We constateren een beperkt aantal afwijkingen die per saldo binnen de tolerantiegrenzen blijven. Op basis hiervan heeft het college de verklaring afgegeven.

We lichten kort de afwijkingen toe. Bij het begrotingscriterium hebben we vastgesteld dat de lasten beperkt zijn overschreden. Deze zijn verklaarbaar omdat we ook aanvullende opbrengsten hebben die daar tegen over staan.

Daarnaast hebben we voor € 0,6 miljoen aan onrechtmatigheden op het gebied van het voorwaarden criterium. Dit gaat over uitgaven die Europees aanbesteed hadden moeten worden. Het betreft met name de totaal uitgaven van contracten die opgeteld over een aantal jaren over de aanbestedingsgrens heen gaan. Dit betreft twee ICT-contracten met een totaalbedrag van € 0,3 miljoen uit het verleden, die meer gegroeid zijn dan toegestaan binnen de aanbestedingsregels. Het vervolg hierop is het aanbesteden van deze contracten. We kunnen echter niet alle ICT-applicaties tegelijkertijd vernieuwen, aangezien dat risico's met betrekking tot de continuïteit zou kunnen veroorzaken. Daarnaast is er een onrechtmatigheid ten aanzien van de inhuur van € 0,1 miljoen. Deze onrechtmatigheid is veroorzaakt doordat het benoemen van een vaste dienstbetrekking voor de betreffende functie langer heeft geduurd dan vooraf was ingeschat.

We hebben een aantal maatregelen genomen die moeten bijdragen aan het voorkomen van deze onrechtmatigheden. Een maatregel is dat alle inkopen groter dan € 10.000 via het inkoopbureau gaan. Hiermee willen we aan de voorkant van het proces borgen dat we de juiste aanbestedingsprocedure volgen. Daarnaast volgen we met een spendanalyse hoe uitgaven zich in de loop van de tijd ontwikkelen bij een leverancier.

Op het gebied van Misbruik en Oneigenlijk gebruik zien we geen afwijkingen. We hebben in 2022 de Nota voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik opgesteld. We hanteren de uitgangspunten van deze Nota als leidraad voor het inbedden van dit thema in de bestaande processen. Het bestaande beleid zetten we voort en zo nodig anticiperen we op gewijzigde regelgeving.

VI. Verbonden partijen

Inleiding

1. Algemeen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), titel 2.3., artikel 15, dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft (verbonden partijen). Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

De paragraaf verbonden partijen dient tenminste te bevatten:

1. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
2. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
3. de lijst van verbonden partijen.

2. Bestuurlijk belang

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Het uitoefenen van bestuurlijke invloed op het bestuur van een bestuurlijk verbonden organisatie door de gemeente is er op gericht het publieke belang te dienen. In het nastreven van het publieke belang dient de reden gelegen te zijn in het aangaan van een relatie met een derde rechtspersoon.

3. Financieel belang

Alleen een bestuurlijk belang maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij, daarvoor is ook een financieel belang vereist. Onder financieel belang worden niet alleen eigendomsrechten, zoals die voortvloeien uit het bezit van aandelen begrepen, maar ook constructies als het verstrekken van leningen, het verlenen van subsidies en het stellen van garanties.

4. Beleid verbonden partijen

In de "Nota verbonden partijen" is een dwingend kader opgenomen voor de oprichting van en de deelneming in een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie, maar ook voor de gemeentelijke vertegenwoordiging in deze organisaties. Bovendien geeft deze nota aan op welke wijze de interne controle, verantwoording en het toezicht met betrekking tot de verbonden partijen is geregeld. Het doel hiervan is de gemeenteraad inzicht te geven over de mate waarin de beoogde doelstellingen binnen de verbonden partijen worden gerealiseerd over goede borging van het publieke geld dat in de verbonden partijen omgaat en over adequate beheersing van de eventuele risico's. Het gaat niet alleen om het bereiken van doelstellingen van de verbonden partijen zelf, maar ook om het bereiken van de doelstellingen die de gemeente met deelname in de verbonden partij heeft beoogd. Zowel financieel als inhoudelijke prestatieafspraken.

Financieel overzicht

Nr	Cat	Verbonden partij	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen				
			(bedragen x € 1.000)	2023	1 jan	31 dec	1 jan	31 dec	*
Gemeenschappelijke regelingen									
1	A	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	4.617	9.615	8.513	63.229	51.358	**	
		Veilig Thuis	334	350	350	1.705	2.154	**	
2	A	Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	1.018	1.015	863	6.446	5.825	**	
3	A	Park Lingezegen	280	5.418	5.210	268	249	**	
4	A	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR)	4.496	699	685	4.362	4.388	**	
5	B	Samenwerkingsverband Euregio Rijn/Waal	12	1.750	1.747	3.338	2.917	**	
6	B	Recreatieschap Overbetuwe	0	0	0	0	0		
7	B	BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	2.208	0	0	10.608	10.314	**	
8	B	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	410	331	348	1.364	4.928	**	
Vennootschappen en coöperaties									
9	A	Commandiet Westeraam BV	0	21	21	0	0	*	
10	B	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	0	5.062	4.615	143.995	107.459	**	
11	B	Vitens NV	0	600	649	1.388	1.447	**	
Stichtingen en Verenigingen									
12	B	St. Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk (SSGA)	4	0	0	3.619	3.386	**	
Totale bijdrage verbonden partijen			13.379						
Kolom "Bijdrage 2023" bevat de bijdrage die op basis van de begroting 2023 van de verbonden partij is bevoorschot									
* De omvang van het eigen- en vreemd vermogen is gebaseerd op de (concept)jaarrekening 2023 van de verbonden partij									
** De omvang van het eigen- en vreemd vermogen is gebaseerd op de jaarrekening 2022 van de verbonden partij									

Categorie

Alle verbonden partijen vallen in de B-categorie, tenzij:

- Het financiële belang groter is dan € 500.000 én de kans dat dit bedrag niet verhaalbaar is of de gemeente aansprakelijk wordt gesteld groter wordt ingeschat dan klein
- De bestuurlijke zeggenschap door vertegenwoordiging in het bestuur of door het hebben van stemrecht, vrij groot of groot is
- Er een groot politiek-bestuurlijk belang mee gemoeid is

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	
VGGM: Op het gebied van de versterking bedrijfsvoering, algemene gezondheidszorg en JGZ zijn aanvullende middelen noodzakelijk op grond van de voorlopige begroting 2024. In 2024 wordt duidelijk wat nodig is voor de versterking van JGZ en AGZ verdere jaren. Veilig Thuis: Er zijn geen relevante ontwikkelingen te melden (going concern)	
Doelstelling/openbaar belang	Draagt zorg voor de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, preventie, veilig thuis, epidemiologie, hulpverlening op het gebied van de brandweer, geneeskundige hulpverlening bij rampen, ambulancehulpverlening, bevolkingszorg, GGD en de meldkamerfunctie van brandweer en ambulancedienst.
Bestuurlijk belang	AB: - Burgemeester R.P. Hoytink-Roubos (plv. locoburgemeester) - Wethouder C. Teunissen (geen plv.) DB: Burgemeester gemeente Lingewaard (wisselend met gemeente Overbetuwe)
Deelnemende partijen	15 regiogemeenten: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar
Risico's	Groot. De algemene bedrijfsreserve (ABR) wordt gebruikt om exploitatieoverschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken. Aangezien deze partij zelf geen verdere mogelijkheden heeft om nadelige exploitatiesaldi op te vangen komen eventuele hogere tekorten geheel voor rekening van de deelnemende gemeenten.
Programma	Duurzame en gezonde samenleving, Leefbare en bereikbare samenleving, Inclusieve en participatiesamenleving.

2. Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

In 2023 heeft de ODRA haar werkprogramma voor wat betreft de reguliere VTH-taken grotendeels gerealiseerd. De uren voor vergunningverlening bleven wat achter op de geplande uren. De uren voor toezicht en handhaving werden daarentegen wel gehaald. Er is daarnaast in 2023 een bovengemiddelde inzet geleverd op met name juridische advies-uren, klachtenafhandeling, projectcontroles illegale asbestsaneringen en adviesrapportages leefomgeving. Dit is een trend die de laatste jaren valt waar te nemen. Per saldo is uiteindelijk zo'n 92% van het begrote bedrag gerealiseerd.

Doelstelling/openbaar belang	De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.
Bestuurlijk belang	AB: Wethouder A.T.L. van den Dam (plv. D.E.W. Horsthuis-Tangelder)
Deelnemende partijen	Provincie Gelderland en 10 regiogemeenten: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Risico's	Risico is in principe beperkt tot de verstrekte bijdrage. Eventuele bedrijfsrisico's worden gedragen naar rato van inbreng van taken en verantwoordelijkheden zoals beschreven in het bedrijfsplan van ODRA.
Programma	Duurzame en gezonde samenleving

3. Parkorganisatie (Park Lingezege)

Geen relevante ontwikkelingen

Doelstelling/openbaar belang	De realisatie en coördinatie van het beheer Park Lingezege
Bestuurlijk belang	AB: Wethouder W.H. Hol (plv. Wethouder D.E.W. Horsthuis-Tangelder) DB: Wethouder W.H. Hol
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Lingewaard, Nijmegen en Overbetuwe
Risico's	n.v.t.
Programma	Leefbare en bereikbare samenleving

4. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland te Arnhem

Op 26 september 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met een wijzigingsbesluit van de MGR. Met deze wijziging worden de taken van de MGR per 1 januari 2024 uitgebreid met het regiosecretariaat Zorg, het regio advies Jeugd en regionale projecten Jeugd, inclusief de financiële verantwoording van de bij deze taken horende financiële middelen.

Doelstelling/openbaar belang	Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein op het gebied van: - inkoop van dienstverlening dan wel goederen binnen het sociaal domein; - de Leerplichtwet 1969 en de RMC-functie; - de dienstverlening aan werkgevers in relatie tot het plaatsen van de doelgroepen waarvoor zij een re-integratieverantwoordelijkheid hebben; - het formele werkgeverschap voor medewerkers met een arbeidsovereenkomst in het kader van de Wet sociale werkvoorziening.
------------------------------	--

Bestuurlijk belang	AB: Wethouder A.T.L. van den Dam (plv. Wethouder C. B. A. Teunissen).
Deelnemende partijen	De 11 regio- gemeenten: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar (Zevenaar na fusie met Rijnwaarden tot 1 gemeente).
Risico's	Risico beperkt zich tot de betaalde bijdrage. Risico is uittredende gemeenten uit de GR. Frictiekosten worden toegerekend aan de uittredende partij, maar de verdeling t.a.v. overhead zal verhogen.
Programma	Inclusieve en participatiesamenleving, Werkende en lerende samenleving

5. Samenwerkingsverband Euregio Rijn-Waal

Er zijn geen grote wijzigingen voor de verbonden partij Euregio Rijn-Waal geweest in 2023. Dit is zoals werd verwacht.

Doelstelling/openbaar belang	Bevordering van de regionale grensoverschrijdende samenwerking
Bestuurlijk belang	Euregioraad: 1. Burgemeester R.P. Hoytink-Roubos 2. Raadslid: H. van der Heijden 3. Raadslid: G. Maaijen Plaatsvervangers Euregioraad: 1. Wethouder D.E.W. Horsthuis - Tangelder 2. Raadslid: J. Hanekamp-Janssen 3. Raadslid: D. Vennis
Deelnemende partijen	De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, gevestigd in Kleve, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten.
Risico's	Gering
Programma	Algemeen Bestuur

6. Recreatieschap Over-Betuwe

Geen relevante ontwikkelingen	
Doelstelling/openbaar belang	De belangen van de deelnemende gemeenten ten aanzien van openluchtrecreatie en het toerisme, het landschapsschoon en de natuurbescherming, voor zover het de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie betreft, op bovenlokaal niveau.
Bestuurlijk belang	AB: Wethouder D.E.W. Horsthuis- Tangelder (plv. wethouder A.H. Post), wethouder A.H. Post (plv. wethouder D.E.W. Horsthuis-Tangelder)
Deelnemende partijen	Gemeenten Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe.
Risico's	Gering Het Recreatieschap Over-Betuwe is één van de drie aandeelhouders van de B.V. Recreatie-maatschappij Rivierengebied. In het geval deze BV niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, gaat ze (uiteindelijk) zonder verdere verplichtingen van de aandeelhouders failliet.
Programma	Leefbare en bereikbare samenleving

7. Bedrijfsvoeringsorganisatie Vervoersorganisatie Arnhem Nijmegen (BVO-VAN, voorheen DRAN)

De huidige contracten met de vervoerders zijn gestart op 1 augustus 2020 en omvatten een initiële looptijd van vier jaar en drie verlengingsopties van elk twee jaren. De initiële periode loopt af op 31 juli 2024. Medio 2023 is de BVO DRAN met de vervoerders van de percelen voor het vraagafhankelijk vervoer en routevervoer waartoe Overbetuwe behoort overeengekomen om de contracten te verlengen voor de eerste verlengingsperiode van 1 augustus 2024 t/m 31 juli 2026. De gemeenschappelijke regeling dient 1 juli 2024 te voldoen aan de Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 juli 2022 is ingegaan. Hiertoe is in 2023 door de BVO DRAN een wijzigingsbesluit opgesteld. Op 12 december is de raad in gelegenheid gesteld hierop een zienswijze in te dienen, waarmee de eerste stap richting het actualiseren van de regeling is doorlopen.

Doelstelling/openbaar belang	De samenwerking heeft als doel het aanvullend openbaar vervoer het leerlingenvervoer en het gemeentelijk maatwerkvervoer slimmer, efficiënter en klantvriendelijker te organiseren en beter af te stemmen op de mogelijkheden van de inwoners.
Bestuurlijk belang	Bestuur: Wethouder A.H. Post (plv. Wethouder C.B.A. Teunissen)
Deelnemende partijen	18 regiogemeenten: Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar
Risico's	Normaal. De BVO heeft geen eigen vermogen. Tekorten komen voor rekening van de deelnemende gemeenten.
Programma	Inclusieve en participatiesamenleving, Werkende en lerende samenleving

8. Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem Nijmegen (Groene metropoolregio).

Aan de hand van de Regionale agenda is in 2023 gewerkt aan de vijf opgaven: Groene Groeiregio, Verbonden Regio, Productieve Regio, Circulaire regio en Ontspannen regio. Zie voor de behaalde doelstellingen paragraaf 8.1 'Regionale samenwerking'.

Doelstelling/openbaar belang	Onze opgaven bevinden zich vooral op ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme en cultuur). Binnen de regio en richting Den Haag en Brussel profileren we ons als dé Groene Metropoolregio van Nederland en als (inter)nationale circulaire topregio 2050.
Bestuurlijk belang	Lid AB: Burgemeester R.P.Hoytink-Roubos (plv wethouder A.T.L. van den Dam). Groene Groeiregio: wethouder D.E.W. Horsthuis - Tangelder Verbonden Regio: wethouder W.H. Hol Ontspannen Regio: wethouder A.H. Post Circulaire Regio: wethouder A.T.L. van den Dam Productieve Regio: wethouder D.E.W. Horsthuis - Tangelder
Deelnemende partijen	18 regio- gemeenten: Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar
Risico's	Indien bij de jaarrekening een tekort ontstaat, passen de deelnemende gemeenten het tekort bij. De verdeling van het tekort vindt plaats op overeenkomstige wijze als beschreven bij het bepalen van de inwonerbijdrage.
Programma	Algemeen bestuur

Vennootschappen en coöperaties

9a. Commandiet Westeraam B.V. te Elst

De liquidatie van de Commandiet heeft in 2023 nog niet plaatsgevonden. Deze zal in 2024 plaatsvinden.	
Doelstelling/openbaar belang	Als commanditaire vennoot deelnemen in de commanditaire vennootschap GEM Westeraam Elst C.V. Via de Commandiet neemt de gemeente voor 48 % deel in de inbreng van de commanditaire vennoten.
Bestuurlijk belang	Wethouder R. van den Dam vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders Directeur: Peter Breukers De directeur van de Commandiet tekent de jaarstukken van de GEM De ingelegde aandelenkapitalen in de GEM Westeraam Elst CV (€ 217.815) en de GEM Westeraam Beheer BV (€ 10.892) zijn inmiddels aan de gemeente teruggestort .
Deelnemende partijen	Gemeente Overbetuwe
Risico's	Geen risico meer.
Programma	Leefbare en bereikbare samenleving

10. Bank Nederlandse Gemeenten N.V. te Den Haag

Er zijn geen relevante ontwikkelingen aangegeven door de BNG voor de periode tot en met 2023, die aanleiding zouden kunnen geven het aandeelhouderschap in de BNG te heroverwegen.	
Doelstelling/openbaar belang	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden door onder andere het aantrekken en uitzetten van gelden, het op andere wijze verlenen van kredieten, het stellen van garanties, het verzorgen van het betalingsverkeer, het verrichten van valutatransacties, het adviseren en bemiddelen bij de uitgifte van en de handel in effecten, het bewaren, beheren en administreren van effecten en andere vermogensbestanddelen ten behoeve van derden, alsmede het oprichten van en deelnemen in andere ondernemingen en/of rechtspersonen, wier doel in verband staat met of bevorderlijk is voor het hiervoor gestelde.
Bestuurlijk belang	Wethouder A.T.L. van den Dam vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het aandelenbelang van de gemeente in BNG, een stem per aandeel van EUR 2,50 nominaal. Dit is 0,04% van het totaal aantal uitstaande aandelen.
Deelnemende partijen	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en gemeenten.
Risico's	Beperkt. Risico beperkt tot de nominale inleg van € 54.405 (21.762 aandelen)
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Dividend	€ 54.405

11. Vitens N.V. te Zwolle

Geen relevante ontwikkelingen.

Doelstelling/openbaar belang	Het verzorgen van de drinkwatervoorziening
Bestuurlijk belang	Wethouder A.T.L. van den Dam vertegenwoordigt de gemeente als aandeelhouder. Stemrecht tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemende partijen	107 gemeenten en 3 provincies
Risico's	Beperkt. Risico beperkt tot het belang in aandelen (€ 34.717)
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Dividend	€ 0

Stichtingen en verenigingen

13. Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem (SSGA)

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Doelstelling/openbaar belang	Een toegang tot SSGA is nodig om een robuuste en toekomstgerichte ICT-beheerorganisatie te verkrijgen door deze centraal te positioneren. Het beoogd effect is een verhoogde continuïteit van de informatievoorziening en (digitale) dienstverlening en mogelijkheid tot innovatie(ve) producten.
Bestuurlijk belang	Teammanager Informatie en Ondersteuning
Deelnemende partijen	27 deelnemers zoals gemeenten, scholen en andere non-profit organisaties
Risico's	Risico is nihil.
Programma	Reguliere werkzaamheden

Overige verbonden partijen

Geen

VII. Grondbeleid

In deze Paragraaf Grondbeleid 2023 wordt een toelichting gegeven op de financiële stand van zaken van de actieve grondcomplexen in exploitatie per 31 december 2023.

Deze paragraaf is als volgt samengesteld:

1. Verloop boekwaarde
2. Resultaat boekjaar 2023
3. Algemene toelichting
4. Het grondbeleid van de gemeente Overbetuwe
5. Risico's grondexploitatie

1. Verloop boekwaarde

Het verloop van de boekwaarde van de actieve grondcomplexen in exploitatie over 2023 is:

Complex (bedragen x € 1.000)	Vermeerderingen - verminderingen in begrotingsjaar			
	BW 1-1-2023	Kosten	Opbrengsten	BW 31-12-2023
Bedrijvencomplexen				
53 De Merm Elst	225	12	237	0
55 De Merm Oost Elst	3.150	81	0	3.231
74 Spoorallee	752	63	0	815
134 Elst Centraal Oost	380	1.111	63	1.428
<i>subtotaal</i>	<i>4.507</i>	<i>1.267</i>	<i>300</i>	<i>5.474</i>
Woningbouwcomplexen				
71 Elst Centraal West	730	40	0	770
84 Heteren Centrum	2.109	115	0	2.224
<i>subtotaal</i>	<i>2.839</i>	<i>155</i>	<i>0</i>	<i>2.994</i>
Totaal	7.346	1.422	300	8.468

2. Resultaat

Het nadelig resultaat over 2023 van de actieve grondexploitatie bedraagt € 338.000 en is samengesteld uit:

(bedragen afgerond x € 1.000)

- Storting in voorziening verliesgevende complexen:

# Spoorallee	€ 6 N
# Elst Centraal Oost	€ 334 N
# Elst Centraal West	€ 18 N
# Heteren Centrum	€ 20 N

- Vrijval uit voorziening verliesgevende complexen

# De Merm Elst	€ 21 V
# De Merm Oost	€ 18 V
	€ 338 N

3. De te verwachten resultaten van de actieve complexen in exploitatie

Het onderstaande overzicht toont de verschillen ten opzichte van de stand per 1-1-2023 van de te verwachten exploitatiesaldi van de actieve in exploitatie genomen grondcomplexen op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2024 (N = nadelig, V = voordelig).

Complex (bedragen x € 1.000)	GREX 1-1-2023	Eindwaarde per	GREX 1-1-2024	Eindwaarde per	verschillen t.o.v. 2023
<u>Bedrijvencomplexen</u>					
53 De Merm Elst	-258 N	31-12-2023	-237 N	31-12-2023	21 V
55 De Merm Oost Elst	-875 N	31-12-2026	-857 N	31-12-2026	18 V
74 Spoorallee	-235 N	31-12-2023	-241 N	31-12-2025	-6 N
134 Elst Centraal Oost	-498 N	31-12-2024	-832 N	31-12-2027	-334 N
<i>Subtotaal voordeel</i>	<i>0 V</i>		<i>0 V</i>		<i>39 V</i>
<i>Subtotaal nadeel</i>	<i>-1.867 N</i>		<i>-2.167 N</i>		<i>-340 N</i>
Saldo	-1.867 N		-2.167 N		-300 N
<u>Woningbouwcomplexen</u>					
71 Elst Centraal West	-823 N	31-12-2024	-841 N	31-12-2025	-18 N
84 Heteren Centrum	-1.373 N	31-12-2023	-1.393 N	31-12-2024	-20 N
<i>Subtotaal voordeel</i>	<i>0 V</i>		<i>0 V</i>		<i>0 V</i>
<i>Subtotaal nadeel</i>	<i>-2.196 N</i>		<i>-2.234 N</i>		<i>-38 N</i>
Saldo	-2.196 N		-2.234 N		-38 N
Totaal	-4.063 N		-4.214 N		-338 N
Complexen met een voordelig saldo	0 V		0 V		0 V
Complexen met een nadelig saldo	-4.063 N		-4.401 N		-338 N
Totaal voorzieningen	4.063		-4.164		-101 N

Bij het opstellen van de Paragraaf Grondbeleid 2023 is per complex een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken geactualiseerd.

per 31-12-2023 en zijn voor de actieve in exploitatie genomen complexen de grondexploitaties

4. Het grondbeleid van de gemeente Overbetuwe

In februari 2018 is door de raad de Nota "Visie op Grondbeleid 2018" vastgesteld. In deze nota worden de (on-)mogelijkheden, risico's en keuzen inzake het gemeentelijk grondbeleid beschreven en wordt aangegeven hoe dit beleid als sturingsmiddel en instrument bruikbaar is. In juni 2024 wordt de nieuwe nota Grondbeleid aan de raad ter vaststelling aangeboden.

5. Risico's grondexploitatie

De risico's die de gemeente Overbetuwe loopt met de uitvoering van de grondexploitatie zijn:

- *Organisatorische risico's:*
 - Nagekomen kosten bij de in het verleden afgesloten complexen.
 - Het niet (volledig) toekennen van subsidies.
 - Bodemverontreiniging.
 - Archeologie.
 - Onvoldoende ruimte voor de dekking van algemene kosten.
- *Verhaalrisico's:* het niet volledig kunnen verhalen van plankosten bij ontwikkelaars. (bijdrage voor de plankosten, ambtelijke kosten, e.d.).
- *Economische risico's:*
 - Nadelige economische conjunctuur: dit heeft vooral consequenties voor het tempo van gronduitgifte (bij zowel woningbouwgronden als bedrijventerreinen).
 - Toenemende inflatie.

Om deze risico's te kunnen dekken is een weerstandscapaciteit noodzakelijk.

De weerstandscapaciteit is een financiële buffer om tegenvallers op te vangen op een zodanige wijze, dat het voorzieningenniveau ongewijzigd kan worden gehandhaafd.

Weerstandsvermogen geeft aan: de verhouding tussen risico's en weerstandscapaciteit. Door aandacht te besteden aan het weerstandsvermogen voor grondcomplexen en wordt voorkomen dat elke financiële tegenvaller aanleiding zal zijn tot bezuinigingen.

Voor de grondcomplexen in exploitatie is een gewogen risicoanalyse opgesteld. De gewogen risicobedragen per 01-01-2024 van de actieve complexen over de periode 2024-2027 worden benoemd als onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting. Het totale gewogen bedrag bedraagt circa **€ 640.000**.

Risico's * (€ 1.000)	1-1-2024	1-1-2023
Bedrijvencomplexen		
De Merm	€ -	€ -
De Merm Oost	€ 430	€ 410
Spoorallee	€ 40	€ 40
Elst Centraal Oost	€ 90	€ 170
Woningbouwcomplexen		
Elst Zuid	€ -	€ -
Heteren Centrum	€ 20	€ 140
Stationplein West	€ 60	€ 70
Totaal	€ 640	€ 830

Tijdens het boekjaar vindt monitoring plaats van alle gewogen risicoanalyses uit het oogpunt van risicobeheersing en planoptimalisatie.

Naast deze post in de Paragraaf Weerstandsvermogen is er binnen de gemeente Overbetuwe voor gekozen om de risico's van grondcomplexen als volgt te dekken:

Door het in stand houden van een deel van de algemene reserve voor het opvangen van tekorten en het treffen van specifieke voorzieningen voor verliesgevendende complexen.

Voor een nadere toelichting op de projecten wordt verwezen naar het projectenboek 2023 dat separaat aan de raad is aangeboden.

VIII Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Wet open overheid (Woo)

De Wet Open Overheid (Woo) is op 1 mei 2022 inwerking getreden. Het doel van de Woo is een transparante overheid. De Woo bestaat uit twee delen. Enerzijds betreft het de passieve openbaarmaking, anderzijds de actieve openbaarmaking.

Passieve openbaarmaking

Dit betreft het zogenaamde 'Woo-verzoek' als opvolger van het Wob-verzoek. Daarmee kan een inwoner of instelling een verzoek tot openbaarmaking van informatie doen. Een groot deel van de Woo verzoeken werd via de website Overbetuwe.nl ingediend en ook digitaal afgehandeld. In 2023 ontving de gemeente Overbetuwe 38 Woo-verzoeken en informatieverzoeken in het kader van de Woo.

Actieve openbaarmaking

Naast de passieve openbaarmaking kent de Woo ook actieve openbaarmaking, waarbij de gemeente de verplichting heeft om stukken uit vijftien informatiecategorieën uit eigen beweging openbaar te maken. De invoering van de wet door het Rijk is gefaseerd en heeft op dit moment nog geen verplichtend karakter.

Afgelopen jaar is een projectleider aangesteld voor de implementatie en borging van de Woo. Onderdeel hiervan is voorbereiding op actieve openbaarmaking van de vijftien informatiecategorieën. De uitvoering van fase 1 is inmiddels opgestart en gaat om de informatie die relatief eenvoudig openbaar te maken is of zelfs al openbaar gemaakt wordt.

De voorbereiding op verdere openbaarmaking behelst onder meer inzet op de onderdelen verbetering van de informatiehuishouding, een register voor openbaarmaking en software voor anonimiseren:

- Het verbeteren van de informatiehuishouding is gericht op het beheer en gebruik van alle informatie die door de organisatie wordt gemaakt, verwerkt, bewerkt, opgeslagen, gepubliceerd en vernietigd. Als de informatiehuishouding op een goede manier wordt georganiseerd, is informatie op het juiste moment in een werkproces, voor de juiste functionaris en in de juiste vorm beschikbaar. In 2023 is gestart met het in beeld brengen van wat er nodig is om de informatiehuishouding te verbeteren in het kader van actieve openbaarmaking.
- In 2023 werd duidelijk dat er geen alternatieve, landelijke voorziening komt ter vervanging van Platform Open OverheidsInformatie (PLOOI). In plaats daarvan is er een Woo-index opengesteld waarbij overheden via verwijzingen kenbaar moeten maken waar informatie vindbaar is.

Vanwege de herroeping van PLOOI is vooralsnog de plicht tot actieve openbaarmaking opgeschort. Het is nog onduidelijk wanneer deze in zal gaan.

- In 2023 is gestart met de implementatie van software om informatie in documenten die niet openbaar wordt gemaakt gemakkelijk te kunnen anonimiseren. Een deel van de organisatie maakt inmiddels gebruik van deze software.

B. JAARREKENING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de financiële verordening gemeente Overbetuwe 2023, vastgesteld door de raad op 20 februari 2024 en de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. In deze toelichting worden de balansposten nader toegelicht.

1. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Continuïteitsveronderstelling

De Gemeente Overbetuwe streeft ernaar de best mogelijke informatie te verkrijgen om de risico's te beoordelen en passende maatregelen door te voeren om daarop in te spelen. De gemeente blijft dat ook in de toekomst doen. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt dit verder toegelicht.

Een gemeente heeft bij materiele onzekerheden het vangnet om een artikel 12 gemeente te worden en daarmee onder toezicht te staan van de provincie. De gemeente Overbetuwe heeft geen enkele noodzaak om een artikel 12 gemeente te worden. De jaarrekening is derhalve opgesteld uitgaande van een continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

2. Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden annuïteitsgewijs in maximaal 5 jaar afgeschreven. Saldi van agio en disagio en kosten van sluiten van geldleningen worden afgeschreven in een termijn die gelijk is aan de looptijd van de lening.

Met ingang van 2016 schijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat bijdrage in de activa van derden wordt gepresenteerd onder de immateriële vaste activa. Tot en met 2015 werden deze conform de BBV gepresenteerd onder de financiële vast activa.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen vervaardigings- c.q. verkrijgingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo.

Materiële vaste activa met economisch nut

Materiële vaste activa met economisch nut worden annuïteitsgewijs afgeschreven in:

- a. 60 jaar: aanleg van riolen
- b. 45 jaar: aanleg van pomphutten en persleidingen
- c. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen
- d. 25 jaar: renovatie, restauratie woonruimten en bedrijfsgebouwen
- e. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, aanleg van pompinstallaties
- f. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen
- g. 5 jaar: automatiseringsapparatuur en programmatuur die niet vallen onder de samenwerkingsovereenkomst ICT met de gemeente Lingewaard
- h. Afschrijvingstermijn afzonderlijk vast te stellen: unieke projecten niet vallend onder het bovenstaande.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemde worden altijd geactiveerd.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 is het niet meer toegestaan om kapitaaluitgaven met een meerjarig maatschappelijk nut gedaan in de openbare ruimte onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves in één keer ten laste van de exploitatie te brengen. Deze investeringen moeten met ingang van 2017 worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Kapitaaluitgaven in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut (aanleg, groot onderhoud en reconstructie van wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken) worden afgeschreven in 20 jaar.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn de passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.*
- b. bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.*
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie.*
- d. Van derden verkregen middelen (niet zijnde rijk, provincie, EU) die specifiek besteed moeten worden.*

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 12 december 2023 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3 % (zijnde € 4.283.610) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Duurzame en gezonde samenleving	12.010	15.348	-3.338	13.899	17.864	-3.965	13.641	17.825	-4.184
2. Leefbare en bereikbare samenleving	2.803	18.739	-15.936	3.379	22.363	-18.984	3.534	20.604	-17.070
3. Interactie met de samenleving	500	1.050	-550	500	1.150	-650	589	1.140	-551
4. Inclusieve en participatiesamenleving	1.846	36.904	-35.057	3.625	39.768	-36.142	3.898	38.688	-34.790
5. Werkend en lerende samenleving	9.280	24.999	-15.719	11.925	32.455	-20.529	11.928	29.892	-17.963
6. Informatie en kennissamenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Financiën en bedrijfsvoering	1	17.957	-17.956	1	18.496	-18.495	0	17.391	-17.391
8. Algemeen bestuur	0	2.481	-2.481	0	2.517	-2.517	385	2.722	-2.337
Subtotaal programma	26.441	117.479	-91.038	33.330	134.612	-101.282	33.975	128.261	-94.286
Algemene Dekkingsmiddelen	92.076	3.462	88.614	100.012	6.684	93.328	104.414	7.885	96.529
Overhead *	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VPB	0	15	-15	0	-229	229	0	-287	287
Onvoorzien	0	55	-55	0	0	0	0	0	0
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien	92.076	3.532	88.544	100.012	6.455	93.557	104.414	7.599	96.816
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	118.517	121.010	-2.494	133.342	141.066	-7.725	138.389	135.860	2.529
Mutaties reserves per programma:									
1. Duurzame en gezonde samenleving	0	0	0	654	0	654	245	0	245
2. Leefbare en bereikbare samenleving	291	0	291	5.240	90	5.150	4.818	237	4.580
3. Interactie met de samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Inclusieve en participatiesamenleving	48	0	48	3.023	858	2.165	2.206	747	1.459
5. Werkend en lerende samenleving	93	0	93	643	0	643	65	0	65
6. Informatie en kennissamenleving	1.965	111	1.854	0	0	0	0	0	0
7. Financiën en bedrijfsvoering	0	0	0	822	0	822	445	0	445
8. Algemeen bestuur	178	0	178	0	0	0	0	0	0
Algemene Dekkingsmiddelen	119	90	30	4.199	5.737	-1.538	3.614	5.737	-2.122
Subtotaal mutaties reserves	2.694	201	2.494	14.580	6.684	7.895	11.393	6.721	4.672
Gerealiseerd resultaat	121.211	121.211	0	147.921	147.751	171	149.782	142.581	7.202

* Programma 7 bestaat volledig uit de overhead dus zijn de lasten en baten van de overhead niet meer afzonderlijk op deze regel gepresenteerd.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Analyse verschillen per taakveld

In dit onderdeel worden de verschillen tussen begroting na wijziging en de werkelijke baten en lasten per taakveld gepresenteerd. In de financiële verantwoording van de programma's wordt voor de afwijkingen groter dan € 100.000 een korte toelichting gegeven en wordt aangegeven of dit een incidenteel of structurele afwijking betreft.

(bedragen x €1.000)	Begr. na wijz. 2023		Realisatie 2023		Verschil		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
1. Duurzame en gezonde samenleving							
- TV 5.1 Sportbeleid en activering	336	551	373	573	36	-21	15
- TV 5.2 Sportaccommodaties	1.348	3.613	1.491	3.545	144	67	211
- TV 7.1 Volksgezondheid	276	2.196	257	2.077	-19	119	100
- TV 7.2 Riolering	4.083	2.723	3.815	2.498	-268	224	-44
- TV 7.3 Afval	6.865	5.202	7.016	5.172	151	29	180
- TV 7.4 Milieubeheer	909	3.477	598	3.817	-311	-340	-652
- TV 7.5 Begraafplaatsen	82	103	91	143	9	-40	-31
2. Leefbare en bereikbare samenleving							
- TV 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	3.284	37	3.281	37	3	41
- TV 1.2 Openbare orde en veiligheid	126	1.773	95	1.689	-30	85	54
- TV 2.1 Verkeer en vervoer	26	6.627	158	5.974	132	653	785
- TV 2.2 Parkeren	0	198	0	218	0	-20	-20
- TV 2.5 Openbaar vervoer	0	116	53	188	53	-71	-18
- TV 3.1 Economische ontwikkeling	0	503	0	423	0	81	81
- TV 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	115	216	88	439	-27	-223	-251
- TV 3.3 Bedrijfsloket- regelingen	198	230	196	236	-2	-6	-8
- TV 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	187	4.767	194	4.051	7	716	723
- TV 8.1 Ruimtelijke ordening	190	1.222	199	1.385	9	-163	-154
- TV 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	927	893	596	880	-330	12	-318
- TV 8.3 Wonen en bouwen	1.611	2.533	1.918	1.840	307	692	999
3. Interactie met de samenleving							
- TV 0.2 Burgerzaken	500	1.150	589	1.140	89	10	99

(bedragen x €1.000)	Begr. na wijz. 2023		Realisatie 2023		Verschil		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
4. Inclusieve en participatiesamenleving							
- TV 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.766	7.469	2.605	6.738	-161	731	570
- TV 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorziening	40	4.047	381	3.731	341	315	657
- TV 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	70	3.584	53	3.549	-17	35	18
- TV 6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	271	4.428	269	4.442	-3	-14	-17
- TV 6.71b Begeleiding (WMO)	0	3.061	0	3.116	0	-54	-54
- TV 6.71c Dagbesteding (WMO)	0	539	0	608	0	-69	-69
- TV 6.71d Overige maatw.arrangementen (WM	0	33	0	33	0	0	0
- TV 6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	3.438	0	3.367	0	71	71
- TV 6.72b Jeugdhulp behandeling	0	3.845	0	4.341	0	-496	-496
- TV 6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	1.153	0	669	0	484	484
- TV 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overi	0	92	0	92	0	0	0
- TV 6.73a Pleegzorg	0	398	0	402	0	-4	-4
- TV 6.73b Gezinsgericht	0	1.028	7	1.015	7	13	20
- TV 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	1.838	0	2.023	0	-185	-185
- TV 6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder ve	0	3.007	0	2.914	0	93	93
- TV 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbli	0	450	0	381	0	69	69
- TV 6.74c Gesloten plaatsing	0	371	0	313	0	58	58
- TV 6.81a Beschermd wonen (WMO)	478	47	558	48	80	-1	79
- TV 6.81b Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO	0	83	0	80	0	3	3
- TV 6.82a Jeugdbescherming	0	709	24	690	24	19	43
- TV 6.82b Jeugdreclassering	0	148	0	137	0	11	11
5. Werkend en lerende samenleving							
- TV 4.2 Onderwijshuisvesting	9	3.868	0	3.680	-9	188	178
- TV 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	460	3.967	446	3.776	-13	192	178
- TV 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	519	-3	396	-3	123	120
- TV 5.5 Cultureel erfgoed	0	227	18	214	18	13	31
- TV 5.6 Media (bibliotheek en lokale omroep)	71	1.065	75	1.108	4	-43	-40
- TV 6.3 Inkomensregelingen	11.221	16.831	11.074	15.066	-147	1.764	1.617
- TV 6.4 WSW en beschut werk	0	3.944	0	3.705	0	239	239
- TV 6.5 Arbeidsparticipatie	164	2.034	319	1.946	154	88	242
7. Financiën en bedrijfsvoering							
- TV 0.4 Overhead	1	18.496	0	17.391	-1	1.105	1.104
8. Algemeen bestuur							
- TV 0.1 Bestuur	0	2.517	385	2.722	385	-204	180

<i>(bedragen x €1.000)</i>	Begr. na wijz. 2023		Realisatie 2023		Verschil		
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien							
- TV 0.5 Treasury	599	-576	632	-168	34	-408	-374
- TV 0.61 OZB woningen	6.208	382	6.204	356	-5	27	22
- TV 0.62 OZB niet-woningen	3.264	42	3.281	49	17	-7	10
- TV 0.64 Belastingen overig	1.180	762	1.549	1.096	369	-335	35
- TV 0.7 Algemene en overige uitkeringen	86.750	0	86.932	0	182	0	182
- TV 0.8 Overige baten en lasten	2.010	6.074	5.816	6.553	3.806	-479	3.327
- TV 0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	0	-229	0	-287	0	58	58
Totaal baten en lasten	133.342	141.066	138.389	135.860	5.047	5.206	10.254
Toevoeging Res.	0	6.684	0	6.721	0	-37	-37
Onttrekking Res.	14.580	0	11.393	0	-3.186	0	-3.186
Totaal saldo reserves	14.580	6.684	11.393	6.721	-3.186	-37	-3.223
Resultaat	147.921	147.751	149.782	142.581	1.861	5.170	7.031

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de financiële verantwoording van de programma's.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 12 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4.277.421. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de Balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf hebben wij ook beschreven welke actie wij ondernemen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

(bedragen x € 1.000)	Lasten begr.	Lasten werk.	Verschil	Rechtmatig?	Toelichting
1. Duurzame en gezonde samenleving	17.864	17.825	39	n.v.t.	
2. Leefbare en bereikbare samenleving	22.363	20.604	1.759	n.v.t.	
3. Interactie met de samenleving	1.150	1.140	10	n.v.t.	
4. Inclusieve en participatiesamenleving	39.768	38.688	1.079	n.v.t.	
5. Werkend en lerende samenleving	32.455	29.892	2.563	n.v.t.	
6. Informatie en kennissamenleving	0	0	0	n.v.t.	
7. Financiën en bedrijfsvoering	18.496	17.391	1.105	n.v.t.	
8. Algemeen bestuur	2.517	2.722	-204	Ja	De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een hogere dan geraamde bijdrage aan de VNG doordat afgelopen jaren de raming niet is geïndexeerd en door uitkeringen aan gewezen wethouders die niet ten laste van de voorziening zijn geboekt. Hier staat wel een vrijval van de voorziening wethouderspensioenen tegenover.
Algemene Dekkingsmiddelen	6.455	7.599	-1.144	Ja	De begrotingsoverschrijding is nagenoeg geheel te wijten aan niet geraamde uitgaven voor de crisis(nood)opvang van vluchtelingen. Deze uitgaven worden meer dan volledig gedekt door een niet geraamde doeluitkering van het Rijk.
Totaal lasten	141.066	135.860	5.206		
Toevoeging reserves	6.684	6.721	-37	Ja	Deze overschrijding betreft de niet geraamde storting van bijdragen voor het fonds bovenwijks in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. De betreffende bijdragen staan als niet geraamde inkomst binnen het programma 2.
Totaal toevoeging reserves	6.684	6.721	-37		
Resultaat	147.751	142.581	5.170		

Overzicht aanwending onvoorzien

Maand	Nr. wijz.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
		Raming oorspronkelijke begroting 2023	55
Nov.	22	Aframen saldo post onvoorzien voor 2023 in BMR2-2023	-55
		Restant in jaarrekening 2023	0

Overzicht incidentele baten en lasten

	Begroot na wijz. 2023		Werkelijk 2023		Verschil	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1. Duurzame en gezonde samenleving						
Gemaakte kosten door het toepassen van spoedeisende bestuursdwang bij de grote asbestbrand in Heteren.	0		1.186		-1.186	
2. Leefbare en bereikbare samenleving						
Noodzakelijke afboeking plankosten 2023 complex Land van Tap doordat nog geen grondexploitatie is vastgesteld.	0		158		-158	
Aanvullende storting in de voorziening verliesgevende complexen voor het complex Elst Centraal Oost naar aanleiding van de actualisatie van de exploitatieopzetten per 1 januari 2024.	0		334		-334	
3. Interactie met de samenleving						
<i>geen incidentele mutaties</i>						
4. Inclusieve en participatiesamenleving						
<i>geen incidentele mutaties</i>						
5. Werkend en lerende samenleving						
<i>geen incidentele mutaties</i>						
6. Informatie en kennissamenleving						
<i>geen incidentele mutaties</i>						
7. Financiën en bedrijfsvoering						
<i>geen incidentele mutaties</i>						
8. Algemeen bestuur						
- Als gevolg van een hogere rekenrente (3,16% t.o.v. 2,47% in vorige berekening) was sprake van een niet geraamde vrijval van de voorziening wethouderspensioenen.		0		328		328
Algemene dekkingsmiddelen / onvoorzien						
<i>geen incidentele mutaties</i>						
Totaal	0	0	1.678	328	-1.678	328

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

(bedragen x € 1.000)	Saldo 1-1-2023	Bij	Af	Saldo 31-12-2023
BR kap.last. Ambtshuis	823	0	31	792
BR kap.last. Hockeycomplex	779	0	68	710
BR kap.last. Heteren-Centrum	3.626	0	178	3.448
BR kap.last. kunstgras Spero	107	0	24	83
BR kap.last. sporthal HPC	1.207	0	48	1.159
BR kap.last. tijd. huisv.maatr.	65	0	62	3
BR kap.last. P&R garage Elst	377	0	5	371
BR kap.last. huisvesting	721	0	27	695
BR kap.last. Bemmelseweg	485	17	9	493
BR kap.last. spoorkruisingen	2.710	0	50	2.660
BR kap.last. gastvrije Waaldijk	0	464	0	464
BR kap.last. optimalisat. De Pas	0	384	0	384
BR kap.last openb. ruimte Heteren	0	1.185	0	1.185
BR kap.last Molenhoekplein	0	1.250	0	1.250
BR verv. materieel Openb. W.	2.168	90	193	2.065
BR brede scholen	165	0	0	165
Totaal	13.233	3.389	696	15.926

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	DE van der Kamp	PJE Breukers
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	94.604	130.747
Beloningen betaalbaar op termijn	15.121	22.096
Subtotaal	109.725	152.843
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	198.470	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	109.725	152.843
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	DE van der Kamp	PJE Breukers
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	88.479	126.296
Beloningen betaalbaar op termijn	15.255	22.081
Subtotaal	103.734	148.377
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	192.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	103.734	148.377
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Balans

Balans per 31 december (bedragen x € 1.000)	2022		2023	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa:	882		855	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden		882		855
Materiële vaste activa:	154.443		155.242	
- Investerings met een economisch nut		108.889		107.518
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		29.090		29.016
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		16.464		18.708
Financiële vaste activa:	8.411		8.555	
- deelnemingen		209		209
- overige verbonden partijen		89		89
- Overige langlopende Leningen		8.113		8.257
Totaal vaste activa	163.736	163.736	164.652	164.652
Vlottende activa				
Voorraden:	3.283		4.304	
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		3.283		4.304
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:	5.986		3.590	
- vorderingen op openbare lichamen		1.392		135
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		82		2
- Overige vorderingen		4.512		3.454
Liquide middelen:	561		922	
- Kassaldi		7		8
- Banksaldi		554		914
Overlopende activa:	18.173		16.513	
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen		18.173		16.513
Totaal vlottende activa	28.003	28.003	25.329	25.329
Totaal activa	191.739	191.739	189.981	189.981

Balans per 31 december (bedragen x € 1.000)	2022		2023	
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen:	49.986		52.516	
- Algemene reserve		15.809		18.853
- Bestemmingsreserves		23.491		26.461
- Gerealiseerde resultaat		10.686		7.202
Voorzieningen	21.336	21.336	18.759	18.759
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer:	94.769		92.749	
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen		86.015		84.745
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1a fido		8.000		7.500
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		504		254
- waarborgsommen		250		250
Totaal vaste passiva	166.091	166.091	164.024	164.024
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:	9.022		6.127	
- Overige kasgeldleningen		4.000		0
- Banksaldi		1		2
- Overige schulden		5.020		6.125
Overlopende passiva:	16.625		19.830	
- nog te betalen bedragen		10.767		10.570
- Het Rijk		802		5.037
- Overige Nederlandse overheidslichamen		4.561		3.829
- Overige Vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		495		393
Totaal vlottende passiva	25.647	25.647	25.957	25.957
Totaal passiva	191.738	191.738	189.981	189.981
Gewaarborgde geldleningen		134.347		129.266
Garantstellingen hypotheek		13.846		14.285

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de immateriële vaste activa.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Desinveste- ringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2023
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	882	0	0	26	0	0	855
Totaal	882	0	0	26	0	0	855

Materiële vaste activa

De hierna opgenomen overzichten geven het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen in materiële vaste activa.

Investerings met economisch nut:

(bedragen x € 1.000)	Boek- waarde - 31-12-2022	Voorzienin- gen 31-12-2022	Balans- waarde - 31-12-2022	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boek- waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	21.799	378	21.421	2.468	1.382	267	208	-58	22.089
Strategische gronden	267	0	267	157	157	0	0	0	267
Woonruimten	290	0	290	0	0	55	0	0	235
Bedrijfsgebouwen	77.040	0	77.040	1.296	372	2.409	0	0	75.556
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.707	0	1.707	0	0	36	0	0	1.671
Vervoermiddelen	2.852	0	2.852	246	0	246	14	0	2.837
Machines, apparaten en installaties	589	0	589	3	0	46	0	0	546
Overige materiële vast activa	4.722	0	4.722	109	0	515	0	0	4.317
Totaal	109.267	378	108.889	4.279	1.911	3.575	222	-58	107.518

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

(bedragen x € 1.000)	Boek- waarde - 31-12-2022	Voorzienin- gen 31-12-2022	Balans- waarde - 31-12-2022	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boek- waarde 31-12-2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.090	0	29.090	314	0	388	0	0	29.016
Totaal	29.090	0	29.090	314	0	388	0	0	29.016

Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut:

(bedragen x € 1.000)	Boek- waarde - 31-12-2022	Voorzienin- gen 31-12-2022	Balans- waarde - 31-12-2022	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boek- waarde 31-12-2023
<u>Maatschappelijk nut voor 2017:</u>									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.324	0	5.324	658	73	123	0	0	5.785
<u>Maatschappelijk nut vanaf 2017:</u>									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.140	0	11.140	2.113	206	206	-82	0	12.923
Totaal	16.464	0	16.464	2.770	279	329	-82	0	18.708

Financiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen/ Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	209	0	0	0	0	209
- overige verbonden partijen	89	0	0	0	0	89
Overige langlopende leningen	8.113	217	0	73	0	8.257
Totaal	8.411	217	0	73	0	8.555

Voorraden

Voor het totaal van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2023
Bouwgronden in exploitatie	7.346	1.423	300	0	8.469	4.164	4.304

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)
Bouwgronden in exploitatie	8.469	1.772	6.263	3.978

Bij actualisatie van de grondcomplexen zijn de volgende parameters als uitgangspunt gehanteerd:

- Prijs peil 01-01-2022
- Rente 1,01%
- Index opbrengsten 0,0%

Ondanks de prijsstijgingen op de woningmarkt en het volgen daarvan voor de bedrijventerreinenmarkt is voorsnog geen opbrengstenstijging opgenomen door de toenemende bouwkosten en kwaliteitseisen aan de realisatie van vastgoed. Bovendien is bij de meeste projecten sprake van al gesloten overeenkomsten met een afgesproken grondprijs.

- Index kosten 3,0%

Dit percentage is op basis van (licht) marktherstel en het meerjarig gemiddelde GWW-index, als uitgangspunt gehanteerd.

Uitzettingen rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

In onderstaande tabellen vindt u een specificatie van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en daarnaast een overzicht van het bedrag dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden in het kader van het drempelbedrag volgende uit de Wet FIDO.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar 2023			
(1)	Drempelbedrag	2.420.200			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	468	686	825	776
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.952	1.734	1.595	1.644
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2023			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	121.010	121.010	121.010	121.010
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	121.010	121.010	121.010	121.010
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	2.420.200	2.420.200	2.420.200	2.420.200

(bedragen x € 1.000)	Balanswaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	1.392	135	0	135
Rekening-courantverhouding met het Rijk	82	2	0	2
Overige vorderingen	4.512	4.716	1.262	3.454
Totaal	5.986	4.853	1.262	3.590

(bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	0	1	1	1
Drempelbedrag	1	1	1	1
Ruimte onder drempelbedrag	2	2	2	2
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Voorziening dubieuze debiteuren	99	62
Voorziening dubieuze debiteuren belastingen	68	62
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	1.279	1.138
Totaal	1.446	1.262

Overlopende activa

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Geen specifieke uitkeringen EU/Rijk/Provincie				
Totaal				

Eigen vermogen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de reserves gedurende 2023 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
10001 Algemene Reserve	15.809	10.686	0	7.642	0	18.853
Totaal algemene reserve	15.809	10.686	0	7.642	0	18.853

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Toevoeginge n	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
12106 BR Bovenwijkse voorz.	3.397	0	131	569	0	2.958
12115 BR Verv.materiaal OR/Brandweer	2.168	0	90	193	0	2.065
12135 BR Woningbouwbudget Stadsregio Arnh/Nijm	190	0	0	0	0	190
12139 BR Afslag 38 Elst/Oosterhout	2.464	0	0	70	0	2.394
12141 BR Spoorzone	70	0	0	70	0	0
12145 BR Tekorten Sociaal Domein	1.965	0	0	1.965	0	0
12146 BR Brede Scholen	165	0	0	0	0	165
12147 BR Aankoopregeling Knoop 38	930	0	0	0	0	930
12148 BR Corona	465	0	0	365	0	100
12149 BR Duurzaamheid	322	0	80	0	0	402
12150 BR Opbouw lok. Infrastr. Beschermd wonen	456	0	1.225	16	0	1.665
12151 BR Faciliteiten opvang	0	0	1.896	0	0	1.896
Totaal bestemmingsreserves algemeen	12.591	0	3.421	3.248	0	12.765
12206 BR Kap.I.Ambtshuis	823	0	0	0	31	792
12208 BR Kap.I. Hockeycomplex	779	0	0	0	68	710
12209 BR Kapitaallasten Heteren Centrum	3.626	0	0	0	178	3.448
12210 BR Kap.lasten Kunstgrasvelden Spero	107	0	0	0	24	83
12211 BR Kap.lasten sporthal HPC Zetten	1.207	0	0	0	48	1.159
12212 BR Kap.Ist.tijdelijke huisvestingsmaatr.	65	0	0	0	62	3
12213 BR kapitaallasten P&R garage	377	0	0	0	5	371
12214 BR Kapitaallasten Huisvesti	721	0	0	0	27	695
12215 BR Kapitaallasten Bemmelsew	485	0	17	0	9	493
12216 BR Kapitaallasten spoorkrui	2.710	0	0	0	50	2.660
12217 BR Kapitaallasten Gastvrije	0	0	464	0	0	464
12218 BR Kapitaallasten optimalis	0	0	384	0	0	384
12219 BR Kapitaallasten openb. ru	0	0	1.185	0	0	1.185
12220 BR Kapitaallasten Molenhoek	0	0	1.250	0	0	1.250
Totaal bestemmingsreserves t.b.v. kapitaallasten	10.900	0	3.300	0	503	13.697
Totaal bestemmingsreserves	23.491	0	6.721	3.248	503	26.461

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Toevoeginge n	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
13000 Saldo jaarrekening	10.686	-10.686	7.202	0	0	7.202
Resultaat na bestemming	10.686	-10.686	7.202	0	0	7.202
Totaal	49.986	0	13.922	10.890	503	52.516

AR	Onttrekking	Toelichting
10001	€ 10.686.000	Dit betreft de bestemming van het rekeningresultaat 2022.
Totaal AR	€ 10.686.000	

BR	Storting	Toelichting
12106	€ 130.635	Dit betreffen de bijdragen van projectontwikkelaars aan het fonds bovenwijks in 2023.
12115	€ 89.653	Dit betreft de jaarlijkse storting op basis van het geactualiseerde vervangingsschema dat in 2019 is vastgesteld door de raad.
12149	€ 80.000	Dit betreft de storting in de BR Duurzaamheid op basis van de resultaatbestemming van de jaarrekening 2022.
12150	€ 1.225.000	Dit betreft de storting in de BR Opbouw lokale infrastructuur beschermd wonen op basis van de resultaatbestemming van de jaarrekening 2022.
12151	€ 1.896.000	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Faciliteiten opvang op basis van de resultaatbestemming van de jaarrekening 2022.
12215	€ 17.000	Dit betreft de storting van de verkoopopbrengst van vervangen materieel Openbare Werken. Storting had moeten in BR 12115 i.p.v. in BR 12215. Dat zal in boekjaar 2024 worden gecorrigeerd.
12217	€ 463.500	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Kapitaallasten Gastvrije Waaldijk op basis van de 13e begrotingswijziging 2024.
12218	€ 384.000	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Kapitaallasten optimalisatie De Pas op basis van de 14e begrotingswijziging 2024.
12219	€ 1.185.000	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Kapitaallasten openbare ruimte Heteren op basis van de 16e begrotingswijziging 2024.
12220	€ 1.250.000	Dit betreft de storting in de nieuwe BR Kapitaallasten Molenhoekplein op basis van de 20e begrotingswijziging 2024.
Totaal BR	€ 6.720.788	

AR	Onttrekking	Toelichting
10001	€ 7.642.360	Dit betreft een groot aantal mutaties. Zie de bijlage voor een specificatie.
Totaal AR	€ 7.642.360	

BR	Onttrekking	Toelichting
12106	€ 569.400	Dit betreft een onttrekking van € 185.400 voor de vorming van de nieuwe BR Kapitaallasten Gastvrije Waaldijk (conform 13e begr.wijz. 2023) en een onttrekking van € 384.000 voor de vorming van de nieuwe BR Kapitaallasten optimalisatie De Pas (conform 14e begr.wijz. 2023).
12115	€ 193.282	Dit betreft de onttrekking als dekking van de kapitaallasten 2023 van de investeringen van voorgaande jaren.
12139	€ 69.874	Jaarlijks wordt het saldo per 31 december van het bovenwijken complex B016 Afslag 38 verrekend met deze BR. Omdat er in 2023 meer uitgaven dan inkomsten waren, is over 2023 sprake van een negatief saldo van € 69.874. Dit bedrag is onttrokken aan deze BR.
12141	€ 69.527	Dit betreft kosten voor de afwikkeling van het project Spoorzone in 2023.
12145	€ 1.965.000	Dit betreft de onttrekking van het verwachte nadeel 2023 van het Sociaal Domein.
12148	€ 364.776	Dit betreft de onttrekking van de coronagerelateerde uitgaven 2023
12150	€ 16.272	De betreft de onttrekking voor de uitgaven 2023 inzake beschermd wonen.
12206	€ 30.628	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12208	€ 68.381	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12209	€ 178.441	Dit betreft de dekking van het gedeelte van de kapitaallast van het maatschappelijk vastgoed waarover lineair wordt afgeschreven. De onttrekking is conform de (primaire) begroting 2023.
12210	€ 24.405	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12211	€ 47.912	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12212	€ 61.900	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12213	€ 5.484	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12214	€ 26.630	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12215	€ 8.937	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
12216	€ 49.937	De betreft de dekking van de kapitaallasten van 2023.
Totaal BR	€ 3.750.786	

Voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen gedurende 2023 weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging n	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
21005 VZ Wethouderspensioren	6.132	0	328	263	5.541
21006 VZ Planschades	8	35	0	55	-11
21036 VZ Nabestaandenpensioen	289	0	11	20	258
21045 VZ Wachtgelden voormalige w	86	0	0	34	51
21048 VZ De Woongaarden	1.034	407	0	0	1.442
23002 VZ Afgesloten complexen	224	56	164	0	115
Voorzieningen risico's	7.773	498	504	372	7.396
22025 VZ. Groot onderh. gem.accommodaties	3.404	377	0	583	3.198
22027 VZ Groot onderhoud Brede Sc	946	141	0	140	947
Voorzieningen voor egalisatie	4.350	518	0	723	4.145
22026 VZ Riolering	9.213	0	1.995	0	7.218
Voorzieningen voor bekleemde middelen	9.213	0	1.995	0	7.218
Totaal	21.336	1.016	2.499	1.095	18.759

Vaste schulden

De rentelast voor 2023 van de vaste schulden bedraagt € 1.346.219 (2022: € 1.257.504).

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2023
<u>Europese overheidslichamen:</u>				
Geen				
<u>Rijk:</u>				
Rijksweg Noord	53	0	53	0
Rijksbijdrage RWS A50	17	0	0	17
Rijksbijdrage verkeersmaatregelen	223	0	0	223
TOZO regeling	0	0	6	-6
Suvis	508	0	252	256
Spuk COVID-19 genel.	321	389	321	389
Spuk Tijdelijke onde	58	90	0	148
Spuk energiearmoede	818	328	345	802
Spuk kindertoelagaf	67	3	22	48
Spuk uitkoop hoogspa	268	0	0	268
C105 SISA Startbouwi	0	263	0	263
SISA H30 Brede SPUK	0	164	0	164
SISA D22 Onth Peuter	0	45	1	44
SPUK-verkeersmaatreg	0	242	0	242
SISA H32 SPUK MEOZ	0	289	0	289
SISA C97 SPUK Huisve	0	13	12	2
Spuk CDOKE duurzaamh	0	406	0	406
SPUK C94 verduurzaming slecht geïsoleerde won.	0	856	0	856
SPUK C209 huisvesting aandachtsgroepen	0	51	0	51
SPUK G10 Wet inburgering 2021	0	751	347	404
SPUK H4 Stimulering sport	0	117	0	117
SPUK G13 Onderwijsroute	0	78	24	54
Totaal rijk	2.335	4.086	1.384	5.037

(bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2023
<u>Overige nederlandse overheidslichamen:</u>				
A325 fietsviaduct	1.288	0	0	1.288
Bijdrage Provincie Stationsomgeving	399	0	0	399
Bijdrage Provincie Carpoolplaats	40	0	40	0
Bijdrage Provincie RTG	408	903	0	1.311
Spuk Sportakkoord	57	0	57	0
Spuk Preventieakk.	18	0	18	0
Prov bijdr dorpdeal Slijk-Ewijk	30	0	30	0
Prov bijdr dorpdeal Heteren	234	0	231	3
Prov bijdr Winterfon	228	0	228	0
Provinciale subsidie Energie	20	0	0	20
Subsidie project veer Heteren	34	0	0	34
Bijdrage ontwikkeling Noordoever	122	23	0	145
Bijdrage mobiliteitsmanagement	0	0	0	0
Bijdrage Nederrijn pad	0	0	0	0
Bijdrage Randwijkse Waarden	75	0	2	73
Bijdragen fietsverb. Wester-Lingestr.	60	0	0	60
Bijdrage Provincie Fietspad	17	0	0	17
Prov. subs. fietsstr	0	40	0	40
Prov. Subs. revitali	0	400	0	400
Prov. groene icoonprojecten	0	40	0	40
Totaal provincie	3.029	1.406	605	3.829
Totaal	5.364	5.492	1.989	8.866

Waarborgen en garanties

Waarborgen

Aard/omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
WSW achtervang	0	100%	50.264	51.265
WEW achtervang	77.500	100%	83.500	77.500
SWS achtervang	418	100%	259	232
Overige garanties en borgstellingen	350		324	270
Totaal	78.268		134.347	129.266

Garanties

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Gemeente garantie	27.380	13.846	14.285
Totaal	27.380	13.846	14.285

Er zijn in het begrotingsjaar geen betalingen gedaan inzake de borg- en garantstelling. Voor een risico-inschatting van de gewaarborgde leningen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

- De gemeente Overbetuwe heeft meerjarige contracten en overeenkomsten zoals voor energie, onderhoud en huur afgesloten.

- Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en de inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, maar door het CAK. Door privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de gemeente Overbetuwe ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Over het boekjaar 2023 is van het CAK een Third Party Mededeling ontvangen. Dit houdt in dat de beheersingsmaatregelen binnen het uitvoeringsproces van de eigen bijdragen WMO van het CAK voldoen aan de daaraan te stellen eisen om de juistheid en volledigheid van de berekende en opgelegde eigen bijdragen aan de aanvragers te waarborgen. Doordat bij het onderzoek voor het geven van deze mededeling de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de gegevens van de Belastingdienst, Gemeentelijke basisadministratie, de gemeente Overbetuwe en de zorgaanbieders echter niet betrokken is, is de Third Party Mededeling niet voldoende om hierop volledig te kunnen steunen ten behoeve van de volledigheid van de eigen bijdragen in de jaarrekening 2023. Hierdoor heeft de gemeente Overbetuwe onvoldoende zekerheid omtrent de volledigheid van de eigen bijdragen WMO van € 268.635 in haar jaarrekening 2023 (2022: € 257.116). Wel kan middels de mededeling zekerheid worden verkregen dat het totaalbedrag aan vastgestelde eigen bijdragen gelijk is aan de door het CAK geïnde en doorbetaalde eigen bijdragen aan de gemeente. Hiermee beschikt door de gemeente Overbetuwe in voldoende mate over de zekerheid dat de eigen bijdragen in de jaarrekening 2023 juist zijn verantwoord. Eventuele mogelijke niet verantwoorde eigen bijdragen worden ingeschat als niet significant c.q. materieel.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

C. BIJLAGEN

I. Lijst met gebruikte afkortingen

AR	Algemene Reserve
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BR	Bestemmings Reserve
CAK	Centraal advieskantoor bijzondere ziektekosten
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GREX	Grondexploitatie
GMR	Groene Metropool Regio
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
IGS	Intergemeentelijk Subsidiebureau
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
I/S	Incidenteel/structureel
MFC	Multifunctioneel Centrum
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke regeling
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
ODRA	Omgevingsdienst Regio Arnhem
RTG	Railterminal Gelderland
P&C	Planning en Control
RKC	Rekenkamercommissie
RWS	Rijkswaterstaat
SiSa	Single information, Single audit
SPUK	Specifieke Uitkering
SWS	Stichting Waarborgfonds Sport
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten

TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers
VZ	Voorziening
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WGR	Wet Gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw

II. Specificatie onttrekkingen Algemene Reserve

Specificatie onttrekkingen uit Algemene Reserve 2023

Op basis van begrotings- en administratieve wijzigingen boekjaar 2023

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Nr nwe BR Faciliteiten opvang 12151	€ 1.896.000	17-2023	
Naar nwe BR Kapitaallasten Molenhoekplein 12220	€ 1.250.000	20-2023	
Nwe BR Kap.lasten openbare ruimte Heteren 12219	€ 1.185.000	16-2023	
Nr BR 12.150 Opbouw lokale infrastructuur beschermd wonen	€ 478.000	17-2023	
Ophogen storting in VZ De Woongaard (VZ21048)	€ 407.435	8-2023	
naar nwe BR Kapitaallasten Gastvrije Waaldijk (12.217)	€ 278.100	13-2023	
Nr BR Duurzaamheid (12.149)	€ 80.000	17-2023	
Verkeersmaatregelen Scholenroute W'aam - Mozartstraat	€ 60.000		52-2023
Realisatie Routenetwerk	€ 58.185		57-2023
Netcongestie Overbetuwe	€ 30.000		56-2023
Begrotingsscan 2024	€ 17.250		59-2023
Invasieve plantensoorten (PNL-post 3b)	€ 15.000	prim.begr.	
Verruimen Energiestoelag	€ 4.222	1-2023	
Subtotaal	€ 5.759.192		

Op basis van restantkredieten voorgaande jaren

Reden onttrekking	Onttrekking	Begr.wijz.	Adm.wijz.
Restant claims algemene reserve 2022:			
Onderbesteding P-budget 2021 - Bestemd voor procesoptimalisatie	€ 225.000		54-2023
PNL-post 68a-2020 invoeringsbudget Omgevingswet	€ 147.186		54-2023
PNL-post 75a5 Effecten organisatieontwikk. 2021	€ 141.919		54-2023
PNL-post 75a5 Effecten organisatieontwikk. 2020	€ 122.906		54-2023
Speeltuinen en speelweide 2021	€ 65.000		54-2023
DU Koplopersproject onafhankelijke cliëntondersteuning	€ 60.000		54-2023
Algemene uitkering - Inburgering sept.circ. 2022	€ 53.200		54-2023
Restant claim 2018 lichtplan	€ 50.000		54-2023
Algemene uitkering - POK-middelen dec.circ. 2021	€ 47.020		54-2023
Uitvoering wet Open Overheid (2022-047901)	€ 42.312		54-2023
PNL-post 05-2019 mobiliteit op maat	€ 24.313		54-2023
Project woonadviseur (2e bestuursrapportage 2022)	€ 15.473		54-2023
Verkeersplan Oosterhout 2022	€ 15.086		54-2023
PNL-post 28-2019 verder uitrollen vitale sportparken	€ 14.087		54-2023
21bw000265 Proces woonwagenstandplaatsen	€ 11.134		54-2023
PNL-post 48b Herdenking WOII eenmalig 2020	€ 10.414		54-2023
Speelonderzoek 18+	€ 10.000		54-2023
Extra kosten plaatsen blaashal HCOB 61-2022	€ 9.285		54-2023
Algemene uitkering - Klimaatakkoord meicirc. 2022	€ 9.000		54-2023
Adm.wijz. 59-2019 proj. toekomstvisie brede scholen	€ 7.470		54-2023
Railterminal Gelderland Spoor 38 (1e bestuursrapportage 2021)	€ 6.874		54-2023
PNL-post 40b Erfgoed eenmalig 2021	€ 5.850		54-2023
PNL-post 7a-2019 ontwikkelingsvisie De Linge	€ 6.842		54-2023
PNL-post 31-2019 uitwerking visie pijlers vastgoed	€ 2.938		54-2023
2021-013947 Park Tergouw	€ 2.600		54-2023
PNL-post 7b-2020 projectleider ontsluiting De Pas	€ 1.600		54-2023
Amendement A5 Kruisakkers 2022	€ 1.509		54-2023
Restant P-budget 2020 tbv thuiswerkfaciliteiten	€ 1.357		54-2023
PNL-post 2-2021 Studie verkeersafwikkeling	€ 295		54-2023
Subtotaal	€ 1.110.668		
Overhevelingen Jrk 2022 december circulaire 2022			
AU - Erfgoed Deal dec.circ. 2022	€ 575.000	9-2023	
AU - Compensatie corona continuïteit van zorg dec.circ. 2022	€ 51.000	9-2023	
AU - Bijzondere bijstand dec.circ. 2022	€ 50.000	9-2023	
AU - Meerkosten Oekraïne sociaal domein dec.circ. 2022	€ 33.000	9-2023	
AU - Meerkosten Oekraïne sociaal domein dec.circ. 2022	€ 26.000	9-2023	
Subtotaal	€ 735.000		
Overhevelingen Jrk 2022			
Amendement A-11 Klimaatadaptatie 2022	€ 37.500	9-2023	
Subtotaal	€ 37.500		
TOTAAL	€ 7.642.360		

III. Voortgang onderzoeken Rekenkamercommissie (RKC)

Onderwerp	Advies RKC	Raadsbesluit	Follow up (maart 2024)
Lokaal verkeers(veiligheids)beleid van Overbetuwe: 'Veilig op (de) weg'	1. Actualiseer uw beleidskaders tijdiger, leg zo nodig een beleidskalender aan waarin eenvoudig de te actualiseren documenten zijn terug te vinden; 2. Geef (meer) aandacht aan de niet-fysieke aspecten van verkeersveiligheid en richt u daarbij op de (in ons onderzoek aangegeven) kwetsbare groepen. Heb aandacht voor het aspect verkeersgedrag. Onderzoek de opvallende, ongelijke spreiding van ongevallen over de week; 3. Actualiseer uw handhavingsbeleid. Overweeg verkeershandhaving nadrukkelijker in uw handhavingsbeleid op te nemen; 4. Concretiseer uw aanpak met betrekking tot verkeersveiligheid, bijvoorbeeld in de vorm van het eerder door het college aangekondigde verkeersveiligheidsplan; 5. Waak ervoor dat tijdens de realisatie van verkeersprojecten het beoogde effect op de verkeersveiligheid niet wordt gehaald als gevolg van (goedbedoelde) aanpassingen tijdens de projectuitvoering; 6. Concentreer de beleidsmonitoring tot een (veel) bescheidener aantal documenten, zoals de jaarstukken en de bestuurlijke (P&C-)rapportages en/of zie toe op de naleving van gemaakte afspraken met betrekking tot monitoring, dus niet alleen ten aanzien van de voortgang van (individuele) projecten, maar ook ten aanzien van de realisatie van de vastgestelde beleidsdoelen.	18 april '23	De aanbevelingen worden meegenomen bij het op te stellen integrale gemeentelijk mobiliteitsbeleid, het zgn. Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe. Het thema verkeersveiligheid maakt hier onderdeel van uit. Het plan wordt in 2024 opgesteld. De overige aanbevelingen worden meegenomen in de werkprocessen van projecten.
'Perspectief rond Burgerparticipatie'	<i>Proces is stopgezet door de Rekenkamer(commissie) vanwege wettelijke beperkingen in het kunnen aanleveren van persoonsgegevens voor het houden van een steekproef onder de inwoners.</i>	n.v.t.	n.v.t.
Nazorgonderzoek 2018-2022	1. Let in de afstemming tussen college, organisatie en rekenkamer op de mogelijkheden om 'werk met werk' te maken, waarbij uitkomsten van rekenkameronderzoek relatief eenvoudig kunnen worden meegenomen in de beleidsvoorbereiding en -uitvoering.	21 november '23	De aanbeveling is gedeeld met de team- en domeinmanagers met het verzoek om eventuele suggesties voor onderwerpen door te geven.
DoeMee-onderzoek 2023 'Klachtafhandeling'	Er is een rekenkamerbrief uitgebracht.	n.v.t.	n.v.t.
Onderzoek 'Sturen op projecten'	De rapportage is vastgesteld in de raadsvergadering van 16 april 2024.	n.v.t.	n.v.t.

IV. Overzicht SISA

SISA: bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024										
Verstrekkerscode	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JanV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Gemeenten		Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Aard controle R Indicator: A1601	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A1601 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A1601 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Indicator
					€ 4.043.594	Aard controle R Indicator: A1602	Aard controle n.v.t. Indicator: A1603	Aard controle R Indicator: A1604	Aard controle R Indicator: A1605	
					Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) versprekningen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waarvan in een maand een versprekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	€ 0	
					€ 93	Aard controle R Indicator: A1607	Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Aard controle n.v.t. Indicator: A1609	Aard controle n.v.t. Indicator: A1610	
						€ 142.800	Aard controle R Indicator: A1608	€ 4.844.292	€ 8.092.007	
									€ 248.943	Aard controle R Indicator: A1606

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgevoerde plannen van aanpak in (jaar T)	Aard controle D2 Indicator: B2/03	1	2	Cumulatief aantal uitgevoerde plannen van aanpak (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
										</			

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
		1	SUV/IS 21-00873103	€ 12.282	€ 12.282	Ja	Nee, zie brief d.d. 10 maart 2022. Einddatum project is uitgesteld naar 31-12-2023	Nee
		2	SUV/IS21-2-02257650	€ 0	€ 0	Nee	Nee, zie brief 5-8-2022. Einddatum project is gewijzigd naar 31-08-2024.	Nee
		3	SUV/IS21-00802199	€ 221.300	€ 221.300	Ja	Nee, zie brief d.d. 18 maart 2021. activiteiten dienen uitgevoerd te worden in periode 1-12-2021 en 1-12-2023	Ja
		4	SUV/IS21-00802386	€ 235.560	€ 235.560	Ja	Nee, zie brief d.d. 18 maart 2021. activiteiten dienen uitgevoerd te worden in periode 1-12-2021 en 1-12-2023	Ja
		5	SUV/IS21-00867664	€ 0	€ 0	Nee	Nee, zie brief d.d. 9 mei 2023. Einddatum project is uitgesteld naar 25-02-2025.	Nee
		Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 06 nee is ingevuld)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09				
		1	SUV/IS 21-00873103	n.v.t.				
		2	SUV/IS21-2-02257650	n.v.t.				
		3	SUV/IS21-00802199	Ja				
		4	SUV/IS21-00802386	Ja				
		5	SUV/IS21-00867664	n.v.t.				
BZK	C55	Aanpak energiegearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
		Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03		Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
		559	Het aantal huishoudens dat ondersteuning —bijvoorbeeld via advies aan huis— heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten		€ 130.500	€ 130.500
		994	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/08			
		4.551	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	€ 0	€ 0	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe vermindering energieverbruik/energie-rekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12		Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			6.580	0	0	0	5.034	0

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02					
			€ 236	Nee					
			Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Co-financiering per pijler (jaar T)		
	C75B	Regiodeals 3 ^e tranche	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02	Een pijler per regel	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/03	Aard controle R Indicator: C75B/04	Aard controle R Indicator: C75B/05	
		SiSa tussen medeoverheden	1.050026 Regio Rivierland	20.0001.731	Delta	€ 631	€ 1.434		
			2						
			100						
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01. In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve co-financiering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06	Aard controle R Indicator: C75B/07	Aard controle R Indicator: C75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/09			
			1.050026 Regio Rivierland	€ 19.324	€ 43.918				
			2						
			100						
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10	Aard controle R Indicator: C75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/12				
			€ 0	€ 4.038	Ja				
			Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen		
	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05		
			€ 46.921	€ 0	3	72	397		

BZK	C94	Regeling houdende regels verstreking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: C94/02 € 8.900	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03 0	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegerekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...], en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van de laatste bedoelde woningen
			1 LA/23-03591241		€ 8.900			Aard controle R Indicator: C94/04 0	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06 € 0
			2							
			100							
				Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan de energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			1	Aard controle R Indicator: C94/07 € 8.900	Aard controle R Indicator: C94/08 € 0	Aard controle R Indicator: C94/09 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10			
			2							
			100							
BZK	C97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikkingnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Aard controle R Indicator: C97/02 € 8.506 € 2.999	Aard controle n.v.t. Indicator: C97/03 Ja Ja	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest	
			1 HGGV23-03619390		€ 8.506	Aard controle n.v.t. Indicator: C97/04		Aard controle n.v.t. Indicator: C97/05	Aard controle D2 Indicator: C97/06 409824367	
			2 HGGV23-03619772		€ 2.999				694246177	
			10							
				Eindverantwoording (Ja/Nee)						
				Aard controle n.v.t. Indicator: C97/08 Ja Ja						
			1 HGGV23-03619390							
			2 HGGV23-03619772							
			10							

BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Aard controle R Indicator: C209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06
			1 RHA2023-03509854	Platenmakersstraat Elst	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 RHA2023-03517205	Kerkstraat Randwijk	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			10					
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R Indicator: C209/10		
			1 Platenmakersstraat Elst	0	Ja	Ja		
			2 Kerkstraat Randwijk	0	Ja	Ja		
			10					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2025 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 491.443	€ 15.815	€ 15.730	€ 17.760	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (tassen) uit de specifieke uitkering	Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1					
			2					
			100					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3.1d 2, a t/m e samen opgeteld	Aard controle R Indicator: D14/01	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Aard controle R Indicator: D14/02	€ 0	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Aard controle R Indicator: D14/03	€ 77.298	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			€ 115.986	Aard controle R Indicator: D14/01	€ 0	Aard controle R Indicator: D14/02	€ 0	Aard controle R Indicator: D14/03	€ 0	€ 321.080	Aard controle R Indicator: D14/05	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle R Indicator: D14/06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs					
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Aard controle R Indicator: D19/01	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (in jaar T)	Aard controle R Indicator: D19/02	€ 32.301	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle R Indicator: D19/03	Ja		
			€ 0	Aard controle R Indicator: D19/01	€ 0	Aard controle R Indicator: D19/02	€ 32.301	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle R Indicator: D19/03	Ja		
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: D22/01	Cumulatieve besteding (in jaar T)	Aard controle R Indicator: D22/02	€ 1.000	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle R Indicator: D22/03	Ja		
			€ 1.000	Aard controle R Indicator: D22/01	€ 1.000	Aard controle R Indicator: D22/02	€ 1.000	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle R Indicator: D22/03	Ja		

IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)		Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E20/01	€ 97, 100	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuk, meters)	Nee	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05		Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06		Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07		
			1 101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden	Nee	0		project is uitgesteld.		
			2 102 Saneren paaljes en verticale elementen op of naast fietspaden	Ja	0		wel uitgevoerd echter niet gespecificeerd bijgehouden, derhalve worden deze kosten niet opgegeven		
			3 206 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsonsluitingsweg / ertoeegangsweg	Nee	0		Project wordt in 2023-2024 uitgevoerd		
			4 208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW	Ja	1				
			5 209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechstanden	Ja	1		de optie drempel ontbreekt in de lijst.		
			6 109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechstanden	Ja	2		de optie drempel ontbreekt in de lijst.		
			7 208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW	Nee	0				
			8 221 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur zone	Nee	0				
			9 107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/brondrietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg	Nee	0				

lenW	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is) Alspraak	Aard controle R Indicator: E26/01	Aantal afgeronde projecten (jaar T) Realisatie	Aard controle R Indicator: E26/02	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: E26/03	
		Gemeenten	1.1	0	0	Nee			
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	2	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten		Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08			
			1 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/brontfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen) aantal in Meters	Nee	0	nog niet gestart			
			2 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h aantal in Stuks	Nee	0	nog niet gestart			
			3 349 Aanleg van een snelheidsremmend plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt aantal in Stuks	Nee	0	nog niet gestart			
			4 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtestanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in Stuks	Nee	0	nog niet gestart			

EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer Indicator: F1/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning Indicator: F1/02	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee) Indicator: F1/03	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee) Indicator: F1/04	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Indicator: F1/05
			1 UWHS1.70087 Aard controle n.v.t. Indicator: F1/01	€ 11.997 Nee	Nee	Nee	€ 369.394 Aard controle R Indicator: F1/05
			2 UWHS1.70140 Nee	€ 11.997 Nee	Nee	Nee	€ 898.655
			3 UWHS1.70221 € 0	€ 0 Nee	Nee	Nee	€ 917.174
			4 UWHS1.70235 Nee	€ 9.934 Nee	Nee	Nee	€ 554.182
			5 UWHS1.70263 Nee	€ 0 Nee	Nee	Nee	€ 507.319
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel Aard controle R Indicator: F28/01	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel Aard controle R Indicator: F28/02	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten Aard controle R Indicator: F28/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten Aard controle R Indicator: F28/05
			€ 265.784	€ 95.117	€ 0	€ 360.901	€ 31.700
		Eindverantwoording (Ja/Nee)					Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			Nee				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05
			€ 8.474.234 Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	€ 195.512 Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Rijk	€ 386.833 Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Rijk	€ 2.935 Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Rijk	€ 1.957 Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/06
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 20.398 Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	€ 0	€ 651.781	€ 0
			€ 0	Ja			

G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstreking), gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.						
	Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06	Aard controle R Indicator: G3/07
	€ 25.334 BBZ voor 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	€ 3.326 BBZ voor 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	€ 25.255 BBZ voor 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstreking (BOB)	€ 0 BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	€ 0	€ 0
	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gemeente	Gemeente	Gemeente
	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11		
	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Wetke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) kapitaalverstreking
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	Aard controle R Indicator: G4/07
	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 7.132	€ 18.774	€ 1.450	€ 1.450
	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 11.334	€ 980	€ 980
	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.723	€ 319	€ 319
	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.693	€ 94	€ 94
	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 7.132	€ 37.524	€ 2.843	€ 2.843
	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
	2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
	3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
	5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
	6 Totaal	0	0	N.v.t.			

SZW	G12	Kwitschelden publieke schulden SZW-domein herstelooperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2023	Gederfde baten die voortvloeien uit kwitschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de herstelooperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Aard controle R Indicator: G12/01	€ 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwitschelden schulden Wat Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de herstelooperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Aard controle R Indicator: G12/02	Ja	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
SZW	G13	Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Aard controle R Indicator: G13/01	€ 0	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Aard controle R Indicator: G13/02	Ja	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
SZW	G13	Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	€ 0	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onvangen Rijksbijdrage (jaar T)	€ 24.117	Totale werkelijke berekende subsidie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: H4/01	€ 511.872	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02	€ 573.538	Aard controle R Indicator: H4/03	€ 0	€ 0	€ 0
		Activiteiten	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 511.872	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	€ 573.538	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 0	€ 0	€ 0
		1. 4520017/Investingskrediet zwenbad (MFSC)	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 147.410	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 147.410	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 147.410	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		2. 4520015/Nieuw 1e Kunstgrasveld Spero	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 111.434	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 111.434	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 111.434	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		3. 4520016/Nieuw 2e Kunstgrasveld Spero	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		4. 4906110/Groot onderhoud De Mammoet	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		5. 4906120/Groot onderhoud De Helster	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 0	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		6. 4906121/Groot onderhoud het Binnenveld	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 26	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 26	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 26	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		7. Exploitatiekosten	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 301.717	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 301.717	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 301.717	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
		8. Mengpercentage	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	€ 12.950	Aard controle R Indicator: H4/04	€ 12.950	Aard controle R Indicator: H4/05	€ 12.950	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08

H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (tm jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (tm jaar T) Gerealiseerd
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
		1 1042569	€ 56.575	€ 0	€ 56.575	€ 0	€ 56.575
		2					
		3					
		4					
		Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
		1 1042569	Ja				
		2					
		3					
		4					
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (tm jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
		Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04		
		€ 22.330	€ 38.381	Ja	Nee		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Wek bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (tm jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
		Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
		1 Lokaal Sportakkoord	€ 32.324	€ 23.883	€ 6.468	€ 23.883	Ja
		2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 222.538	€ 178.145	€ 44.393	€ 178.145	Ja
		3 Teruggiften	€ 49.729	€ 42.370	€ 7.359	€ 42.370	
		Gezondheidsachterstanden					Ja
		4 Kansrijke Start	€ 37.297	€ 29.121	€ 7.459	€ 29.121	Ja
		5 Mentale Gezondheid	€ 17.405	€ 14.464	€ 2.941	€ 14.464	Ja
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 43.513	€ 35.448	€ 8.066	€ 35.448	Ja
		7 Valpreventie	€ 128.053	€ 103.273	€ 24.780	€ 103.273	Ja
		8 Leefomgeving	€ 24.865	€ 17.777	€ 4.973	€ 17.777	Ja
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.216	€ 4.771	€ 1.243	€ 4.771	Ja
		10 Versterken sociale basis	€ 90.756	€ 75.536	€ 15.220	€ 75.536	Ja
		11 Mantelzorg	€ 24.865	€ 24.139	€ 726	€ 24.139	Ja
		12 Eén tegen eenzaamheid	€ 24.865	€ 25.830	€ 0	€ 25.830	Ja
		13 Walzijn op recept	€ 13.676	€ 64	€ 2.735	€ 64	Ja
		14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.216	€ 6.216	€ 0	€ 6.216	Ja
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 22.129	€ 0	€ 4.426	€ 0	Ja

		Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?					
		Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08					
		1 Lokaal Sportraccoord	Ja					
		2 Brede regeling combinatiefuncties	Ja					
		3 Terugdringen	Ja					
		4 Gezondheidsachterstanden	Ja					
		5 Kansrijke Start	Ja					
		6 Mentale Gezondheid	Ja					
		7 Aanpak overgewicht en obesitas	Ja					
		8 Valpreventie	Ja					
		9 Leefomgeving	Ja					
		10 OKO & Vroegsignalering	Ja					
		11 alcoholproblematiek	Ja					
		12 Verstrekken sociale basis	Ja					
		13 Mantezorg	Ja					
		14 Een tegen eenzaamheid	Ja					
		15 Wélzijn op recept	Ja					
		16 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja					
		17 Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja					
		Einderantwoord (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09						
H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Nee						
		Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Einderantwoord (Ja/Nee)	Toelichting		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05		
		SPUKNEAS23073	€ 75.865	€ 75.865	Ja			
H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwenbaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Einderantwoord (Ja/Nee)	Toelichting		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05		
		MEQZ23093	€ 683.384	€ 394.465				
		Naam zwenbad	Totaal verlening per zwenbad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwenbad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting		
		Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08		
		1 Sportcentrum De Heister	€ 367.551	€ 250.276				
		2 Zwenbad Drie Essen	€ 315.833	€ 144.189	Nee			
						Er zijn plannen voor een geheel nieuw zwenbad. Huidige zwenbad wordt verwijderd		
						Verduurzaming van het huidige bad is niet meer mogelijk. Het zwenbad (bouwjaar 1976) is gedateerd en aan vervanging toe. Op 12 december 2023 heeft de gemeenteraad daarom tot de bouw van een nieuw zwenbad in Zeilen besloten ter vervanging van de huidige zwembadfaciliteit.		
					Nee			
		20						

H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)	
		Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02	
		060202 Gemeente Arnhem	€ 611.333	

V. Controleverklaring

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon 14 0481

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl